॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯೋ

ಛಕ್ಕನಿಪಾತಪಾಳಿ

೧. ಪಠಮಪಣ್ಣಾಸಕಂ

೧. ಆಹುನೇಯ್ಯವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಆಹುನೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ‘‘ಭಿಕ್ಖವೋ’’ತಿ। ‘‘ಭದನ್ತೇ’’ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

‘‘ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ [ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೨೮; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೩.೧೭]? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನೇವ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ ನ ದುಮ್ಮನೋ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಸೋತೇನ ಸದ್ದಂ ಸುತ್ವಾ ನೇವ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ ನ ದುಮ್ಮನೋ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಘಾನೇನ ಗನ್ಧಂ ಘಾಯಿತ್ವಾ ನೇವ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ ನ ದುಮ್ಮನೋ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಜಿವ್ಹಾಯ ರಸಂ ಸಾಯಿತ್ವಾ ನೇವ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ ನ ದುಮ್ಮನೋ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಕಾಯೇನ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ನೇವ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ ನ ದುಮ್ಮನೋ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಮನಸಾ ಧಮ್ಮಂ ವಿಞ್ಞಾಯ ನೇವ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ ನ ದುಮ್ಮನೋ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ’’ತಿ।

ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಆಹುನೇಯ್ಯಸುತ್ತಂ

೨. ‘‘ಛಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ [ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೫೬]? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭೋತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಹೋತಿ; ಆವಿಭಾವಂ ತಿರೋಭಾವಂ; ತಿರೋಕುಟ್ಟಂ ತಿರೋಪಾಕಾರಂ ತಿರೋಪಬ್ಬತಂ ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಆಕಾಸೇ; ಪಥವಿಯಾಪಿ ಉಮ್ಮುಜ್ಜನಿಮುಜ್ಜಂ ಕರೋತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ; ಉದಕೇಪಿ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇ ಗಚ್ಛತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಥವಿಯಂ; ಆಕಾಸೇಪಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕೇನ ಕಮತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಕ್ಖೀ ಸಕುಣೋ; ಇಮೇಪಿ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯೇ ಏವಂಮಹಿದ್ಧಿಕೇ ಏವಂಮಹಾನುಭಾವೇ ಪಾಣಿನಾ ಪರಿಮಸತಿ [ಪರಾಮಸತಿ (ಕ॰)] ಪರಿಮಜ್ಜತಿ; ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇತಿ।

“ದಿಬ್ಬಾಯ, ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣಾತಿ - ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ, ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚ।

“ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾತಿ। ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ, ವೀತರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ…ಪೇ॰… ಸದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವೀತದೋಸಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವೀತಮೋಹಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಂಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅಮಹಗ್ಗತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಉತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅನುತ್ತರಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ… ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… । ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ।

“ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ - ‘ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಉಪವಾದಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪನ್ನಾ। ಇಮೇ ವಾ ಪನ ಭೋನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಕಾಯಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ವಚೀಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಮನೋಸುಚರಿತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಾನಂ ಅನುಪವಾದಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾ, ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನಾ’ತಿ। ಇತಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ।

“ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ।

“ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಇನ್ದ್ರಿಯಸುತ್ತಂ

೩. “ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಸದ್ಧಿನ್ದ್ರಿಯೇನ , ವೀರಿಯಿನ್ದ್ರಿಯೇನ, ಸತಿನ್ದ್ರಿಯೇನ, ಸಮಾಧಿನ್ದ್ರಿಯೇನ, ಪಞ್ಞಿನ್ದ್ರಿಯೇನ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಬಲಸುತ್ತಂ

೪. “ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಸದ್ಧಾಬಲೇನ, ವೀರಿಯಬಲೇನ, ಸತಿಬಲೇನ, ಸಮಾಧಿಬಲೇನ, ಪಞ್ಞಾಬಲೇನ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ

ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಆಜಾನೀಯಸುತ್ತಂ

೫. "ಛಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ, ಖಮೋ ಸದ್ದಾನಂ, ಖಮೋ ಗನ್ಧಾನಂ, ಖಮೋ ರಸಾನಂ, ಖಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ, ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ, ಖಮೋ ಸದ್ದಾನಂ, ಖಮೋ ಗನ್ಧಾನಂ, ಖಮೋ ರಸಾನಂ, ಖಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ, ಖಮೋ ಧಮ್ಮಾನಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಆಜಾನೀಯಸುತ್ತಂ

೬. "ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ, ಖಮೋ ಸದ್ದಾನಂ, ಖಮೋ ಗನ್ಧಾನಂ, ಖಮೋ ರಸಾನಂ, ಖಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ, ಬಲಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ …ಪೇ॰… ಖಮೋ ಧಮ್ಮಾನಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ತತಿಯಆಜಾನೀಯಸುತ್ತಂ

೭. "ಛಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ, ಖಮೋ ಸದ್ದಾನಂ, ಖಮೋ ಗನ್ಧಾನಂ, ಖಮೋ ರಸಾನಂ, ಖಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾನಂ, ಜವಸಮ್ಪನ್ನೋ ಚ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ರಞ್ಞೋ ಭದ್ರೋ ಅಸ್ಸಾಜಾನೀಯೋ ರಾಜಾರಹೋ ಹೋತಿ ರಾಜಭೋಗ್ಗೋ, ರಞ್ಞೋ ಅಙ್ಗನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಖಂ ಗಚ್ಛತಿ।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಖಮೋ ಹೋತಿ ರೂಪಾನಂ…ಪೇ॰… ಖಮೋ ಧಮ್ಮಾನಂ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ,

ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅನುತ್ತರಿಯಸುತ್ತಂ

೮. [ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೨೭] "ಛಯಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುತ್ತರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಸವನಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಲಾಭಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಸಿಕ್ಖಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಪಾರಿಚರಿಯಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಅನುಸ್ಸತಾನುತ್ತರಿಯಂ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಅನುತ್ತರಿಯಾನೀ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ

೯. [ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೨೭] "ಛಯಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿ, ಧಮ್ಮಾನುಸ್ಸತಿ, ಸಙ್ಘಾನುಸ್ಸತಿ, ಸೀಲಾನುಸ್ಸತಿ, ಚಾಗಾನುಸ್ಸತಿ, ದೇವತಾನುಸ್ಸತಿ - ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಾನೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಮಹಾನಾಮಸುತ್ತಂ

೧೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಕಪಿಲವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ನಿಗ್ರೋಧಾರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ, ಖೋ ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಗತಫಲೋ ವಿಞ್ಞಾತಸಾಸನೋ, ಸೋ ಕತಮೇನ ವಿಹಾರೇನ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೀ"ತಿ?

"ಯೋ ಸೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಗತಫಲೋ ವಿಞ್ಞಾತಸಾಸನೋ, ಸೋ ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತಿ। [ಅ॰ ನಿ॰ ೧೧.೧೧] ಇಧ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಥಾಗತಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ - 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸುಗತೋ ಲೋಕವಿದೂ ಅನುತ್ತರೋ ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿ ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಥಾಗತಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ತಥಾಗತಂ ಆರಬ್ಭ। ಉಜುಗತಚಿತ್ತೋ ಖೋ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಲಭತಿ ಅತ್ಥವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ, ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಿಯತಿ, ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಹಾನಾಮ - 'ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಸಮಗತಾಯ ಪಜಾಯ ಸಮಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾಯ ಪಜಾಯ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೋ ವಿಹರತಿ, ಧಮ್ಮಸೋತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ'"।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ - 'ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ'ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ಧಮ್ಮಂ ಆರಬ್ಭ। ಉಜುಗತಚಿತ್ತೋ ಖೋ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಲಭತಿ ಅತ್ಥವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ, ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಿಯತಿ, ಸುಖಿನೋ

ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಹಾನಾಮ - ‘ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಸಮಗತಾಯ ಪಜಾಯ ಸಮಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾಯ ಪಜಾಯ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೋ ವಿಹರತಿ , ಧಮ್ಮಸೋತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಧಮ್ಮಾನುಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ’”।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ - ‘ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಉಜುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಞಾಯಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಸಾಮೀಚಿಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ, ಯದಿದಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ ಅಟ್ಠ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಾ ಏಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ’ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ಸಙ್ಘಂ ಆರಬ್ಭ। ಉಜುಗತಚಿತ್ತೋ ಖೋ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಲಭತಿ ಅತ್ಥವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ, ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಿಯತಿ, ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಹಾನಾಮ - ‘ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಸಮಗತಾಯ ಪಜಾಯ ಸಮಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾಯ ಪಜಾಯ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೋ ವಿಹರತಿ, ಧಮ್ಮಸೋತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಸಙ್ಘಾನುಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ’”।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಾನಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದಾನಿ ಅಸಬಲಾನಿ ಅಕಮ್ಮಾಸಾನಿ ಭುಜಿಸ್ಸಾನಿ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾನಿ ಅಪರಾಮಟ್ಠಾನಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ । ಯಸ್ಮಿಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೀಲಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ಸೀಲಂ ಆರಬ್ಭ। ಉಜುಗತಚಿತ್ತೋ ಖೋ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಲಭತಿ ಅತ್ಥವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ, ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಿಯತಿ, ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಹಾನಾಮ - ‘ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಸಮಗತಾಯ ಪಜಾಯ ಸಮಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾಯ ಪಜಾಯ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೋ ವಿಹರತಿ, ಧಮ್ಮಸೋತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಸೀಲಾನುಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ’”।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತನೋ ಚಾಗಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ - ‘ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ! ಯೋಹಂ ಮಚ್ಛೇರಮಲಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾಯ ಪಜಾಯ ವಿಗತಮಲಮಚ್ಛೇರೇನ ಚೇತಸಾ ಅಗಾರಂ ಅಜ್ಝಾವಸಾಮಿ ಮುತ್ತಚಾಗೋ ಪಯತಪಾಣಿ ವೋಸ್ಸಗ್ಗರತೋ ಯಾಚಯೋಗೋ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋ’ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಚಾಗಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ , ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ಚಾಗಂ ಆರಬ್ಭ। ಉಜುಗತಚಿತ್ತೋ ಖೋ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಲಭತಿ ಅತ್ಥವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ, ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಿಯತಿ, ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಹಾನಾಮ - ‘ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಸಮಗತಾಯ ಪಜಾಯ ಸಮಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರತಿ, ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾಯ ಪಜಾಯ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೋ ವಿಹರತಿ, ಧಮ್ಮಸೋತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಚಾಗಾನುಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ’”।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ದೇವತಾನುಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ - ‘ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ [ಚಾತುಮ್ಮಹಾರಾಜಿಕಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ, ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ಯಾಮಾ, ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ತುಸಿತಾ, ಸನ್ತಿ

ದೇವಾ ನಿಮ್ಮಾನರತಿನೋ, ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತಿನೋ, ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ, ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ತತುತ್ತರಿ [ತತುತ್ತರಿಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ತದುತ್ತರಿ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೨೫; ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೬೨ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ]। ಯಥಾರೂಪಾಯ ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ತಾ ದೇವತಾ ಇತೋ ಚುತಾ ತತ್ಥ ಉಪಪನ್ನಾ [ತತ್ಥ ಉಪ್ಪನ್ನಾ (ಸೀ॰), ತತ್ಥೂಪಪನ್ನಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ತತ್ಥುಪಪನ್ನಾ (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೭೧)], ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಾ ಸದ್ಧಾ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ। ಯಥಾರೂಪೇನ ಸೀಲೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ತಾ ದೇವತಾ ಇತೋ ಚುತಾ ತತ್ಥ ಉಪಪನ್ನಾ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಂ ಸೀಲಂ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ। ಯಥಾರೂಪೇನ ಸುತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ತಾ ದೇವತಾ ಇತೋ ಚುತಾ ತತ್ಥ ಉಪಪನ್ನಾ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಂ ಸುತಂ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ। ಯಥಾರೂಪೇನ ಚಾಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ತಾ ದೇವತಾ ಇತೋ ಚುತಾ ತತ್ಥ ಉಪಪನ್ನಾ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪೋ ಚಾಗೋ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ। ಯಥಾರೂಪಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ತಾ ದೇವತಾ ಇತೋ ಚುತಾ ತತ್ಥ ಉಪಪನ್ನಾ, ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಾ ಪಞ್ಞಾ ಸಂವಿಜ್ಜತೀ'ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ , ಮಹಾನಾಮ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತನೋ ಚ ತಾಸಞ್ಚ ದೇವತಾನಂ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ತಾ ದೇವತಾ ಆರಬ್ಭ। ಉಜುಗತಚಿತ್ತೋ ಖೋ ಪನ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಲಭತಿ ಅತ್ಥವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮವೇದಂ, ಲಭತಿ ಧಮ್ಮೂಪಸಂಹಿತಂ ಪಾಮೋಜ್ಜಂ। ಪಮುದಿತಸ್ಸ ಪೀತಿ ಜಾಯತಿ, ಪೀತಿಮನಸ್ಸ ಕಾಯೋ ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯೋ ಸುಖಂ ವೇದಿಯತಿ, ಸುಖಿನೋ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಹಾನಾಮ - 'ಅರಿಯಸಾವಕೋ ವಿಸಮಗತಾಯ ಪಜಾಯ ಸಮಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಹರತಿ , ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾಯ [ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಝಾಯ... ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝೋ (ಕ॰)] ಪಜಾಯ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೋ [ಸಬ್ಯಾಪಜ್ಝಾಯ... ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝೋ (ಕ॰)] ವಿಹರತಿ, ಧಮ್ಮಸೋತಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ದೇವತಾನುಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ'"।

"ಯೋ ಸೋ, ಮಹಾನಾಮ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಆಗತಫಲೋ ವಿಞ್ಞಾತಸಾಸನೋ, ಸೋ ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರೇನ ಬಹುಲಂ ವಿಹರತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಆಹುನೇಯ್ಯವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದ್ವೇ ಆಹುನೇಯ್ಯಾ ಇನ್ದ್ರಿಯ, ಬಲಾನಿ ತಯೋ ಆಜಾನೀಯಾ।
ಅನುತ್ತರಿಯ ಅನುಸ್ಸತೀ, ಮಹಾನಾಮೇನ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೨. ಸಾರಣೀಯವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಸಾರಣೀಯಸುತ್ತಂ

೧೧. "ಛಯಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಾರಣೀಯಾ [ಸಾರಾಣೀಯಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಕತಮೇ ಛ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೇ ತೇ ಲಾಭಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಪತ್ತಪರಿಯಾಪನ್ನಮತ್ತಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪೇಹಿ ಲಾಭೇಹಿ ಅಪ್ಪಟಿವಿಭತ್ತಭೋಗೀ ಹೋತಿ ಸೀಲವನ್ತೇಹಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಸಾಧಾರಣಭೋಗೀ, ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾನಿ ತಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದಾನಿ ಅಸಬಲಾನಿ ಅಕಮ್ಮಾಸಾನಿ ಭುಜಿಸ್ಸಾನಿ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾನಿ ಅಪರಾಮಟ್ಠಾನಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ ತಥಾರೂಪೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸೀಲಸಾಮಞ್ಞಗತೋ ವಿಹರತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ ತಥಾರೂಪಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಸಾಮಞ್ಞಗತೋ ವಿಹರತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮಾ ಸಾರಣೀಯಾ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುತಿಯಸಾರಣೀಯಸುತ್ತಂ

೧೨. "ಛಯಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಾರಣೀಯಾ ಪಿಯಕರಣಾ ಗರುಕರಣಾ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಛ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಮೇತ್ತಂ ವಚೀಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಮೇತ್ತಂ ಮನೋಕಮ್ಮಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯೇ ತೇ ಲಾಭಾ ಧಮ್ಮಿಕಾ ಧಮ್ಮಲದ್ಧಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಪತ್ತಪರಿಯಾಪನ್ನಮತ್ತಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪೇಹಿ ಲಾಭೇಹಿ ಅಪ್ಪಟಿವಿಭತ್ತಭೋಗೀ ಹೋತಿ ಸೀಲವನ್ತೇಹಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಸಾಧಾರಣಭೋಗೀ, ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ

ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾನಿ ತಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಅಚ್ಛಿದ್ದಾನಿ ಅಸಬಲಾನಿ ಅಕಮ್ಮಾಸಾನಿ ಭುಜಿಸ್ಸಾನಿ ವಿಞ್ಞುಪ್ಪಸತ್ಥಾನಿ ಅಪರಾಮಟ್ಠಾನಿ ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ ತಥಾರೂಪೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸೀಲಸಾಮಞ್ಞಗತೋ ವಿಹರತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಾಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ ತಥಾರೂಪಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಸಾಮಞ್ಞಗತೋ ವಿಹರತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ ಆವಿ ಚೇವ ರಹೋ ಚ, ಅಯಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಸಾರಣೀಯೋ ಪಿಯಕರಣೋ ಗರುಕರಣೋ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮಾ ಸಾರಣೀಯಾ ಪಿಯಕರಣಾ ಗರುಕರಣಾ ಸಙ್ಗಹಾಯ ಅವಿವಾದಾಯ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಏಕೀಭಾವಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ನಿಸ್ಸಾರಣೀಯಸುತ್ತಂ

೧೩. "ಛಯಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಸ್ಸಾರಣೀಯಾ ಧಾತುಯೋ। ಕತಮಾ ಛ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಮೇತ್ತಾ ಹಿ ಖೋ ಮೇ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ; ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತೀ'ತಿ। ಸೋ 'ಮಾ ಹೇವ'ನ್ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಮಾಯಸ್ಮಾ, ಏವಂ ಅವಚ; ಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಿ, ನ ಹಿ ಸಾಧು ಭಗವತೋ ಅಬ್ಭಕ್ಖಾನಂ, ನ ಹಿ ಭಗವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ। ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಮೇತ್ತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಭಾವಿತಾಯ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ಯಾನೀಕತಾಯ ವತ್ಥುಕತಾಯ ಅನುಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಚಿತಾಯ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾಯ; ಅಥ ಚ ಪನಸ್ಸ ಬ್ಯಾಪಾದೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸತಿ [ಠಸ್ಸತೀತಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ) ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೨೬ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ], ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಯದಿದಂ ಮೇತ್ತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತೀ'"ತಿ [ಮೇತ್ತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)]।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಕರುಣಾ ಹಿ ಖೋ ಮೇ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ; ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ವಿಹೇಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತೀ'ತಿ। ಸೋ 'ಮಾ ಹೇವ'ನ್ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಮಾಯಸ್ಮಾ, ಏವಂ ಅವಚ; ಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಿ, ನ ಹಿ ಸಾಧು ಭಗವತೋ ಅಬ್ಭಕ್ಖಾನಂ, ನ ಹಿ ಭಗವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ। ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಆವುಸೋ , ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಕರುಣಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಭಾವಿತಾಯ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ಯಾನೀಕತಾಯ ವತ್ಥುಕತಾಯ ಅನುಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಚಿತಾಯ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾಯ; ಅಥ ಚ ಪನಸ್ಸ ವಿಹೇಸಾ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಹೇಸಾಯ ಯದಿದಂ ಕರುಣಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತೀ'"ತಿ।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಮುದಿತಾ ಹಿ ಖೋ ಮೇ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ; ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ಅರತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತೀ'ತಿ। ಸೋ 'ಮಾ ಹೇವ'ನ್ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಮಾಯಸ್ಮಾ, ಏವಂ ಅವಚ; ಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಿ, ನ ಹಿ ಸಾಧು ಭಗವತೋ ಅಬ್ಭಕ್ಖಾನಂ, ನ ಹಿ ಭಗವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ । ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಮುದಿತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಭಾವಿತಾಯ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ಯಾನೀಕತಾಯ ವತ್ಥುಕತಾಯ ಅನುಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಚಿತಾಯ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾಯ; ಅಥ ಚ ಪನಸ್ಸ

ಅರತಿ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಅರತಿಯಾ ಯದಿದಂ ಮುದಿತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತೀ'''ತಿ।

''ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಉಪೇಕ್ಖಾ ಹಿ ಖೋ ಮೇ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ; ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತೀ'ತಿ। ಸೋ 'ಮಾ ಹೇವ'ನ್ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಮಾಯಸ್ಮಾ, ಏವಂ ಅವಚ; ಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಿ, ನ ಹಿ ಸಾಧು ಭಗವತೋ ಅಬ್ಭಕ್ಖಾನಂ, ನ ಹಿ ಭಗವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ। ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಭಾವಿತಾಯ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ಯಾನೀಕತಾಯ ವತ್ಥುಕತಾಯ ಅನುಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಚಿತಾಯ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾಯ ; ಅಥ ಚ ಪನಸ್ಸ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ, ರಾಗಸ್ಸ ಯದಿದಂ ಉಪೇಕ್ಖಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತೀ'''ತಿ।

''ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅನಿಮಿತ್ತಾ ಹಿ ಖೋ ಮೇ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿ ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಯಾನೀಕತಾ ವತ್ಥುಕತಾ ಅನುಟ್ಠಿತಾ ಪರಿಚಿತಾ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾ; ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ನಿಮಿತ್ತಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೋತೀ'ತಿ। ಸೋ 'ಮಾ ಹೇವ'ನ್ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಮಾಯಸ್ಮಾ, ಏವಂ ಅವಚ; ಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಿ, ನ ಹಿ ಸಾಧು ಭಗವತೋ ಅಬ್ಭಕ್ಖಾನಂ, ನ ಹಿ ಭಗವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ। ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಅನಿಮಿತ್ತಾಯ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಭಾವಿತಾಯ ಬಹುಲೀಕತಾಯ ಯಾನೀಕತಾಯ ವತ್ಥುಕತಾಯ ಅನುಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಚಿತಾಯ ಸುಸಮಾರದ್ಧಾಯ; ಅಥ ಚ ಪನಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಾನುಸಾರಿ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಯದಿದಂ ಅನಿಮಿತ್ತಾಚೇತೋವಿಮುತ್ತೀ'''ತಿ।

''ಇಧ ಪನ ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ಅಸ್ಮೀತಿ ಖೋ ಮೇ ವಿಗತಂ [ವಿಗತೇ (ಸ್ಯಾ॰)], ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀತಿ ಚ [ಅಯಂ ಚಕಾರೋ ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೨೬ ನತ್ಥಿ] ನ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ; ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಕಥಂಕಥಾಸಲ್ಲಂ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ತಿಟ್ಠತೀ'ತಿ। ಸೋ 'ಮಾ ಹೇವ'ನ್ತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಮಾಯಸ್ಮಾ, ಏವಂ ಅವಚ; ಮಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಬ್ಭಾಚಿಕ್ಖಿ, ನ ಹಿ ಸಾಧು ಭಗವತೋ ಅಬ್ಭಕ್ಖಾನಂ, ನ ಹಿ ಭಗವಾ ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ। ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ಅಸ್ಮೀತಿ ವಿಗತೇ ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀತಿ ಚ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸತೋ; ಅಥ ಚ ಪನಸ್ಸ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಕಥಂಕಥಾಸಲ್ಲಂ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಾಯ ಠಸ್ಸತಿ, ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ನಿಸ್ಸರಣಞ್ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಕಥಂಕಥಾಸಲ್ಲಸ್ಸ ಯದಿದಂ ಅಸ್ಮೀತಿ ಮಾನಸಮುಗ್ಘಾತೋ'ತಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ನಿಸ್ಸಾರಣೀಯಾ ಧಾತುಯೋ''ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಭದ್ದಕಸುತ್ತಂ

೧೪. ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - ''ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೋ''ತಿ। ''ಆವುಸೋ''ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏತದವೋಚ -

''ತಥಾ ತಥಾ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಯಥಾ ಯಥಾಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪಯತೋ ನ ಭದ್ದಕಂ ಮರಣಂ ಹೋತಿ, ನ ಭದ್ದಿಕಾ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ [ಕಾಲಂಕಿರಿಯಾ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೧೧೦]। ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾ ತಥಾ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಯಥಾ ಯಥಾಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪಯತೋ ನ ಭದ್ದಕಂ ಮರಣಂ ಹೋತಿ, ನ ಭದ್ದಿಕಾ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ?

''ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕಮ್ಮಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ಕಮ್ಮರತೋ ಕಮ್ಮಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ಭಸ್ಸಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ಭಸ್ಸರತೋ ಭಸ್ಸಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ನಿದ್ದಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ನಿದ್ದಾರತೋ ನಿದ್ದಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ,

ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ಸಙ್ಗಣಿಕರತೋ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ಸಂಸಗ್ಗಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ಸಂಸಗ್ಗರತೋ ಸಂಸಗ್ಗಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ಪಪಞ್ಚಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ಪಪಞ್ಚರತೋ ಪಪಞ್ಚಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾ ತಥಾ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಯಥಾ ಯಥಾಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪಯತೋ ನ ಭದ್ದಕಂ ಮರಣಂ ಹೋತಿ, ನ ಭದ್ದಿಕಾ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - 'ಭಿಕ್ಖು ಸಕ್ಕಾಯಾಭಿರತೋ ನಪ್ಪಜಹಾಸಿ [ನ ಪಹಾಸಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಸಕ್ಕಾಯಂ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯ'"।

"ತಥಾ ತಥಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಯಥಾ ಯಥಾಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪಯತೋ ಭದ್ದಕಂ ಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಭದ್ದಿಕಾ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ। ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾ ತಥಾ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಯಥಾ ಯಥಾಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪಯತೋ ಭದ್ದಕಂ ಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಭದ್ದಿಕಾ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ?

"ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಕಮ್ಮಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ನ ಕಮ್ಮರತೋ ನ ಕಮ್ಮಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ನ ಭಸ್ಸಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ನ ಭಸ್ಸರತೋ ನ ಭಸ್ಸಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ನ ನಿದ್ದಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ನ ನಿದ್ದಾರತೋ ನಿದ್ದಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ನ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ನ ಸಙ್ಗಣಿಕರತೋ ನ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ನ ಸಂಸಗ್ಗಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ನ ಸಂಸಗ್ಗರತೋ ನ ಸಂಸಗ್ಗಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ನ ಪಪಞ್ಚಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ನ ಪಪಞ್ಚರತೋ ನ ಪಪಞ್ಚಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾ ತಥಾ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಯಥಾ ಯಥಾಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪಯತೋ ಭದ್ದಕಂ ಮರಣಂ ಹೋತಿ, ಭದ್ದಿಕಾ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - 'ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಾನಾಭಿರತೋ ಪಜಹಾಸಿ ಸಕ್ಕಾಯಂ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯಾ'"ತಿ।

"ಯೋ ಪಪಞ್ಚಮನುಯುತ್ತೋ, ಪಪಞ್ಚಾಭಿರತೋ ಮಗೋ।
ವಿರಾಧಯೀ ಸೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುತ್ತರಂ॥

"ಯೋ ಚ ಪಪಞ್ಚಂ ಹಿತ್ವಾನ, ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಪದೇ ರತೋ।
ಆರಾಧಯೀ ಸೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುತ್ತರ"ನ್ತಿ॥ ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅನುತಪ್ಪಿಯಸುತ್ತಂ

೧೫. ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ತಥಾ ತಥಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಯಥಾ ಯಥಾಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪಯತೋ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಅನುತಪ್ಪಾ ಹೋತಿ। ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾ ತಥಾ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಯಥಾ ಯಥಾಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪಯತೋ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಅನುತಪ್ಪಾ ಹೋತಿ?

"ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಕಮ್ಮಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ಕಮ್ಮರತೋ ಕಮ್ಮಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ಭಸ್ಸಾರಾಮೋ ಹೋತಿ... ಪೇ॰... ನಿದ್ದಾರಾಮೋ ಹೋತಿ... ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮೋ ಹೋತಿ... ಸಂಸಗ್ಗಾರಾಮೋ ಹೋತಿ... ಪಪಞ್ಚಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ಪಪಞ್ಚರತೋ ಪಪಞ್ಚಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾ ತಥಾ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಯಥಾ ಯಥಾಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪಯತೋ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಅನುತಪ್ಪಾ ಹೋತಿ । ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - 'ಭಿಕ್ಖು ಸಕ್ಕಾಯಾಭಿರತೋ ನಪ್ಪಜಹಾಸಿ ಸಕ್ಕಾಯಂ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯ'"।

"ತಥಾ ತಥಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಯಥಾ ಯಥಾಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪಯತೋ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಅನನುತಪ್ಪಾ ಹೋತಿ। ಕಥಞ್ಚಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾ ತಥಾ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಯಥಾ ಯಥಾಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪಯತೋ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ

ಅನನುತಪ್ಪಾ ಹೋತಿ?

“ಇಧಾವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಕಮ್ಮಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ನ ಕಮ್ಮರತೋ ನ ಕಮ್ಮಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ನ ಭಸ್ಸಾರಾಮೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ನ ನಿದ್ದಾರಾಮೋ ಹೋತಿ… ನ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮೋ ಹೋತಿ… ನ ಸಂಸಗ್ಗಾರಾಮೋ ಹೋತಿ… ನ ಪಪಞ್ಚಾರಾಮೋ ಹೋತಿ ನ ಪಪಞ್ಚರತೋ ನ ಪಪಞ್ಚಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ। ಏವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ತಥಾ ತಥಾ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಯಥಾ ಯಥಾಸ್ಸ ವಿಹಾರಂ ಕಪ್ಪಯತೋ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಅನನುತಪ್ಪಾ ಹೋತಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಾವುಸೋ - ‘ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಾನಾಭಿರತೋ ಪಜಹಾಸಿ ಸಕ್ಕಾಯಂ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯಾ’”ತಿ।

“ಯೋ ಪಪಞ್ಚಮನುಯುತ್ತೋ, ಪಪಞ್ಚಾಭಿರತೋ ಮಗೋ।
ವಿರಾಧಯೀ ಸೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುತ್ತರಂ॥

“ಯೋ ಚ ಪಪಞ್ಚಂ ಹಿತ್ವಾನ, ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಪದೇ ರತೋ।
ಆರಾಧಯೀ ಸೋ ನಿಬ್ಬಾನಂ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಂ ಅನುತ್ತರ”ನ್ತಿ॥ ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ನಕುಲಪಿತುಸುತ್ತಂ

೧೬. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಭಗ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಸುಸುಮಾರಗಿರೇ [ಸುಂಸುಮಾರಗಿರೇ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸಂಸುಮಾರಗಿರೇ (ಕತ್ಥಚಿ)] ಭೇಸಕಳಾವನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ ನಕುಲಪಿತರಂ ಗಹಪತಿಂ ಏತದವೋಚ -

“ಮಾ ಖೋ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಸಾಪೇಕ್ಖೋ [ಸಾಪೇಖೋ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ದುಕ್ಖಾ, ಗಹಪತಿ, ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ; ಗರಹಿತಾ ಚ ಭಗವತಾ ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ। ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಮಸ್ಸ - ‘ನ ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ [ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಸಕ್ಖೋತಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ದಾರಕೇ ಪೋಸೇತುಂ, ಘರಾವಾಸಂ ಸನ್ಧರಿತು’ನ್ತಿ [ಸನ್ಧರಿತುನ್ತಿ (ಕ॰), ಸಣ್ಠರಿತುಂ (ಸ್ಯಾ॰)]। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕುಸಲಾಹಂ, ಗಹಪತಿ, ಕಪ್ಪಾಸಂ ಕನ್ತಿತುಂ ವೇಣಿಂ ಓಲಿಖಿತುಂ। ಸಕ್ಕೋಮಹಂ, ಗಹಪತಿ, ತವಚ್ಚಯೇನ ದಾರಕೇ ಪೋಸೇತುಂ, ಘರಾವಾಸಂ ಸನ್ಧರಿತುಂ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಮಾ ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ದುಕ್ಖಾ, ಗಹಪತಿ, ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ; ಗರಹಿತಾ ಚ ಭಗವತಾ ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ।

“ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಮಸ್ಸ - ‘ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಅಞ್ಞಂ ಘರಂ [ಭತ್ತಾರಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ವೀರಂ (ಸೀ॰)] ಗಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತ್ವಞ್ಚೇವ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಜಾನಾಸಿ ಅಹಞ್ಚ, ಯಂ ನೋ [ಯದಾ ತೇ (ಸೀ॰), ಯಥಾ (ಸ್ಯಾ॰), ಯಥಾ ನೋ (ಪೀ॰)] ಸೋಳಸವಸ್ಸಾನಿ ಗಹಟ್ಠಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸಮಾಚಿಣ್ಣಂ [ಸಮಾದಿನ್ನಂ (ಸೀ॰)]। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಮಾ ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ದುಕ್ಖಾ, ಗಹಪತಿ, ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ; ಗರಹಿತಾ ಚ ಭಗವತಾ ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ।

“ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಮಸ್ಸ - ‘ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ನ ದಸ್ಸನಕಾಮಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಭಗವತೋ ನ ದಸ್ಸನಕಾಮಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸಾ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಅಹಞ್ಹಿ, ಗಹಪತಿ, ತವಚ್ಚಯೇನ ದಸ್ಸನಕಾಮತರಾ ಚೇವ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ಭಗವತೋ, ದಸ್ಸನಕಾಮತರಾ ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಮಾ ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ದುಕ್ಖಾ, ಗಹಪತಿ, ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ; ಗರಹಿತಾ ಚ ಭಗವತಾ ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ।

“ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಮಸ್ಸ - ‘ನ ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಸೀಲೇಸು [ನಕುಲಮಾತಾ... ನ ಸೀಲೇಸು (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಪರಿಪೂರಕಾರಿನೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಾವತಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಿಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿನಿಯೋ, ಅಹಂ ತಾಸಂ ಅಞ್ಞತರಾ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ - ಅಯಂ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಸುಸುಮಾರಗಿರೇ ಭೇಸಕಳಾವನೇ ಮಿಗದಾಯೇ - ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛತು। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಮಾ ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ । ದುಕ್ಖಾ, ಗಹಪತಿ, ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ; ಗರಹಿತಾ ಚ ಭಗವತಾ ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ।

“ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಮಸ್ಸ - ‘ನ ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ ಲಾಭಿನೀ [ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ ನ ಲಾಭಿನೀ (ಪೀ॰)] ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸಾ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಾವತಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಿಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಲಾಭಿನಿಯೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ, ಅಹಂ ತಾಸಂ ಅಞ್ಞತರಾ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ - ಅಯಂ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಸುಸುಮಾರಗಿರೇ ಭೇಸಕಳಾವನೇ ಮಿಗದಾಯೇ - ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛತು। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಮಾ ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ದುಕ್ಖಾ, ಗಹಪತಿ, ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ; ಗರಹಿತಾ ಚ ಭಗವತಾ ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ।

“ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಏವಮಸ್ಸ - ‘ನ ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಓಗಾಧಪ್ಪತ್ತಾ ಪತಿಗಾಧಪ್ಪತ್ತಾ ಅಸ್ಸಾಸಪ್ಪತ್ತಾ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ವಿಗತಕಥಂಕಥಾ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತಾ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ವಿಹರತೀ’ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಗಹಪತಿ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಾವತಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾವಿಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಓಗಾಧಪ್ಪತ್ತಾ ಪತಿಗಾಧಪ್ಪತ್ತಾ ಅಸ್ಸಾಸಪ್ಪತ್ತಾ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ವಿಗತಕಥಂಕಥಾ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತಾ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ವಿಹರನ್ತಿ, ಅಹಂ ತಾಸಂ ಅಞ್ಞತರಾ। ಯಸ್ಸ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಕಙ್ಖಾ ವಾ ವಿಮತಿ ವಾ - ಅಯಂ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಭಗ್ಗೇಸು ವಿಹರತಿ ಸುಸುಮಾರಗಿರೇ ಭೇಸಕಳಾವನೇ ಮಿಗದಾಯೇ - ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುಚ್ಛತು। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಮಾ ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ದುಕ್ಖಾ ಗಹಪತಿ ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ; ಗರಹಿತಾ ಚ ಭಗವತಾ ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ನಕುಲಪಿತುನೋ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ನಕುಲಮಾತರಾ [ನಕುಲಮಾತಾಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰), ನಕುಲಮಾತುಯಾ (ಕ॰)] ಗಹಪತಾನಿಯಾ ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದಿಯಮಾನಸ್ಸ ಸೋ ಆಬಾಧೋ ಠಾನಸೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭಿ। ವುಟ್ಠಹಿ [ವುಟ್ಠಾತಿ (ಕ॰)] ಚ ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ ತಮ್ಹಾ ಆಬಾಧಾ; ತಥಾ ಪಹೀನೋ ಚ ಪನ ನಕುಲಪಿತುನೋ ಗಹಪತಿಸ್ಸ ಸೋ ಆಬಾಧೋ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ ಗಿಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ [“ಗಿಲಾನಭಾವತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಠಿತೋ, ಭಾವಪ್ಪಧಾನೋ ಹಿ ಅಯಂ ನಿದ್ದೇಸೋ”ತಿ ಟೀಕಾಸಂವಣ್ಣನಾ] ಅಚಿರವುಟ್ಠಿತೋ ಗೇಲಞ್ಞಾ ದಣ್ಡಮೋಲುಬ್ಭ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ನಕುಲಪಿತರಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಲಾಭಾ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸುಲದ್ಧಂ ತೇ, ಗಹಪತಿ! ಯಸ್ಸ ತೇ ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ ಅನುಕಮ್ಪಿಕಾ ಅತ್ಥಕಾಮಾ ಓವಾದಿಕಾ ಅನುಸಾಸಿಕಾ। ಯಾವತಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮಮ ಸಾವಿಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿನಿಯೋ, ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ ತಾಸಂ ಅಞ್ಞತರಾ। ಯಾವತಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮಮ ಸಾವಿಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಲಾಭಿನಿಯೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಥಸ್ಸ, ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ ತಾಸಂ ಅಞ್ಞತರಾ। ಯಾವತಾ ಖೋ, ಗಹಪತಿ, ಮಮ ಸಾವಿಕಾ ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಓಗಾಧಪ್ಪತ್ತಾ ಪತಿಗಾಧಪ್ಪತ್ತಾ ಅಸ್ಸಾಸಪ್ಪತ್ತಾ ತಿಣ್ಣವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ವಿಗತಕಥಂಕಥಾ ವೇಸಾರಜ್ಜಪ್ಪತ್ತಾ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇ ವಿಹರನ್ತಿ, ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ ತಾಸಂ ಅಞ್ಞತರಾ। ಲಾಭಾ ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಸುಲದ್ಧಂ ತೇ, ಗಹಪತಿ! ಯಸ್ಸ ತೇ ನಕುಲಮಾತಾ ಗಹಪತಾನೀ ಅನುಕಮ್ಪಿಕಾ ಅತ್ಥಕಾಮಾ ಓವಾದಿಕಾ ಅನುಸಾಸಿಕಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೬. ಸೋಪ್ಪಸುತ್ತಂ

೧೬. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನುಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನುಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ...ಪೇ॰... ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ... ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಮಹಾಕಚ್ಚಾಯನೋ... ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ [ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿತೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ... ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಮಹಾಚುನ್ದೋ... ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋ... ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಅನುರುದ್ಧೋ... ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ರೇವತೋ... ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಆನನ್ದೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನುಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಬಹುದೇವ ರತ್ತಿಂ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ವಿಹಾರಂ ಪಾವಿಸಿ। ತೇಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯಥಾವಿಹಾರಂ ಅಗಮಂಸು। ಯೇ ಪನ ತತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತಾ ಅಧುನಾಗತಾ ಇಮಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ತೇ ಯಾವ ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಾ ಕಾಕಚ್ಛಮಾನಾ ಸುಪಿಂಸು। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯಾವ ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಾ ಕಾಕಚ್ಛಮಾನೇ ಸುಪನ್ತೇ। ದಿಸ್ವಾ ಯೇನುಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ –

''ಕಹಂ ನು ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ? ಕಹಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ? ಕಹಂ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ? ಕಹಂ ಮಹಾಕಚ್ಚಾಯನೋ? ಕಹಂ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ? ಕಹಂ ಮಹಾಚುನ್ದೋ? ಕಹಂ ಮಹಾಕಪ್ಪಿನೋ? ಕಹಂ ಅನುರುದ್ಧೋ? ಕಹಂ ರೇವತೋ? ಕಹಂ ಆನನ್ದೋ? ಕಹಂ ನು ಖೋ ತೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥೇರಾ ಸಾವಕಾ ಗತಾ''ತಿ? ''ತೇಪಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಯಥಾವಿಹಾರಂ ಅಗಮಂಸೂ''ತಿ। ''ಕೇನ ನೋ [ಕೇನ ನೋ (ಕ॰), ಕೇ ನು (ಕತ್ಥಚಿ)] ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನಾಗತಾತಿ [ಭಿಕ್ಖೂ ನವಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ಭಿಕ್ಖೂ ಗತಾತಿ (?)] ಯಾವ ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಾ ಕಾಕಚ್ಛಮಾನಾ ಸುಪಥ? ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ – 'ರಾಜಾ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾಭಿಸಿತ್ತೋ [ಮುದ್ಧಾಭಿಸಿತ್ತೋ (ಕ॰)] ಯಾವದತ್ಥಂ ಸೇಯ್ಯಸುಖಂ ಪಸ್ಸಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೋ ಜನಪದಸ್ಸ ವಾ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ'''ತಿ? ''ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ''। ''ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಸುತಂ – 'ರಾಜಾ ಖತ್ತಿಯೋ ಮುದ್ಧಾಭಿಸಿತ್ತೋ ಯಾವದತ್ಥಂ ಸೇಯ್ಯಸುಖಂ ಪಸ್ಸಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ರಜ್ಜಂ ಕಾರೇನ್ತೋ ಜನಪದಸ್ಸ ವಾ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ'''ತಿ।

''ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ – 'ರಟ್ಠಿಕೋ...ಪೇ॰... ಪೇತ್ತಣಿಕೋ... ಸೇನಾಪತಿಕೋ... ಗಾಮಗಾಮಣಿಕೋ [ಗಾಮಗಾಮಿಕೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ... ಪೂಗಗಾಮಣಿಕೋ ಯಾವದತ್ಥಂ ಸೇಯ್ಯಸುಖಂ ಪಸ್ಸಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಪೂಗಗಾಮಣಿಕತ್ತಂ ಕಾರೇನ್ತೋ ಪೂಗಸ್ಸ ವಾ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ'''ತಿ? ''ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ''। ''ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಸುತಂ – 'ಪೂಗಗಾಮಣಿಕೋ ಯಾವದತ್ಥಂ ಸೇಯ್ಯಸುಖಂ ಪಸ್ಸಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ಯಾವಜೀವಂ ಪೂಗಗಾಮಣಿಕತ್ತಂ ವಾ ಕಾರೇನ್ತೋ ಪೂಗಸ್ಸ ವಾ ಪಿಯೋ ಮನಾಪೋ'''ತಿ।

''ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ – 'ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಯಾವದತ್ಥಂ ಸೇಯ್ಯಸುಖಂ ಪಸ್ಸಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞೂ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತೋ ಅವಿಪಸ್ಸಕೋ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪುಬ್ಬರತ್ತಾಪರರತ್ತಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾನಂ [ಬೋಧಪಕ್ಖಿಯಾನಂ (ಸೀ॰),

ಬೋಧಪಕ್ಖಿಕಾನಂ (ಪೀ॰)] ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಂ ಅನನುಯುತ್ತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೋ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಸುತಂ - 'ಸಮಣೋ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಯಾವದತ್ಥಂ ಸೇಯ್ಯಸುಖಂ ಪಸ್ಸಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರೋ ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞೂ ಜಾಗರಿಯಂ ಅನನುಯುತ್ತೋ ಅವಿಪಸ್ಸಕೋ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪುಬ್ಬರತ್ತಾಪರರತ್ತಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಂ ಅನನುಯುತ್ತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ ಪಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತಿಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರನ್ತೋ'"ತಿ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುನೋ, ಜಾಗರಿಯಂ ಅನುಯುತ್ತಾ, ವಿಪಸ್ಸಕಾ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ , ಪುಬ್ಬರತ್ತಾಪರರತ್ತಂ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ, ಭಾವನಾನುಯೋಗಮನುಯುತ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಮಚ್ಛಬನ್ಧಸುತ್ತಂ

೧೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರತಿ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಮಚ್ಛಿಕಂ ಮಚ್ಛಬನ್ಧಂ ಮಚ್ಛೇ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣಮಾನಂ। ದಿಸ್ವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಪಸ್ಸಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮುಂ ಮಚ್ಛಿಕಂ ಮಚ್ಛಬನ್ಧಂ ಮಚ್ಛೇ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣಮಾನ"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ - 'ಮಚ್ಛಿಕೋ ಮಚ್ಛಬನ್ಧೋ ಮಚ್ಛೇ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣಮಾನೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ತೇನ ಆಜೀವೇನ ಹತ್ಥಿಯಾಯೀ ವಾ ಅಸ್ಸಯಾಯೀ ವಾ ರಥಯಾಯೀ ವಾ ಯಾನಯಾಯೀ ವಾ ಭೋಗಭೋಗೀ ವಾ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೋ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ" । "ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಸುತಂ - 'ಮಚ್ಛಿಕೋ ಮಚ್ಛಬನ್ಧೋ ಮಚ್ಛೇ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣಮಾನೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ತೇನ ಆಜೀವೇನ ಹತ್ಥಿಯಾಯೀ ವಾ ಅಸ್ಸಯಾಯೀ ವಾ ರಥಯಾಯೀ ವಾ ಯಾನಯಾಯೀ ವಾ ಭೋಗಭೋಗೀ ವಾ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೋ'ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತೇ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಚ್ಛೇ ವಜ್ಝೇ ವಧಾಯುಪನೀತೇ [ವಧಾಯಾನೀತೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ವಧಾಯ ನೀತೇ (ಕ॰)] ಪಾಪಕೇನ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ನೇವ ಹತ್ಥಿಯಾಯೀ ಹೋತಿ ನ ಅಸ್ಸಯಾಯೀ ನ ರಥಯಾಯೀ ನ ಯಾನಯಾಯೀ ನ ಭೋಗಭೋಗೀ, ನ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ - 'ಗೋಘಾತಕೋ ಗಾವೋ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣಮಾನೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ತೇನ ಆಜೀವೇನ ಹತ್ಥಿಯಾಯೀ ವಾ ಅಸ್ಸಯಾಯೀ ವಾ ರಥಯಾಯೀ ವಾ ಯಾನಯಾಯೀ ವಾ ಭೋಗಭೋಗೀ ವಾ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೋ'"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಸುತಂ - 'ಗೋಘಾತಕೋ ಗಾವೋ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣಮಾನೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ತೇನ ಆಜೀವೇನ ಹತ್ಥಿಯಾಯೀ ವಾ ಅಸ್ಸಯಾಯೀ ವಾ ರಥಯಾಯೀ ವಾ ಯಾನಯಾಯೀ ವಾ ಭೋಗಭೋಗೀ ವಾ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೋ'ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತೇ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಗಾವೋ ವಜ್ಝೇ ವಧಾಯುಪನೀತೇ ಪಾಪಕೇನ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ನೇವ ಹತ್ಥಿಯಾಯೀ ಹೋತಿ ನ ಅಸ್ಸಯಾಯೀ ನ ರಥಯಾಯೀ ನ ಯಾನಯಾಯೀ ನ ಭೋಗಭೋಗೀ, ನ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ"।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಥ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪಿ ನು ತುಮ್ಹೇಹಿ ದಿಟ್ಠಂ ವಾ ಸುತಂ ವಾ – ‘ಓರಬ್ಭಿಕೋ…ಪೇ॰… ಸೂಕರಿಕೋ [ಸೋಕರಿಕೋ (ಸ್ಯಾ॰)] …ಪೇ॰… ಸಾಕುಣಿಕೋ…ಪೇ॰… ಮಾಗವಿಕೋ ಮಗೇ [ಮಿಗೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣಮಾನೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ತೇನ ಆಜೀವೇನ ಹತ್ಥಿಯಾಯೀ ವಾ ಅಸ್ಸಯಾಯೀ ವಾ ರಥಯಾಯೀ ವಾ ಯಾನಯಾಯೀ ವಾ ಭೋಗಭೋಗೀ ವಾ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೋ’”ತಿ? “ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸಾಧು, ಭಿಕ್ಖವೇ! ಮಯಾಪಿ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇವ ದಿಟ್ಠಂ ನ ಸುತಂ – ‘ಮಾಗವಿಕೋ ಮಗೇ ವಧಿತ್ವಾ ವಧಿತ್ವಾ ವಿಕ್ಕಿಣಮಾನೋ ತೇನ ಕಮ್ಮೇನ ತೇನ ಆಜೀವೇನ ಹತ್ಥಿಯಾಯೀ ವಾ ಅಸ್ಸಯಾಯೀ ವಾ ರಥಯಾಯೀ ವಾ ಯಾನಯಾಯೀ ವಾ ಭೋಗಭೋಗೀ ವಾ ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೋ’ತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತೇ ಹಿ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಗೇ ವಜ್ಝೇ ವಧಾಯುಪನೀತೇ ಪಾಪಕೇನ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ ನೇವ ಹತ್ಥಿಯಾಯೀ ಹೋತಿ ನ ಅಸ್ಸಯಾಯೀ ನ ರಥಯಾಯೀ ನ ಯಾನಯಾಯೀ ನ ಭೋಗಭೋಗೀ, ನ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಜ್ಝಾವಸತಿ। ತೇ ಹಿ (ನಾಮ) [( ) ಬಹೂಸು ನತ್ಥಿ] ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿರಚ್ಛಾನಗತೇ ಪಾಣೇ ವಜ್ಝೇ ವಧಾಯುಪನೀತೇ ಪಾಪಕೇನ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖಮಾನೋ [ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನೇವ ಹತ್ಥಿಯಾಯೀ ಭವಿಸ್ಸತಿ [ಹೋತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನ ಅಸ್ಸಯಾಯೀ ನ ರಥಯಾಯೀ ನ ಯಾನಯಾಯೀ ನ ಭೋಗಭೋಗೀ, ನ ಮಹನ್ತಂ ಭೋಗಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಜ್ಝಾವಸಿಸ್ಸತಿ [ಅಜ್ಝಾವಸತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಯಂ ಮನುಸ್ಸಭೂತಂ ವಜ್ಝಂ ವಧಾಯುಪನೀತಂ ಪಾಪಕೇನ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತಿ! ತಞ್ಹಿ ತಸ್ಸ [ತಂ ಹಿಸ್ಸ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ। ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮಮರಣಸ್ಸತಿಸುತ್ತಂ

೧೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ನಾತಿಕೇ [ನಾದಿಕೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೭೩] ವಿಹರತಿ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಭಿಕ್ಖವೋ”ತಿ । “ಭದನ್ತೇ”ತಿ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಮರಣಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ। ಭಾವೇಥ ನೋ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಸ್ಸತಿ”ನ್ತಿ?

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಹಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಾವೇಮಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ”ನ್ತಿ। “ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಾವೇಸಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ”ನ್ತಿ? “ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ , ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಜೀವೇಯ್ಯಂ, ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಬಹು ವತ ಮೇ ಕತಂ ಅಸ್ಸಾ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಾವೇಮಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ”ನ್ತಿ।

ಅಞ್ಞತರೋಪಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಾವೇಮಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ”ನ್ತಿ। “ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಾವೇಸಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ”ನ್ತಿ? “ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ದಿವಸಂ ಜೀವೇಯ್ಯಂ, ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಬಹು ವತ ಮೇ ಕತಂ ಅಸ್ಸಾ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಾವೇಮಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ”ನ್ತಿ।

ಅಞ್ಞತರೋಪಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಾವೇಮಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ”ನ್ತಿ। “ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಾವೇಸಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ”ನ್ತಿ ? “ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ತದನ್ತರಂ ಜೀವೇಯ್ಯಂ ಯದನ್ತರಂ ಏಕಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಭುಞ್ಜಾಮಿ, ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಬಹು ವತ ಮೇ ಕತಂ ಅಸ್ಸಾ’ತಿ। ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಾವೇಮಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ”ನ್ತಿ।

ಅಞ್ಞತರೋಪಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಾವೇಮಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ”ನ್ತಿ। “ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಾವೇಸಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ”ನ್ತಿ? “ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ – ‘ಅಹೋ ವತಾಹಂ ತದನ್ತರಂ ಜೀವೇಯ್ಯಂ

ಯದನ್ತರಂ ಚತ್ತಾರೋ ಪಞ್ಚ ಆಲೋಪೇ ಸಙ್ಖಾದಿತ್ವಾ [ಸಙ್ಖರಿತ್ವಾ (ಕ॰)] ಅಜ್ಝೋಹರಾಮಿ, ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಬಹು ವತ ಮೇ ಕತಂ ಅಸ್ಸಾ'ತಿ। ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಾವೇಮಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ"ನ್ತಿ।

ಅಞ್ಞತರೋಪಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಾವೇಮಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ"ನ್ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಾವೇಸಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ"ನ್ತಿ? "ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ತದನ್ತರಂ ಜೀವೇಯ್ಯಂ ಯದನ್ತರಂ ಏಕಂ ಆಲೋಪಂ ಸಙ್ಖಾದಿತ್ವಾ [ಸಂಹರಿತ್ವಾ (ಕ॰)] ಅಜ್ಝೋಹರಾಮಿ, ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಬಹು ವತ ಮೇ ಕತಂ ಅಸ್ಸಾ'ತಿ। ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಾವೇಮಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ"ನ್ತಿ।

ಅಞ್ಞತರೋಪಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಅಹಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಾವೇಮಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ"ನ್ತಿ। "ಯಥಾ ಕಥಂ ಪನ ತ್ವಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಭಾವೇಸಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ"ನ್ತಿ? "ಇಧ ಮಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ , ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ತದನ್ತರಂ ಜೀವೇಯ್ಯಂ ಯದನ್ತರಂ ಅಸ್ಸಸಿತ್ವಾ ವಾ ಪಸ್ಸಸಾಮಿ ಪಸ್ಸಸಿತ್ವಾ ವಾ ಅಸ್ಸಸಾಮಿ, ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಬಹು ವತ ಮೇ ಕತಂ ಅಸ್ಸಾ'ತಿ। ಏವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಾವೇಮಿ ಮರಣಸ್ಸತಿ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಭಗವಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಯೋ ಚಾಯಂ [ಯ್ವಾಯಂ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಮರಣಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಜೀವೇಯ್ಯಂ, ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಬಹು ವತ ಮೇ ಕತಂ ಅಸ್ಸಾ'"ತಿ।

"ಯೋ ಚಾಯಂ [ಯೋಪಾಯಂ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಮರಣಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ದಿವಸಂ ಜೀವೇಯ್ಯಂ, ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಬಹು ವತ ಮೇ ಕತಂ ಅಸ್ಸಾ'"ತಿ।

"ಯೋ ಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಮರಣಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ತದನ್ತರಂ ಜೀವೇಯ್ಯಂ ಯದನ್ತರಂ ಏಕಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಭುಞ್ಜಾಮಿ, ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಬಹು ವತ ಮೇ ಕತಂ ಅಸ್ಸಾ'"ತಿ।

"ಯೋ ಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಮರಣಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ತದನ್ತರಂ ಜೀವೇಯ್ಯಂ ಯದನ್ತರಂ ಚತ್ತಾರೋ ಪಞ್ಚ ಆಲೋಪೇ ಸಙ್ಖಾದಿತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋಹರಾಮಿ, ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಂ , ಬಹು ವತ ಮೇ ಕತಂ ಅಸ್ಸಾ'ತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಪಮತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ ದನ್ಧಂ ಮರಣಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ।

"ಯೋ ಚ ಖ್ವಾಯಂ [ಯೋಪಾಯಂ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಮರಣಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ತದನ್ತರಂ ಜೀವೇಯ್ಯಂ ಯದನ್ತರಂ ಏಕಂ ಆಲೋಪಂ ಸಙ್ಖಾದಿತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋಹರಾಮಿ, ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಬಹು ವತ ಮೇ ಕತಂ ಅಸ್ಸಾ'"ತಿ।

"ಯೋ ಚಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಏವಂ ಮರಣಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇತಿ - 'ಅಹೋ ವತಾಹಂ ತದನ್ತರಂ ಜೀವೇಯ್ಯಂ ಯದನ್ತರಂ ಅಸ್ಸಸಿತ್ವಾ ವಾ ಪಸ್ಸಸಾಮಿ ಪಸ್ಸಸಿತ್ವಾ ವಾ ಅಸ್ಸಸಾಮಿ, ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕರೇಯ್ಯಂ, ಬಹು ವತ ಮೇ ಕತಂ ಅಸ್ಸಾ'ತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ವಿಹರನ್ತಿ ತಿಕ್ಖಂ ಮರಣಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇನ್ತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ।

"ತಸ್ಮಾತಿಹ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ಅಪ್ಪಮತ್ತಾ ವಿಹರಿಸ್ಸಾಮ, ತಿಕ್ಖಂ ಮರಣಸ್ಸತಿಂ ಭಾವೇಸ್ಸಾಮ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯಾ'ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯಮರಣಸ್ಸತಿಸುತ್ತಂ

೧೦. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ನಾತಿಕೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೇ। ತತ್ರ ಖೋ ಭಗವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಮರಣಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಾವಿತಾ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ। ಕಥಂ ಭಾವಿತಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಸ್ಸತಿ ಕಥಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ?

"ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ದಿವಸೇ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ರತ್ತಿಯಾ ಪತಿಹಿತಾಯ [ಪಟಿಗತಾಯ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೭೪] ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಬಹುಕಾ ಖೋ ಮೇ ಪಚ್ಚಯಾ ಮರಣಸ್ಸ – ಅಹಿ ವಾ ಮಂ ಡಂಸೇಯ್ಯ, ವಿಚ್ಛಿಕೋ ವಾ ಮಂ ಡಂಸೇಯ್ಯ, ಸತಪದೀ ವಾ ಮಂ ಡಂಸೇಯ್ಯ; ತೇನ ಮೇ ಅಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ , ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ। ಉಪಕ್ಖಲಿತ್ವಾ ವಾ ಪಪತೇಯ್ಯಂ, ಭತ್ತಂ ವಾ ಮೇ ಭುತ್ತಂ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಿತ್ತಂ ವಾ ಮೇ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯ , ಸೇಮ್ಹಂ ವಾ ಮೇ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಸತ್ಥಕಾ ವಾ ಮೇ ವಾತಾ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯುಂ; ತೇನ ಮೇ ಅಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ, ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ'ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – 'ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ, ಯೇ ಮೇ ಅಸ್ಸು ರತ್ತಿಂ ಕಾಲಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ'"ತಿ।

"ಸಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ, ಯೇ ಮೇ ಅಸ್ಸು ರತ್ತಿಂ ಕಾಲಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ'ತಿ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಕರಣೀಯಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದಿತ್ತಚೇಲೋ ವಾ ಆದಿತ್ತಸೀಸೋ ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಚೇಲಸ್ಸ ವಾ ಸೀಸಸ್ಸ ವಾ ನಿಬ್ಬಾಪನಾಯ ಅಧಿಮತ್ತಂ ಛನ್ದಞ್ಚ ವಾಯಾಮಞ್ಚ ಉಸ್ಸಾಹಞ್ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹಿಞ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನಿಞ್ಚ ಸತಿಞ್ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಕರೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಕರಣೀಯಂ।

"ಸಚೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – 'ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ, ಯೇ ಮೇ ಅಸ್ಸು ರತ್ತಿಂ ಕಾಲಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ'ತಿ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು।

"ಇಧ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ರತ್ತಿಯಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಾಯ ದಿವಸೇ ಪತಿಹಿತೇ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖತಿ – 'ಬಹುಕಾ ಖೋ ಮೇ ಪಚ್ಚಯಾ ಮರಣಸ್ಸ – ಅಹಿ ವಾ ಮಂ ಡಂಸೇಯ್ಯ, ವಿಚ್ಛಿಕೋ ವಾ ಮಂ ಡಂಸೇಯ್ಯ, ಸತಪದೀ ವಾ ಮಂ ಡಂಸೇಯ್ಯ; ತೇನ ಮೇ ಅಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ। ಉಪಕ್ಖಲಿತ್ವಾ ವಾ ಪಪತೇಯ್ಯಂ, ಭತ್ತಂ ವಾ ಮೇ ಭುತ್ತಂ ಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಪಿತ್ತಂ ವಾ ಮೇ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಸೇಮ್ಹಂ ವಾ ಮೇ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯ, ಸತ್ಥಕಾ ವಾ ಮೇ ವಾತಾ ಕುಪ್ಪೇಯ್ಯುಂ; ತೇನ ಮೇ ಅಸ್ಸ ಕಾಲಕಿರಿಯಾ ಸೋ ಮಮಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯೋ'ತಿ। ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ಇತಿ ಪಟಿಸಞ್ಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – 'ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ, ಯೇ ಮೇ ಅಸ್ಸು ದಿವಾ ಕಾಲಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ'"ತಿ।

"ಸಚೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ – 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ, ಯೇ ಮೇ ಅಸ್ಸು ದಿವಾ ಕಾಲಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ'ತಿ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಕರಣೀಯಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆದಿತ್ತಚೇಲೋ ವಾ ಆದಿತ್ತಸೀಸೋ ವಾ ತಸ್ಸೇವ ಚೇಲಸ್ಸ ವಾ ಸೀಸಸ್ಸ ವಾ ನಿಬ್ಬಾಪನಾಯ ಅಧಿಮತ್ತಂ ಛನ್ದಞ್ಚ ವಾಯಾಮಞ್ಚ ಉಸ್ಸಾಹಞ್ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹಿಞ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನಿಞ್ಚ ಸತಿಞ್ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಕರೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇಸಂಯೇವ ಪಾಪಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಅಧಿಮತ್ತೋ ಛನ್ದೋ ಚ ವಾಯಾಮೋ ಚ ಉಸ್ಸಾಹೋ ಚ ಉಸ್ಸೋಳ್ಹೀ ಚ ಅಪ್ಪಟಿವಾನೀ ಚ ಸತಿ ಚ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಞ್ಚ ಕರಣೀಯಂ।

“ಸಚೇ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಮಾನೋ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ - ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಹೀನಾ, ಯೇ ಮೇ ಅಸ್ಸು ದಿವಾ ಕಾಲಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ’ತಿ, ತೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನಾ ತೇನೇವ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜೇನ ವಿಹಾತಬ್ಬಂ ಅಹೋರತ್ತಾನುಸಿಕ್ಖಿನಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು। ಏವಂ ಭಾವಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮರಣಸ್ಸತಿ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಾ ಮಹಪ್ಫಲಾ ಹೋತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಾ ಅಮತೋಗಧಾ ಅಮತಪರಿಯೋಸಾನಾ”ತಿ। ದಸಮಂ।

ಸಾರಣೀಯವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

> ದ್ವೇ ಸಾರಣೀ ನಿಸಾರಣೀಯಂ, ಭದ್ದಕಂ ಅನುತಪ್ಪಿಯಂ।
> ನಕುಲಂ ಸೋಪ್ಪಮಚ್ಛಾ ಚ, ದ್ವೇ ಹೋನ್ತಿ ಮರಣಸ್ಸತೀತಿ॥

೩. ಅನುತ್ತರಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಸಾಮಕಸುತ್ತಂ

೨೧. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಕ್ಕೇಸು ವಿಹರತಿ ಸಾಮಗಾಮಕೇ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾಯಂ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಸಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ತಯೋಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಕಮ್ಮಾರಾಮತಾ, ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾ , ನಿದ್ದಾರಾಮತಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಸಾ ದೇವತಾ। ಸಮನುಞ್ಞೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಾ ದೇವತಾ "ಸಮನುಞ್ಞೋ ಮೇ ಸತ್ಥಾ"ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಇಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಂ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ತಯೋಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಕಮ್ಮಾರಾಮತಾ, ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾ, ನಿದ್ದಾರಾಮತಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ'ತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ದೇವತಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ। ತೇಸಂ ವೋ [ಖೋ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲಾಭಾ ತೇಸಂ ದುಲ್ಲದ್ಧಂ, ಯೇ ವೋ ದೇವತಾಪಿ ಜಾನನ್ತಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪರಿಹಾಯಮಾನೇ"।

"ಅಪರೇಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಾ, ದೋವಚಸ್ಸತಾ, ಪಾಪಮಿತ್ತತಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ"।

"ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ಪರಿಹಾಯಿಂಸು ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ಸಬ್ಬೇತೇ ಇಮೇಹೇವ ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪರಿಹಾಯಿಂಸು ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಪರಿಹಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ಸಬ್ಬೇತೇ ಇಮೇಹೇವ ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪರಿಹಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ಸಬ್ಬೇತೇ ಇಮೇಹೇವ ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅಪರಿಹಾನಿಯಸುತ್ತಂ

೨೨. "ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪರಿಹಾನಿಯೇ ಧಮ್ಮೇ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ, ತಂ ಸುಣಾಥ...ಪೇ॰... ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ? ನ ಕಮ್ಮಾರಾಮತಾ, ನ ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾ, ನ ನಿದ್ದಾರಾಮತಾ, ನ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಾ, ಸೋವಚಸ್ಸತಾ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಅಪರಿಹಾನಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ।

“ಯೇ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅತೀತಮದ್ಧಾನಂ ನ ಪರಿಹಾಯಿಂಸು ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ಸಬ್ಬೇತೇ ಇಮೇಹೇವ ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ನ ಪರಿಹಾಯಿಂಸು ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ನ ಪರಿಹಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ಸಬ್ಬೇತೇ ಇಮೇಹೇವ ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ನ ಪರಿಹಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ। ಯೇಪಿ ಹಿ ಕೇಚಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏತರಹಿ ನ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ಸಬ್ಬೇತೇ ಇಮೇಹೇವ ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ನ ಪರಿಹಾಯನ್ತಿ ಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಭಯಸುತ್ತಂ

೨೩. “‘ಭಯ’ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ; ‘ದುಕ್ಖ’ನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ; ‘ರೋಗೋ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ; ‘ಗಣ್ಡೋ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಕಾಮಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ; ‘ಸಙ್ಗೋ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ; ‘ಪಙ್ಕೋ’ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

“ಕಸ್ಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ‘ಭಯ’ನ್ತಿ ಕಾಮಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ? ಕಾಮರಾಗರತ್ತಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛನ್ದರಾಗವಿನಿಬದ್ಧೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾಪಿ ಭಯಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾಪಿ ಭಯಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ‘ಭಯ’ನ್ತಿ ಕಾಮಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಕಸ್ಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನ್ತಿ…ಪೇ॰… ರೋಗೋತಿ… ಗಣ್ಡೋತಿ… ಸಙ್ಗೋತಿ… ಪಙ್ಕೋತಿ ಕಾಮಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ? ಕಾಮರಾಗರತ್ತಾಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛನ್ದರಾಗವಿನಿಬದ್ಧೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾಪಿ ಪಙ್ಕಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ, ಸಮ್ಪರಾಯಿಕಾಪಿ ಪಙ್ಕಾ ನ ಪರಿಮುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಾ ‘ಪಙ್ಕೋ’ತಿ ಕಾಮಾನಮೇತಂ ಅಧಿವಚನ”ನ್ತಿ।

> “ಭಯಂ ದುಕ್ಖಂ ರೋಗೋ ಗಣ್ಡೋ, ಸಙ್ಗೋ ಪಙ್ಕೋ ಚ ಉಭಯಂ।
> ಏತೇ ಕಾಮಾ ಪವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಯತ್ಥ ಸತ್ತೋ ಪುಥುಜ್ಜನೋ॥
>
> “ಉಪಾದಾನೇ ಭಯಂ ದಿಸ್ವಾ, ಜಾತಿಮರಣಸಮ್ಭವೇ।
> ಅನುಪಾದಾ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ, ಜಾತಿಮರಣಸಙ್ಖಯೇ॥
>
> “ತೇ ಖೇಮಪ್ಪತ್ತಾ ಸುಖಿನೋ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಾಭಿನಿಬ್ಬುತಾ।
> ಸಬ್ಬವೇರಭಯಾತೀತಾ [ಸಬ್ಬೇ ವೇರಭಯಾತೀತಾ (ಸ್ಯಾ॰)], ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಂ ಉಪಚ್ಚಗು”ನ್ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

೪. ಹಿಮವನ್ತಸುತ್ತಂ

೨೪. “ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಹಿಮವನ್ತಂ ಪಬ್ಬತರಾಜಂ ಪದಾಲೇಯ್ಯ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಛವಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾಯ! ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಠಿತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಕಲ್ಲಿತಕುಸಲೋ [ಕಲ್ಲತಾಕುಸಲೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೬೬೫ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಗೋಚರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಅಭಿನೀಹಾರಕುಸಲೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಹಿಮವನ್ತಂ ಪಬ್ಬತರಾಜಂ ಪದಾಲೇಯ್ಯ, ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಛವಾಯ ಅವಿಜ್ಜಾಯಾ”ತಿ! ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ

೨೫. “ಛಯಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಥಾಗತಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ – ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ…ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ

ತಥಾಗತಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ ಗೇಧಮ್ಹಾ। 'ಗೇಧೋ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ - 'ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ'ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ ಗೇಧಮ್ಹಾ। 'ಗೇಧೋ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ - 'ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ'ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ ಗೇಧಮ್ಹಾ। 'ಗೇಧೋ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಾನಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸೀಲಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ ಗೇಧಮ್ಹಾ। 'ಗೇಧೋ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತನೋ ಚಾಗಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ - 'ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ! ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ…ಪೇ॰… ಯಾಚಯೋಗೋ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋ'ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ…ಪೇ॰… ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ದೇವತಾ ಅನುಸ್ಸರತಿ - 'ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ , ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ತಾವತಿಂಸಾ, ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ಯಾಮಾ, ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ತುಸಿತಾ, ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ನಿಮ್ಮಾನರತಿನೋ, ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತಿನೋ, ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ , ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ತತುತ್ತರಿ। ಯಥಾರೂಪಾಯ ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ತಾ ದೇವತಾ ಇತೋ ಚುತಾ ತತ್ಥ ಉಪಪನ್ನಾ; ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಾ ಸದ್ಧಾ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ। ಯಥಾರೂಪೇನ ಸೀಲೇನ… ಸುತೇನ… ಚಾಗೇನ… ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ತಾ ದೇವತಾ ಇತೋ ಚುತಾ ತತ್ಥ ಉಪಪನ್ನಾ; ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಾ ಪಞ್ಞಾ ಸಂವಿಜ್ಜತೀ'" ತಿ।

"ಯಸ್ಮಿಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತನೋ ಚ ತಾಸಞ್ಚ ದೇವತಾನಂ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ ಗೇಧಮ್ಹಾ। 'ಗೇಧೋ'ತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ವಿಸುಜ್ಝನ್ತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಾನೀ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಸುತ್ತಂ

೧೬. ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - “ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ”ತಿ। “ಆವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಏತದವೋಚ - “ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಆವುಸೋ; ಅಬ್ಭುತಂ, ಆವುಸೋ! ಯಾವಞ್ಚಿದಂ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸಮ್ಬಾಧೇ ಓಕಾಸಾಧಿಗಮೋ ಅನುಬುದ್ಧೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ ಛ ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಾನಿ।

“ಕತಮಾನಿ ಛ? ಇಧಾವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಥಾಗತಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ - ‘ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ …ಪೇ॰… ಸತ್ಥಾ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ’ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ತಥಾಗತಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ ಗೇಧಮ್ಹಾ। ‘ಗೇಧೋ’ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಸಮೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ವಿಸುದ್ಧಿಧಮ್ಮಾ ಭವನ್ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ - ‘ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ…ಪೇ॰… ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ’ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ ಗೇಧಮ್ಹಾ। ‘ಗೇಧೋ’ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಸಮೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ । ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ವಿಸುದ್ಧಿಧಮ್ಮಾ ಭವನ್ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ - ‘ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಸಙ್ಘೋ…ಪೇ॰… ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ’ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಙ್ಘಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ ಗೇಧಮ್ಹಾ। ‘ಗೇಧೋ’ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಸಮೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ವಿಸುದ್ಧಿಧಮ್ಮಾ ಭವನ್ತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಾನಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ ಗೇಧಮ್ಹಾ। ‘ಗೇಧೋ’ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಸಮೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ

ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ವಿಸುದ್ಧಿಧಮ್ಮಾ ಭವನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತನೋ ಚಾಗಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ - 'ಲಾಭಾ ವತ ಮೇ, ಸುಲದ್ಧಂ ವತ ಮೇ... ಪೇ॰... ಯಾಚಯೋಗೋ ದಾನಸಂವಿಭಾಗರತೋ'ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತನೋ ಚಾಗಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ ಗೇಧಮ್ಹಾ। 'ಗೇಧೋ'ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಸಮೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ವಿಸುದ್ಧಿಧಮ್ಮಾ ಭವನ್ತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ದೇವತಾ ಅನುಸ್ಸರತಿ - 'ಸನ್ತಿ ದೇವಾ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ, ಸನ್ತಿ ದೇವಾ... ಪೇ॰... ತತುತ್ತರಿ। ಯಥಾರೂಪಾಯ ಸದ್ಧಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ತಾ ದೇವತಾ ಇತೋ ಚುತಾ ತತ್ಥ ಉಪಪನ್ನಾ; ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಾ ಸದ್ಧಾ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ । ಯಥಾರೂಪೇನ ಸೀಲೇನ...ಪೇ॰... ಸುತೇನ... ಚಾಗೇನ... ಪಞ್ಞಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ತಾ ದೇವತಾ ಇತೋ ಚುತಾ ತತ್ಥ ಉಪಪನ್ನಾ; ಮಯ್ಹಮ್ಪಿ ತಥಾರೂಪಾ ಪಞ್ಞಾ ಸಂವಿಜ್ಜತೀ'ತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಅತ್ತನೋ ಚ ತಾಸಞ್ಚ ದೇವತಾನಂ ಸದ್ಧಞ್ಚ ಸೀಲಞ್ಚ ಸುತಞ್ಚ ಚಾಗಞ್ಚ ಪಞ್ಞಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ , ನ ದೋಸಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನ ಮೋಹಪರಿಯುಟ್ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ; ಉಜುಗತಮೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಮುತ್ತಂ ವುಟ್ಠಿತಂ ಗೇಧಮ್ಹಾ। 'ಗೇಧೋ'ತಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಪಞ್ಚನ್ನೇತಂ ಕಾಮಗುಣಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸ ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಆಕಾಸಸಮೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಗ್ಗತೇನ ಅಪ್ಪಮಾಣೇನ ಅವೇರೇನ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜೇನ। ಇದಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರಿತ್ವಾ ಏವಮಿಧೇಕಚ್ಚೇ ಸತ್ತಾ ವಿಸುದ್ಧಿಧಮ್ಮಾ ಭವನ್ತಿ।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ , ಆವುಸೋ; ಅಬ್ಭುತಂ, ಆವುಸೋ! ಯಾವಞ್ಚಿದಂ ತೇನ ಭಗವತಾ ಜಾನತಾ ಪಸ್ಸತಾ ಅರಹತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಸಮ್ಬಾಧೇ ಓಕಾಸಾಧಿಗಮೋ ಅನುಬುದ್ಧೋ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ ಛ ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಾನೀ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪರಮಸಮಯಸುತ್ತಂ

೨೭. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಕತಿ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಯಾ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತು"ನ್ತಿ? "ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮಯಾ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ"।

"ಕತಮೇ ಛ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಾಮಿ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾಮಿ। ಸಾಧು ವತ ಮೇ, ಆಯಸ್ಮಾ,

ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಠಮೋ ಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಬ್ಯಾಪಾದಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಾಮಿ ಬ್ಯಾಪಾದಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾಮಿ। ಸಾಧು ವತ ಮೇ, ಆಯಸ್ಮಾ, ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಬ್ಯಾಪಾದಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ದುತಿಯೋ ಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಥಿನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಥಿನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಾಮಿ ಥಿನಮಿದ್ಧಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾಮಿ। ಸಾಧು ವತ ಮೇ, ಆಯಸ್ಮಾ, ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಥಿನಮಿದ್ಧಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ । ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ತತಿಯೋ ಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಾಮಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾಮಿ। ಸಾಧು ವತ ಮೇ, ಆಯಸ್ಮಾ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಚತುತ್ಥೋ ಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಅಹಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಾಮಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾಮಿ। ಸಾಧು ವತ ಮೇ, ಆಯಸ್ಮಾ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಞ್ಚಮೋ ಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ, ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾಮಿ। ಸಾಧು ವತ ಮೇ, ಆಯಸ್ಮಾ, ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಛಟ್ಠೋ ಸಮಯೋ

ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಛ ಸಮಯಾ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತು"ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯಸಮಯಸುತ್ತಂ

೧೮. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ಅಥ ಖೋ ತೇಸಂ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾನಂ ಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ - "ಕೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತು"ನ್ತಿ?

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ, ಸೋ ಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತು"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ - "ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ , ಸೋ ಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಪಾದೇ ಪಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ, ಚಾರಿತ್ತಕಿಲಮಥೋಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಭತ್ತಕಿಲಮಥೋಪಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಅಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ವಿಹಾರಪಚ್ಛಾಯಾಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ, ಸೋ ಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತು"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ - "ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸೋ ಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ವಿಹಾರಪಚ್ಛಾಯಾಯಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ, ಯದೇವಸ್ಸ ದಿವಾ ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿಕತಂ ಹೋತಿ ತದೇವಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸಮುದಾಚರತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಅಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ, ಸೋ ಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತು"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚ - "ನ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಸೋ ಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ। ಯಸ್ಮಿಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯೇ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ, ಓಜಟ್ಠಾಯಿಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಾಯೋ ಹೋತಿ ಫಾಸುಸ್ಸ ಹೋತಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾಸನಂ ಮನಸಿ ಕಾತುಂ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಅಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತು"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಚ್ಚಾನೋ ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖು, ಸಮಯಾ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ'"।

"ಕತಮೇ ಛ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖು, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಕಾಮರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರಾಮಿ ಕಾಮರಾಗಪರೇತೇನ, ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾಮಿ। ಸಾಧು ವತ ಮೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಪಠಮೋ ಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಭಿಕ್ಖು ಬ್ಯಾಪಾದಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ…ಪೇ॰… ಥಿನಮಿದ್ಧಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ… ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ… ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾಪರಿಯುಟ್ಠಿತೇನ ಚೇತಸಾ ವಿಹರತಿ… ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ, ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏವಮಸ್ಸ ವಚನೀಯೋ - 'ಅಹಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಆಗಮ್ಮ ಯಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನನ್ತರಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯೋ ಹೋತಿ ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಜಾನಾಮಿ ನ ಪಸ್ಸಾಮಿ। ಸಾಧು ವತ ಮೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತೂ'ತಿ। ತಸ್ಸ ಮನೋಭಾವನೀಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ। ಅಯಂ, ಭಿಕ್ಖು, ಛಟ್ಠೋ ಸಮಯೋ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ।

"ಸಮ್ಮುಖಾ ಮೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತೋ ಸುತಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ - 'ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖು, ಛ ಸಮಯಾ ಮನೋಭಾವನೀಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಸ್ಸನಾಯ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತು'"ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಉದಾಯೀಸುತ್ತಂ

೨೯. ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕತಿ ನು ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಾನೀ"ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕತಿ ನು ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಾನೀ"ತಿ? ದುತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ। ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಕತಿ ನು ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಾನೀ"ತಿ? ತತಿಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ತುಣ್ಹೀ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದಾಯಿಂ ಏತದವೋಚ - "ಸತ್ಥಾ ತಂ, ಆವುಸೋ ಉದಾಯಿ, ಆಮನ್ತೇಸೀ"ತಿ। "ಸುಣೋಮಹಂ , ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಭಗವತೋ। ಇಧ , ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ - ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰…। ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಅಞ್ಞಾಸಿಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ - 'ನೇವಾಯಂ ಉದಾಯೀ ಮೋಘಪುರಿಸೋ ಅಧಿಚಿತ್ತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ ವಿಹರತೀ'ತಿ। ಕತಿ ನು ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಾನೀ"ತಿ?

"ಪಞ್ಚ, ಭನ್ತೇ, ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಪಞ್ಚ? ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಂ ಏವಂ ಭಾವಿತಂ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಲೋಕಸಞ್ಞಂ ಮನಸಿ ಕರೋತಿ, ದಿವಾ ಸಞ್ಞಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ, ಯಥಾ ದಿವಾ ತಥಾ ರತ್ತಿಂ, ಯಥಾ ರತ್ತಿಂ ತಥಾ ದಿವಾ; ಇತಿ ವಿವಟೇನ ಚೇತಸಾ ಅಪರಿಯೋನದ್ಧೇನ ಸಪ್ಪಭಾಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಭಾವೇತಿ। ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಂ ಏವಂ ಭಾವಿತಂ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಪ್ಪಟಿಲಾಭಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಉದ್ಧಂ ಪಾದತಲಾ ಅಧೋ ಕೇಸಮತ್ಥಕಾ ತಚಪರಿಯನ್ತಂ ಪೂರಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ಅಸುಚಿನೋ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತಿ – 'ಅತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಾಯೇ ಕೇಸಾ ಲೋಮಾ ನಖಾ ದನ್ತಾ ತಚೋ ಮಂಸಂ ನ್ಹಾರು [ನಹಾರು (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೭೭; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೧೦] ಅಟ್ಠಿ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ವಕ್ಕಂ ಹದಯಂ ಯಕನಂ ಕಿಲೋಮಕಂ ಪಿಹಕಂ ಪಪ್ಫಾಸಂ ಅನ್ತಂ ಅನ್ತಗುಣಂ ಉದರಿಯಂ ಕರೀಸಂ ಪಿತ್ತಂ ಸೇಮ್ಹಂ ಪುಬ್ಬೋ ಲೋಹಿತಂ ಸೇದೋ ಮೇದೋ ಅಸ್ಸು ವಸಾ ಖೇಳೋ ಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾ ಲಸಿಕಾ ಮುತ್ತ'ನ್ತಿ। ಇದಂ, ಭನ್ತೇ , ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಂ ಏವಂ ಭಾವಿತಂ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಕಾಮರಾಗಪ್ಪಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸೀವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ [ಛಡ್ಡಿತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಏಕಾಹಮತಂ ವಾ ದ್ವೀಹಮತಂ ವಾ ತೀಹಮತಂ ವಾ ಉದ್ಧುಮಾತಕಂ ವಿನೀಲಕಂ ವಿಪುಬ್ಬಕಜಾತಂ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಏವಂ [ಏವನ್ತಿ ಇದಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಸುತ್ತಾದೀಸು ನತ್ಥಿ] ಉಪಸಂಹರತಿ – 'ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ'"ತಿ [ಏತಂ ಅನತೀತೋತಿ (ಸೀ॰)]।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ [ಸೇಯ್ಯಥಾ ವಾ ಪನ (ಸ್ಯಾ॰)] ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸೀವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ ಕಾಕೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಕುಲಲೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಗಿಜ್ಝೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಸುನಖೇಹಿ ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ಸಿಙ್ಗಾಲೇಹಿ [ಸಿಗಾಲೇಹಿ (ಸೀ॰)] ವಾ ಖಜ್ಜಮಾನಂ ವಿವಿಧೇಹಿ ವಾ ಪಾಣಕಜಾತೇಹಿ ಖಜ್ಜಮಾನಂ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಏವಂ ಉಪಸಂಹರತಿ – 'ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ'"ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ಸರೀರಂ ಸೀವಥಿಕಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ಸಮಂಸಲೋಹಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ... ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ನಿಮ್ಮಂಸಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ... ಅಟ್ಠಿಕಸಙ್ಖಲಿಕಂ ಅಪಗತಮಂಸಲೋಹಿತಂ ನ್ಹಾರುಸಮ್ಬನ್ಧಂ। ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಅಪಗತಸಮ್ಬನ್ಧಾನಿ ದಿಸಾವಿದಿಸಾವಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ [ದಿಸಾವಿದಿಸಾಸು ವಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ (ಸೀ॰)], ಅಞ್ಞೇನ ಹತ್ಥಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಾದಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಜಙ್ಘಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಊರುಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಕಟಿಟ್ಠಿಕಂ [ಕಟಟ್ಠಿಕಂ (ಸೀ॰)] ಅಞ್ಞೇನ [ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಡಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಸೀಸಕಟಾಹಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಡಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಸೀಸಕಟಾಹಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಫಾಸುಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಖನ್ಧಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಗೀವಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಹನುಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ದನ್ತಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಸೀಸಕಟಾಹಂ [ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಡಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಸೀಸಕಟಾಹಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಡಕಟ್ಠಿಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಸೀಸಕಟಾಹಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಸೇತಾನಿ ಸಙ್ಖವಣ್ಣಪ್ಪಟಿಭಾಗಾನಿ [ಸಙ್ಖವಣ್ಣೂಪನಿಭಾನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಪುಞ್ಜಕಿತಾನಿ [ಪುಞ್ಜಕತಾನಿ (ಪೀ॰)] ತೇರೋವಸ್ಸಿಕಾನಿ ಅಟ್ಠಿಕಾನಿ ಪೂತೀನಿ ಚುಣ್ಣಕಜಾತಾನಿ। ಸೋ ಇಮಮೇವ ಕಾಯಂ ಏವಂ ಉಪಸಂಹರತಿ – 'ಅಯಮ್ಪಿ ಖೋ ಕಾಯೋ ಏವಂಧಮ್ಮೋ ಏವಂಭಾವೀ ಏವಂಅನತೀತೋ'ತಿ। ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಂ ಏವಂ ಭಾವಿತಂ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅಸ್ಮಿಮಾನಸಮುಗ್ಘಾತಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ…ಪೇ॰… ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಂ ಏವಂ ಭಾವಿತಂ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಅನೇಕಧಾತುಪಟಿವೇಧಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಪಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಾನೀ”ತಿ।

“ಸಾಧು, ಸಾಧು, ಆನನ್ದ! ತೇನ ಹಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಇದಮ್ಪಿ ಛಟ್ಠಂ ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಂ ಧಾರೇಹಿ। ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ಸತೋವ ಅಭಿಕ್ಕಮತಿ ಸತೋವ ಪಟಿಕ್ಕಮತಿ ಸತೋವ ತಿಟ್ಠತಿ ಸತೋವ ನಿಸೀದತಿ ಸತೋವ ಸೇಯ್ಯಂ ಕಪ್ಪೇತಿ ಸತೋವ ಕಮ್ಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ। ಇದಂ, ಆನನ್ದ, ಅನುಸ್ಸತಿಟ್ಠಾನಂ ಏವಂ ಭಾವಿತಂ ಏವಂ ಬಹುಲೀಕತಂ ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಅನುತ್ತರಿಯಸುತ್ತಂ

೩೦. “ಛಯಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುತ್ತರಿಯಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಸವನಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಲಾಭಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಸಿಕ್ಖಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಪಾರಿಚರಿಯಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಅನುಸ್ಸತಾನುತ್ತರಿಯನ್ತಿ।

“ಕತಮಞ್ಚ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಹತ್ಥಿರತನಮ್ಪಿ ದಸ್ಸನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಸ್ಸರತನಮ್ಪಿ ದಸ್ಸನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ, ಮಣಿರತನಮ್ಪಿ ದಸ್ಸನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ, ಉಚ್ಚಾವಚಂ ವಾ ಪನ ದಸ್ಸನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಂ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಂ ದಸ್ಸನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ। ಅತ್ಥೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಸ್ಸನಂ; ನೇತಂ ನತ್ಥೀತಿ ವದಾಮಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಸ್ಸನಂ ಹೀನಂ ಗಮ್ಮಂ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಂ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ ವಾ ದಸ್ಸನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ ನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧೋ ನಿವಿಟ್ಠಪೇಮೋ ಏಕನ್ತಗತೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ, ಏತದಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಸ್ಸನಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ [ಸೋಕಪರಿದ್ದವಾನಂ (ಸೀ॰)] ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ [ಅತ್ಥಗಮಾಯ (ಸೀ॰)] ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ ತಥಾಗತಂ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ ವಾ ದಸ್ಸನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ ನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧೋ ನಿವಿಟ್ಠಪೇಮೋ ಏಕನ್ತಗತೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ। ಇತಿ ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ।

“ಸವನಾನುತ್ತರಿಯಞ್ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಭೇರಿಸದ್ದಮ್ಪಿ [ಭೇರಿಸದ್ದಸ್ಸಪಿ (ಕ॰) ಏವಂ ವೀಣಾಸದ್ದಮ್ಪಿಇಚ್ಚಾದೀಸುಪಿ] ಸವನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ, ವೀಣಾಸದ್ದಮ್ಪಿ ಸವನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ, ಗೀತಸದ್ದಮ್ಪಿ ಸವನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ, ಉಚ್ಚಾವಚಂ ವಾ ಪನ ಸವನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ। ಅತ್ಥೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸವನಂ; ನೇತಂ ನತ್ಥೀತಿ ವದಾಮಿ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಏತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸವನಂ ಹೀನಂ ಗಮ್ಮಂ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಂ ಅನರಿಯಂ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಂ, ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ ನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧೋ ನಿವಿಟ್ಠಪೇಮೋ ಏಕನ್ತಗತೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ, ಏತದಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸವನಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ ತಥಾಗತಸ್ಸ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಸ್ಸ ವಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾಯ ಗಚ್ಛತಿ ನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧೋ ನಿವಿಟ್ಠಪೇಮೋ ಏಕನ್ತಗತೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸವನಾನುತ್ತರಿಯಂ। ಇತಿ ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಸವನಾನುತ್ತರಿಯಂ।

“ಲಾಭಾನುತ್ತರಿಯಞ್ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುತ್ತಲಾಭಮ್ಪಿ ಲಭತಿ, ದಾರಲಾಭಮ್ಪಿ ಲಭತಿ, ಧನಲಾಭಮ್ಪಿ ಲಭತಿ, ಉಚ್ಚಾವಚಂ ವಾ ಪನ ಲಾಭಂ ಲಭತಿ, ಸಮಣೇ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೇ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನೇ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭತಿ। ಅತ್ಥೇಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭೋ; ನೇಸೋ ನತ್ಥೀತಿ ವದಾಮಿ। ಸೋ ಚ ಖೋ ಏಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭೋ ಹೀನೋ ಗಮ್ಮೋ

ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕೋ ಅನರಿಯೋ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತೋ, ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೇ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕೇ ವಾ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭತಿ ನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧೋ ನಿವಿಟ್ಠಪೇಮೋ ಏಕನ್ತಗತೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ, ಏತದಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ ತಥಾಗತೇ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕೇ ವಾ ಸದ್ಧಂ ಪಟಿಲಭತಿ ನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧೋ ನಿವಿಟ್ಠಪೇಮೋ ಏಕನ್ತಗತೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲಾಭಾನುತ್ತರಿಯಂ। ಇತಿ ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಸವನಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಲಾಭಾನುತ್ತರಿಯಂ।

"ಸಿಕ್ಖಾನುತ್ತರಿಯಞ್ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಹತ್ಥಿಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಅಸ್ಸಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ರಥಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಧನುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಥರುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಉಚ್ಚಾವಚಂ ವಾ ಪನ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಸಮಣಸ್ಸ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ [ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪತ್ತಿಂ (ಕ॰)] ಸಿಕ್ಖತಿ। ಅತ್ಥೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಾ; ನೇಸಾ ನತ್ಥೀತಿ ವದಾಮಿ। ಸಾ ಚ ಖೋ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಾ ಹೀನಾ ಗಮ್ಮಾ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಾ ಅನರಿಯಾ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಾ, ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅಧಿಸೀಲಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಅಧಿಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಅಧಿಪಞ್ಞಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ ನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧೋ ನಿವಿಟ್ಠಪೇಮೋ ಏಕನ್ತಗತೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ, ಏತದಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ , ಯದಿದಂ ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ಅಧಿಸೀಲಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಅಧಿಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ಅಧಿಪಞ್ಞಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖತಿ, ನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧೋ ನಿವಿಟ್ಠಪೇಮೋ ಏಕನ್ತಗತೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಿಕ್ಖಾನುತ್ತರಿಯಂ। ಇತಿ ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಸವನಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಲಾಭಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಸಿಕ್ಖಾನುತ್ತರಿಯಂ।

"ಪಾರಿಚರಿಯಾನುತ್ತರಿಯಞ್ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಖತ್ತಿಯಮ್ಪಿ ಪರಿಚರತಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್ಪಿ ಪರಿಚರತಿ, ಗಹಪತಿಮ್ಪಿ ಪರಿಚರತಿ, ಉಚ್ಚಾವಚಂ ವಾ ಪನ ಪರಿಚರತಿ, ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಂ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಂ ಪರಿಚರತಿ। ಅತ್ಥೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾರಿಚರಿಯಾ; ನೇಸಾ ನತ್ಥೀತಿ ವದಾಮಿ। ಸಾ ಚ ಖೋ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಹೀನಾ ಗಮ್ಮಾ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಾ ಅನರಿಯಾ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಾ, ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ...ಪೇ॰... ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಂ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ ವಾ ಪರಿಚರತಿ ನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧೋ ನಿವಿಟ್ಠಪೇಮೋ ಏಕನ್ತಗತೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ , ಏತದಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾರಿಚರಿಯಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ ತಥಾಗತಂ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ ವಾ ಪರಿಚರತಿ ನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧೋ ನಿವಿಟ್ಠಪೇಮೋ ಏಕನ್ತಗತೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾರಿಚರಿಯಾನುತ್ತರಿಯಂ। ಇತಿ ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಸವನಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಲಾಭಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಸಿಕ್ಖಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಪಾರಿಚರಿಯಾನುತ್ತರಿಯಂ।

"ಅನುಸ್ಸತಾನುತ್ತರಿಯಞ್ಚ ಕಥಂ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುತ್ತಲಾಭಮ್ಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ದಾರಲಾಭಮ್ಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಧನಲಾಭಮ್ಪಿ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಉಚ್ಚಾವಚಂ ವಾ ಪನ ಲಾಭಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಮಣಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಂ ಮಿಚ್ಛಾಪಟಿಪನ್ನಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ಅತ್ಥೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಸ್ಸತಿ; ನೇಸಾ ನತ್ಥೀತಿ ವದಾಮಿ। ಸಾ ಚ ಖೋ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಸ್ಸತಿ ಹೀನಾ ಗಮ್ಮಾ ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಾ ಅನರಿಯಾ ಅನತ್ಥಸಂಹಿತಾ, ನ ನಿಬ್ಬಿದಾಯ ನ ವಿರಾಗಾಯ ನ ನಿರೋಧಾಯ ನ ಉಪಸಮಾಯ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ನ ಸಮ್ಬೋಧಾಯ ನ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ಯೋ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಂ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ ವಾ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧೋ ನಿವಿಟ್ಠಪೇಮೋ ಏಕನ್ತಗತೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ, ಏತದಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಸ್ಸತೀನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸೋಕಪರಿದೇವಾನಂ ಸಮತಿಕ್ಕಮಾಯ ದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸಾನಂ ಅತ್ಥಙ್ಗಮಾಯ ಞಾಯಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ

ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ, ಯದಿದಂ ತಥಾಗತಂ ವಾ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ ವಾ ಅನುಸ್ಸರತಿ ನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧೋ ನಿವಿಟ್ಠಪೇಮೋ ಏಕನ್ತಗತೋ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನೋ। ಇದಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಸ್ಸತಾನುತ್ತರಿಯಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಅನುತ್ತರಿಯಾನೀ''ತಿ।

''ಯೇ ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಂ ಲದ್ಧಾ [ಯೇ ದಸ್ಸನವರಂ ಲದ್ಧಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ ಲದ್ಧಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)],
ಸವನಞ್ಚ ಅನುತ್ತರಂ।
ಲಾಭಾನುತ್ತರಿಯಂ ಲದ್ಧಾ, ಸಿಕ್ಖಾನುತ್ತರಿಯೇ ರತಾ [ಅನುತ್ತರಿಯಂ ತಥಾ (ಕ॰)]॥

''ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಪಾರಿಚರಿಯಾ, ಭಾವಯನ್ತಿ ಅನುಸ್ಸತಿಂ।
ವಿವೇಕಪ್ಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ, ಖೇಮಂ ಅಮತಗಾಮಿನಿಂ॥

''ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಪಮುದಿತಾ, ನಿಪಕಾ ಸೀಲಸಂವುತಾ।
ತೇ ವೇ ಕಾಲೇನ ಪಚ್ಚೇನ್ತಿ [ಪಚ್ಚನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಯತ್ಥ ದುಕ್ಖಂ ನಿರುಜ್ಝತೀ''ತಿ॥ ದಸಮಂ।

ಅನುತ್ತರಿಯವಗ್ಗೋ [ಸಾಮಕವಗ್ಗೋ (ಕ॰)] ತತಿಯೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸಾಮಕೋ ಅಪರಿಹಾನಿಯೋ, ಭಯಂ ಹಿಮವಾನುಸ್ಸತಿ।
ಕಚ್ಚಾನೋ ದ್ವೇ ಚ ಸಮಯಾ, ಉದಾಯೀ ಅನುತ್ತರಿಯೇನಾತಿ॥

೪. ದೇವತಾವಗ್ಗೋ

೧. ಸೇಖಸುತ್ತಂ

೩೧. "ಛಯಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಛ? ಕಮ್ಮಾರಾಮತಾ , ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾ, ನಿದ್ದಾರಾಮತಾ, ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ, ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ।

"ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಛ? ನ ಕಮ್ಮಾರಾಮತಾ, ನ ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾ, ನ ನಿದ್ದಾರಾಮತಾ, ನ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಾ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಗುತ್ತದ್ವಾರತಾ, ಭೋಜನೇ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾ - ಇಮೇ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮಾ ಸೇಖಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಪಠಮಅಪರಿಹಾನಸುತ್ತಂ

೩೨. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಸಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಛಯಿಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಛ? ಸತ್ಥುಗಾರವತಾ, ಧಮ್ಮಗಾರವತಾ, ಸಙ್ಘಗಾರವತಾ, ಸಿಕ್ಖಾಗಾರವತಾ, ಅಪ್ಪಮಾದಗಾರವತಾ, ಪಟಿಸನ್ಥಾರಗಾರವತಾ [ಪಟಿಸನ್ಧಾರಗಾರವತಾ (ಕ॰)] - ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಛ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಸಾ ದೇವತಾ। ಸಮನುಞ್ಞೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಾ ದೇವತಾ "ಸಮನುಞ್ಞೋ ಮೇ ಸತ್ಥಾ"ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಇಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಂ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ಛಯಿಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಛ? ಸತ್ಥುಗಾರವತಾ, ಧಮ್ಮಗಾರವತಾ, ಸಙ್ಘಗಾರವತಾ, ಸಿಕ್ಖಾಗಾರವತಾ, ಅಪ್ಪಮಾದಗಾರವತಾ, ಪಟಿಸನ್ಥಾರಗಾರವತಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಛ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ'ತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ದೇವತಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯೀ"ತಿ।

"ಸತ್ಥುಗರು ಧಮ್ಮಗರು, ಸಙ್ಘೇ ಚ ತಿಬ್ಬಗಾರವೋ।
ಅಪ್ಪಮಾದಗರು ಭಿಕ್ಖು, ಪಟಿಸನ್ಥಾರಗಾರವೋ।
ಅಭಬ್ಬೋ ಪರಿಹಾನಾಯ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ"ತಿ॥ ದುತಿಯಂ।

೩. ದುತಿಯಅಪರಿಹಾನಸುತ್ತಂ

೩೩. "ಇಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಂ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ಛಯಿಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಛ? ಸತ್ಥುಗಾರವತಾ, ಧಮ್ಮಗಾರವತಾ, ಸಙ್ಘಗಾರವತಾ, ಸಿಕ್ಖಾಗಾರವತಾ, ಹಿರಿಗಾರವತಾ, ಓತ್ತಪ್ಪಗಾರವತಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಛ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ'ತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ದೇವತಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯೀ"ತಿ।

"ಸತ್ಥುಗರು ಧಮ್ಮಗರು, ಸಙ್ಘೇ ಚ ತಿಬ್ಬಗಾರವೋ।
ಹಿರಿಓತ್ತಪ್ಪಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ ಸಗಾರವೋ।
ಅಭಬ್ಬೋ ಪರಿಹಾನಾಯ, ನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಿಕೇ"ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

೪. ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸುತ್ತಂ

೩೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸ ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - "ಕತಮೇಸಾನಂ ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಸೋತಾಪನ್ನಾ ನಾಮ [ಸೋತಾಪನ್ನಾಮ್ಹಾ (ಸೀ॰), ಸೋತಾಪನ್ನಾಮ್ಹ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ'"ತಿ ? ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ತಿಸ್ಸೋ ನಾಮ ಭಿಕ್ಖು ಅಧುನಾಕಾಲಙ್ಕತೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತತ್ರಪಿ ನಂ ಏವಂ ಜಾನನ್ತಿ - "ತಿಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಮಹಿದ್ಧಿಕೋ ಮಹಾನುಭಾವೋ"ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ [ಸಮ್ಮಿಞ್ಜಿತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವಂ - ಜೇತವನೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ತಿಸ್ಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಏತದವೋಚ - "ಏಹಿ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ; ಸ್ವಾಗತಂ [ಸಾಗತಂ (ಸೀ॰)], ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ; ಚಿರಸ್ಸಂ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ; ಇಮಂ ಪರಿಯಾಯಮಕಾಸಿ, ಯದಿದಂ ಇಧಾಗಮನಾಯ। ನಿಸೀದ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಇದಮಾಸನಂ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ತಿಸ್ಸೋಪಿ ಖೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ತಿಸ್ಸಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ಏತದವೋಚ -

"ಕತಮೇಸಾನಂ ಖೋ, ತಿಸ್ಸ, ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಸೋತಾಪನ್ನಾ ನಾಮ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ'"ತಿ? "ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಸೋತಾಪನ್ನಾ ನಾಮ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ'"ತಿ।

"ಸಬ್ಬೇಸಞ್ಞೇವ ನು ಖೋ, ತಿಸ್ಸ, ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಸೋತಾಪನ್ನಾ ನಾಮ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ'"ತಿ? "ನ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಂ ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ - 'ಸೋತಾಪನ್ನಾ ನಾಮ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ'ತಿ। ಯೇ ಖೋ ತೇ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ ದೇವಾ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಅಸಮನ್ನಾಗತಾ ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಅಸಮನ್ನಾಗತಾ ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಅಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಅಸಮನ್ನಾಗತಾ ನ

ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ – ‘ಸೋತಾಪನ್ನಾ ನಾಮ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ’ತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ತೇ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾ ದೇವಾ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ತೇಸಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ – ‘ಸೋತಾಪನ್ನಾ ನಾಮ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ’”ತಿ।

“ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾನಞ್ಞೇವ ನು ಖೋ, ತಿಸ್ಸ, ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ – ‘ಸೋತಾಪನ್ನಾ ನಾಮ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ’ತಿ ಉದಾಹು ತಾವತಿಂಸಾನಮ್ಪಿ ದೇವಾನಂ…ಪೇ॰… ಯಾಮಾನಮ್ಪಿ ದೇವಾನಂ… ತುಸಿತಾನಮ್ಪಿ ದೇವಾನಂ… ನಿಮ್ಮಾನರತೀನಮ್ಪಿ ದೇವಾನಂ… ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀನಮ್ಪಿ ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ – ‘ಸೋತಾಪನ್ನಾ ನಾಮ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ’”ತಿ? “ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀನಮ್ಪಿ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ – ‘ಸೋತಾಪನ್ನಾ ನಾಮ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ’”ತಿ।

“ಸಬ್ಬೇಸಞ್ಞೇವ ನು ಖೋ, ತಿಸ್ಸ, ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀನಂ ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ – ‘ಸೋತಾಪನ್ನಾ ನಾಮ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ’”ತಿ? “ನ ಖೋ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀನಂ ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ – ‘ಸೋತಾಪನ್ನಾ ನಾಮ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ’ತಿ। ಯೇ ಖೋ ತೇ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀ ದೇವಾ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಅಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಅಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಅಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಅಸಮನ್ನಾಗತಾ, ನ ತೇಸಂ ದೇವಾನಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ – ‘ಸೋತಾಪನ್ನಾ ನಾಮ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ’ತಿ। ಯೇ ಚ ಖೋ ತೇ, ಮಾರಿಸ ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ, ಪರನಿಮ್ಮಿತವಸವತ್ತೀ ದೇವಾ ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತಾ, ಅರಿಯಕನ್ತೇಹಿ ಸೀಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ತೇಸಂ ಏವಂ ಞಾಣಂ ಹೋತಿ – ‘ಸೋತಾಪನ್ನಾ ನಾಮ ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮಾ ನಿಯತಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣಾ’”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ ತಿಸ್ಸಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ ಅನುಮೋದಿತ್ವಾ – “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವಂ – ‘ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಜೇತವನೇ ಪಾತುರಹೋಸೀ’”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಸುತ್ತಂ

೩೫. “ಛಯಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಾ। ಕತಮೇ ಛ? ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ, ಪಹಾನಸಞ್ಞಾ, ವಿರಾಗಸಞ್ಞಾ, ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾ – ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮಾ ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ವಿವಾದಮೂಲಸುತ್ತಂ

೩೬. [ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೨೫; ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೪೪; ಚೂಳವ॰ ೨೧೬] “ಛಯಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿವಾದಮೂಲಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಉಪನಾಹೀ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕೋಧನೋ ಹೋತಿ ಉಪನಾಹೀ ಸೋ ಸತ್ಥರಿಪಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಧಮ್ಮೇಪಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಙ್ಘೇಪಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಿಕ್ಖಾಯಪಿ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಸೋ ಸಙ್ಘೇ

ವಿವಾದಂ ಜನೇತಿ, ಯೋ ಹೋತಿ ವಿವಾದೋ ಬಹುಜನಾಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಾಸುಖಾಯ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅನತ್ಥಾಯ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಏವರೂಪಂ ಚೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿವಾದಮೂಲಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಥ। ತತ್ರ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸೇವ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮೇಯ್ಯಾಥ। ಏವರೂಪಂ ಚೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿವಾದಮೂಲಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಥ, ತತ್ರ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸೇವ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ ಹೋತಿ।

‘‘ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮಕ್ಖೀ ಹೋತಿ ಪಳಾಸೀ…ಪೇ॰… ಇಸ್ಸುಕೀ ಹೋತಿ ಮಚ್ಛರೀ… ಸಠೋ ಹೋತಿ ಮಾಯಾವೀ… ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ… ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಹೋತಿ ಆಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸೀ ಹೋತಿ ಆಧಾನಗ್ಗಾಹೀ ದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೀ, ಸೋ ಸತ್ಥರಿಪಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಧಮ್ಮೇಪಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಙ್ಘೇಪಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಿಕ್ಖಾಯಪಿ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ ಹೋತಿ। ಯೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಧಮ್ಮೇ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ನ ಪರಿಪೂರಕಾರೀ, ಸೋ ಸಙ್ಘೇ ವಿವಾದಂ ಜನೇತಿ, ಯೋ ಹೋತಿ ವಿವಾದೋ ಬಹುಜನಾಹಿತಾಯ ಬಹುಜನಾಸುಖಾಯ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅನತ್ಥಾಯ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ। ಏವರೂಪಂ ಚೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿವಾದಮೂಲಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ಸಮನುಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಥ। ತತ್ರ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸೇವ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಮೇಯ್ಯಾಥ। ಏವರೂಪಂ ಚೇ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಿವಾದಮೂಲಂ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾ ನ ಸಮನುಪಸ್ಸೇಯ್ಯಾಥ। ತತ್ರ ತುಮ್ಹೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಸ್ಸೇವ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವಾಯ ಪಟಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾಥ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ಹೋತಿ। ಏವಮೇತಸ್ಸ ಪಾಪಕಸ್ಸ ವಿವಾದಮೂಲಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಅನವಸ್ಸವೋ ಹೋತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ವಿವಾದಮೂಲಾನೀ’’ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಛಳಙ್ಗದಾನಸುತ್ತಂ

೩೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ವೇಳುಕಣ್ಡಕೀ [ವೇಳುಕಣ್ಡಕಿಯಾ (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೫೩; ೨.೧೩೪; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೭೩)] ನನ್ದಮಾತಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಪ್ಪಮುಖೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಛಳಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ದಕ್ಖಿಣಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಭಗವಾ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ವೇಳುಕಣ್ಡಕಿಂ ನನ್ದಮಾತರಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಪ್ಪಮುಖೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಛಳಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ದಕ್ಖಿಣಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇನ್ತಿಂ। ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – ‘‘ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇಳುಕಣ್ಡಕೀ ನನ್ದಮಾತಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಪ್ಪಮುಖೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಛಳಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ದಕ್ಖಿಣಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ’’।

‘‘ಕಥಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಳಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಹೋತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ದಾಯಕಸ್ಸ ತೀಣಙ್ಗಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ತೀಣಙ್ಗಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ದಾಯಕಸ್ಸ ತೀಣಙ್ಗಾನಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾಯಕೋ ಪುಬ್ಬೇವ ದಾನಾ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ, ದದಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದೇತಿ, ದತ್ವಾ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ। ಇಮಾನಿ ದಾಯಕಸ್ಸ ತೀಣಙ್ಗಾನಿ।

‘‘ಕತಮಾನಿ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ತೀಣಙ್ಗಾನಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾ ವೀತರಾಗಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ರಾಗವಿನಯಾಯ ವಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ವೀತದೋಸಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ದೋಸವಿನಯಾಯ ವಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ವೀತಮೋಹಾ ವಾ ಹೋನ್ತಿ ಮೋಹವಿನಯಾಯ ವಾ ಪಟಿಪನ್ನಾ। ಇಮಾನಿ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ತೀಣಙ್ಗಾನಿ। ಇತಿ ದಾಯಕಸ್ಸ ತೀಣಙ್ಗಾನಿ, ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ತೀಣಙ್ಗಾನಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಳಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಹೋತಿ।

“ಏವಂ ಛಳಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಕ್ಖಿಣಾಯ ನ ಸುಕರಂ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಹೇತುಂ – ‘ಏತ್ತಕೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ [ಅಸಙ್ಖೇಯ್ಯೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞಕ್ಖನ್ಧೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ನ ಸುಕರಂ ಉದಕಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಹೇತುಂ – ‘ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಾನೀತಿ ವಾ ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸತಾನೀತಿ ವಾ ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ವಾ ಏತ್ತಕಾನಿ ಉದಕಾಳ್ಹಕಸತಸಹಸ್ಸಾನೀ’ತಿ ವಾ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಉದಕಕ್ಖನ್ಧೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏವಂ ಛಳಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಾಯ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ನ ಸುಕರಂ ಪುಞ್ಞಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಗಹೇತುಂ – ‘ಏತ್ತಕೋ ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದೋ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದೋ ಸುಖಸ್ಸಾಹಾರೋ ಸೋವಗ್ಗಿಕೋ ಸುಖವಿಪಾಕೋ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕೋ ಇಟ್ಠಾಯ ಕನ್ತಾಯ ಮನಾಪಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ಸಂವತ್ತತೀ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯೋ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯೋ ಮಹಾಪುಞ್ಞಕ್ಖನ್ಧೋತ್ವೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀ”ತಿ।

[ಪೇ॰ ವ॰ ೩೦೫ ಪೇತವತ್ಥುಮ್ಹಿಪಿ] “ಪುಬ್ಬೇವ ದಾನಾ ಸುಮನೋ, ದದಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದಯೇ।
ದತ್ವಾ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತಿ, ಏಸಾ ಯಞ್ಞಸ್ಸ [ಪುಞ್ಞಸ್ಸ (ಕ॰)] ಸಮ್ಪದಾ॥

“ವೀತರಾಗಾ [ವೀತರಾಗೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰) ಏವಂ ಅನನ್ತರಪದತ್ತಯೇಪಿ] ವೀತದೋಸಾ, ವೀತಮೋಹಾ ಅನಾಸವಾ।
ಖೇತ್ತಂ ಯಞ್ಞಸ್ಸ ಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಸಞ್ಞತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಯೋ [ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]॥

“ಸಯಂ ಆಚಮಯಿತ್ವಾನ, ದತ್ವಾ ಸಕೇಹಿ ಪಾಣಿಭಿ।
ಅತ್ತನೋ ಪರತೋ ಚೇಸೋ, ಯಞ್ಞೋ ಹೋತಿ ಮಹಪ್ಫಲೋ॥

[ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೪೦] “ಏವಂ ಯಜಿತ್ವಾ ಮೇಧಾವೀ, ಸದ್ಧೋ ಮುತ್ತೇನ ಚೇತಸಾ।
ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಂ ಸುಖಂ ಲೋಕಂ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಉಪಪಜ್ಜತೀ”ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಅತ್ತಕಾರೀಸುತ್ತಂ

೩೮. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “ಅಹಞ್ಹಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏವಂವಾದೀ ಏವಂದಿಟ್ಠಿ – ‘ನತ್ಥಿ ಅತ್ತಕಾರೋ, ನತ್ಥಿ ಪರಕಾರೋ’”ತಿ। “ಮಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏವಂವಾದಿಂ ಏವಂದಿಟ್ಠಿಂ ಅದ್ದಸಂ ವಾ ಅಸ್ಸೋಸಿಂ ವಾ। ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಸಯಂ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತೋ, ಸಯಂ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಏವಂ ವಕ್ಖತಿ – ‘ನತ್ಥಿ ಅತ್ತಕಾರೋ, ನತ್ಥಿ ಪರಕಾರೋ’”ತಿ!

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅತ್ಥಿ ಆರಬ್ಭಧಾತೂ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭೋ”। “ಆರಬ್ಭಧಾತುಯಾ ಸತಿ ಆರಬ್ಭವನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತೀ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭೋ”। “ಯಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆರಬ್ಭಧಾತುಯಾ ಸತಿ ಆರಬ್ಭವನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಅಯಂ ಸತ್ತಾನಂ ಅತ್ತಕಾರೋ ಅಯಂ ಪರಕಾರೋ”।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅತ್ಥಿ ನಿಕ್ಕಮಧಾತು…ಪೇ॰… ಅತ್ಥಿ ಪರಕ್ಕಮಧಾತು… ಅತ್ಥಿ ಥಾಮಧಾತು… ಅತ್ಥಿ ಠಿತಿಧಾತು… ಅತ್ಥಿ ಉಪಕ್ಕಮಧಾತೂ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭೋ”। “ಉಪಕ್ಕಮಧಾತುಯಾ ಸತಿ ಉಪಕ್ಕಮವನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತೀ”ತಿ? “ಏವಂ,

ಭೋ"। "ಯಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉಪಕ್ಕಮಧಾತುಯಾ ಸತಿ ಉಪಕ್ಕಮವನ್ತೋ ಸತ್ತಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಅಯಂ ಸತ್ತಾನಂ ಅತ್ತಕಾರೋ ಅಯಂ ಪರಕಾರೋ"।

"ಮಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ [ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಾಹಂ (ಕ॰)], ಏವಂವಾದಿಂ ಏವಂದಿಟ್ಠಿಂ ಅದ್ದಸಂ ವಾ ಅಸ್ಸೋಸಿಂ ವಾ। ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಸಯಂ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಸಯಂ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಏವಂ ವಕ್ಖತಿ – 'ನತ್ಥಿ ಅತ್ತಕಾರೋ ನತ್ಥಿ ಪರಕಾರೋ'"ತಿ।

"ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ…ಪೇ॰… ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ! ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ನಿದಾನಸುತ್ತಂ

೩೯. "ತೀಣಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿದಾನಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಾಯ। ಕತಮಾನಿ ತೀಣಿ? ಲೋಭೋ ನಿದಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಾಯ, ದೋಸೋ ನಿದಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಾಯ, ಮೋಹೋ ನಿದಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಾಯ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಭಾ ಅಲೋಭೋ ಸಮುದೇತಿ; ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಭಾ ಲೋಭೋವ ಸಮುದೇತಿ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಸಾ ಅದೋಸೋ ಸಮುದೇತಿ; ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೋಸಾ ದೋಸೋವ ಸಮುದೇತಿ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೋಹಾ ಅಮೋಹೋ ಸಮುದೇತಿ; ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೋಹಾ ಮೋಹೋವ ಸಮುದೇತಿ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಭಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ದೋಸಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಮೋಹಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ದೇವಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಯಾ ವಾ ಪನಞ್ಞಾಪಿ ಕಾಚಿ ಸುಗತಿಯೋ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಲೋಭಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ದೋಸಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಮೋಹಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ನಿರಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಯಾ ವಾ ಪನಞ್ಞಾಪಿ ಕಾಚಿ ದುಗ್ಗತಿಯೋ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೀಣಿ ನಿದಾನಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಾಯ।

"ತೀಣಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿದಾನಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಾಯ। ಕತಮಾನಿ ತೀಣಿ? ಅಲೋಭೋ ನಿದಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಾಯ, ಅದೋಸೋ ನಿದಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಾಯ, ಅಮೋಹೋ ನಿದಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಾಯ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲೋಭಾ ಲೋಭೋ ಸಮುದೇತಿ; ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲೋಭಾ ಅಲೋಭೋವ ಸಮುದೇತಿ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದೋಸಾ ದೋಸೋ ಸಮುದೇತಿ; ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅದೋಸಾ ಅದೋಸೋವ ಸಮುದೇತಿ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮೋಹಾ ಮೋಹೋ ಸಮುದೇತಿ; ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಮೋಹಾ ಅಮೋಹೋವ ಸಮುದೇತಿ। ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲೋಭಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಅದೋಸಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಅಮೋಹಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ನಿರಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಯಾ ವಾ ಪನಞ್ಞಾಪಿ ಕಾಚಿ ದುಗ್ಗತಿಯೋ। ಅಥ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಲೋಭಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಅದೋಸಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಅಮೋಹಜೇನ ಕಮ್ಮೇನ ದೇವಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಯಾ ವಾ ಪನಞ್ಞಾಪಿ ಕಾಚಿ ಸುಗತಿಯೋ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತೀಣಿ ನಿದಾನಾನಿ ಕಮ್ಮಾನಂ ಸಮುದಯಾಯಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಕಿಮಿಲಸುತ್ತಂ

೪೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕಿಮಿಲಾಯಂ ವಿಹರತಿ ನಿಚುಲವನೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಿಮಿಲೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಕಿಮಿಲೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಕೋ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಕಿಮಿಲ, ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಉಪಾಸಕಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇ [ಪಟಿಸನ್ಧಾರೇ

(ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೨೦೧; ೭.೫೯] ಅಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ। ಅಯಂ ಖೋ, ಕಿಮಿಲ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತಿ"।

"ಕೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ? "ಇಧ, ಕಿಮಿಲ, ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಉಪಾಸಕಾ ಉಪಾಸಿಕಾಯೋ ಸತ್ಥರಿ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಧಮ್ಮೇ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಙ್ಘೇ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಸಿಕ್ಖಾಯ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಅಪ್ಪಮಾದೇ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ, ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇ ಸಗಾರವಾ ವಿಹರನ್ತಿ ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾ। ಅಯಂ ಖೋ, ಕಿಮಿಲ, ಹೇತು ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ತಥಾಗತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ದಾರುಕ್ಖನ್ಧಸುತ್ತಂ

೪೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗಿಜ್ಝಕೂಟಾ ಪಬ್ಬತಾ ಓರೋಹನ್ತೋ ಅದ್ದಸ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಮಹನ್ತಂ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧಂ। ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಪಸ್ಸಥ ನೋ, ಆವುಸೋ, ತುಮ್ಹೇ ಅಮುಂ ಮಹನ್ತಂ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧ"ನ್ತಿ? "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ।

"ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅಮುಂ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಥವೀತ್ವೇವ ಅಧಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಿ, ಆವುಸೋ , ಅಮುಮ್ಹಿ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧೇ ಪಥವೀಧಾತು, ಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಭಿಕ್ಖು ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅಮುಂ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧಂ ಪಥವೀತ್ವೇವ ಅಧಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ। ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅಮುಂ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧಂ ಆಪೋತ್ವೇವ ಅಧಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ ...ಪೇ॰... ತೇಜೋತ್ವೇವ ಅಧಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ... ವಾಯೋತ್ವೇವ ಅಧಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ... ಸುಭನ್ತ್ವೇವ ಅಧಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ... ಅಸುಭನ್ತ್ವೇವ ಅಧಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅತ್ಥಿ, ಆವುಸೋ, ಅಮುಮ್ಹಿ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧೇ ಅಸುಭಧಾತು, ಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಭಿಕ್ಖು ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅಮುಂ ದಾರುಕ್ಖನ್ಧಂ ಅಸುಭನ್ತ್ವೇವ ಅಧಿಮುಚ್ಚೇಯ್ಯಾ"ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ನಾಗಿತಸುತ್ತಂ

೪೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲಂ ನಾಮ ಕೋಸಲಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಾಮೋ ತದವಸರಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಭಗವಾ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲೇ ವಿಹರತಿ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲವನಸಣ್ಡೇ। ಅಸ್ಸೋಸುಂ ಖೋ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ – "ಸಮಣೋ ಖಲು, ಭೋ, ಗೋತಮೋ ಸಕ್ಯಪುತ್ತೋ ಸಕ್ಯಕುಲಾ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತೋ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲೇ ವಿಹರತಿ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲವನಸಣ್ಡೇ। ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ – 'ಇತಿಪಿ ಸೋ ಭಗವಾ ಅರಹಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ...ಪೇ॰... ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ'ತಿ। ಸೋ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಸದೇವಕಂ...ಪೇ॰... ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ"ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಪಹೂತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಆದಾಯ ಯೇನ ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲವನಸಣ್ಡೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಬಹಿದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಅಟ್ಠಂಸು ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಾ ಮಹಾಸದ್ದಾ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ನಾಗಿತೋ ಭಗವತೋ ಉಪಟ್ಠಾಕೋ ಹೋತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಾಗಿತಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಕೇ ಪನ ತೇ, ನಾಗಿತ, ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಾ ಮಹಾಸದ್ದಾ ಕೇವಟ್ಟಾ ಮಞ್ಞೇ ಮಚ್ಛವಿಲೋಪೇ"ತಿ? "ಏತೇ, ಭನ್ತೇ, ಇಚ್ಛಾನಙ್ಗಲಕಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ಪಹೂತಂ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯಂ ಆದಾಯ ಬಹಿದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕೇ ಠಿತಾ

ಭಗವನ್ತಂಯೇವ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಞ್ಚಾ"ತಿ। "ಮಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ಯಸೇನ ಸಮಾಗಮಂ, ಮಾ ಚ ಮಯಾ ಯಸೋ। ಯೋ ಖೋ, ನಾಗಿತ, ನಯಿಮಸ್ಸ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಸ್ಸ ಪವಿವೇಕಸುಖಸ್ಸ ಉಪಸಮಸುಖಸ್ಸ ಸಮ್ಬೋಧಸುಖಸ್ಸ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಅಸ್ಸ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಯಸ್ಸಾಹಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಸ್ಸ ಪವಿವೇಕಸುಖಸ್ಸ ಉಪಸಮಸುಖಸ್ಸ ಸಮ್ಬೋಧಸುಖಸ್ಸ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಸೋ ತಂ ಮೀಳ್ಹಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸುಖಂ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ।

"ಅಧಿವಾಸೇತು ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ; ಅಧಿವಾಸೇತು, ಸುಗತೋ; ಅಧಿವಾಸನಕಾಲೋ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ। ಯೇನ ಯೇನೇವ ದಾನಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ತನ್ನಿನ್ನಾವ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ನೇಗಮಾ ಚೇವ ಜಾನಪದಾ ಚ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಥುಲ್ಲಫುಸಿತಕೇ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ ಯಥಾನಿನ್ನಂ ಉದಕಾನಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಯೇನ ಯೇನೇವ ದಾನಿ ಭಗವಾ ಗಮಿಸ್ಸತಿ, ತನ್ನಿನ್ನಾವ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಕಾ ನೇಗಮಾ ಚೇವ ಜಾನಪದಾ ಚ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತೋ ಸೀಲಪಞ್ಞಾಣ"ನ್ತಿ।

"ಮಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ಯಸೇನ ಸಮಾಗಮಂ, ಮಾ ಚ ಮಯಾ ಯಸೋ। ಯೋ ಖೋ, ನಾಗಿತ, ನಯಿಮಸ್ಸ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಸ್ಸ ಪವಿವೇಕಸುಖಸ್ಸ ಉಪಸಮಸುಖಸ್ಸ ಸಮ್ಬೋಧಸುಖಸ್ಸ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಅಸ್ಸ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಯಸ್ಸಾಹಂ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸುಖಸ್ಸ ಪವಿವೇಕಸುಖಸ್ಸ ಉಪಸಮಸುಖಸ್ಸ ಸಮ್ಬೋಧಸುಖಸ್ಸ ನಿಕಾಮಲಾಭೀ ಅಕಿಚ್ಛಲಾಭೀ ಅಕಸಿರಲಾಭೀ, ಸೋ ತಂ ಮೀಳ್ಹಸುಖಂ ಮಿದ್ಧಸುಖಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಸುಖಂ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯ।

"ಇಧಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಗಾಮನ್ತವಿಹಾರಿಂ ಸಮಾಹಿತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ನಾಗಿತ, ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಇದಾನಿಮಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ [ಆರಾಮಿಕೋ ವಾ ಘಟ್ಟೇಸ್ಸತಿ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ವಾ, ತಂ ತಮ್ಹಾ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಆರಾಮಿಕೋ ವಾ ಘಟ್ಟೇಸ್ಸತಿ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ವಾ, ಸೋ ತಂ ತಮ್ಹಾ (ಕ॰ ಸೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೮೬ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಆರಾಮಿಕೋ ವಾ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸತಿ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ವಾ ತಂ ತಮ್ಹಾ [ಆರಾಮಿಕೋ ವಾ ಘಟ್ಟೇಸ್ಸತಿ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ವಾ, ತಂ ತಮ್ಹಾ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಆರಾಮಿಕೋ ವಾ ಘಟ್ಟೇಸ್ಸತಿ ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ ವಾ, ಸೋ ತಂ ತಮ್ಹಾ (ಕ॰ ಸೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೮೬ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾ ಚಾವೇಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತೇನಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋಮಿ ಗಾಮನ್ತವಿಹಾರೇನ। ಇಧ ಪನಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಆರಞ್ಞಿಕಂ ಅರಞ್ಞೇ ಪಚಲಾಯಮಾನಂ ನಿಸಿನ್ನಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ನಾಗಿತ, ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಇದಾನಿ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಇಮಂ ನಿದ್ದಾಕಿಲಮಥಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ಅರಞ್ಞಸಞ್ಞಂಯೇವ ಮನಸಿ ಕರಿಸ್ಸತಿ ಏಕತ್ತ'ನ್ತಿ। ತೇನಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋಮಿ ಅರಞ್ಞವಿಹಾರೇನ।

"ಇಧ ಪನಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಆರಞ್ಞಿಕಂ ಅರಞ್ಞೇ ಅಸಮಾಹಿತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ನಾಗಿತ, ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಇದಾನಿ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾದಹಿಸ್ಸತಿ, ಸಮಾಹಿತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅನುರಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತೇನಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋಮಿ ಅರಞ್ಞವಿಹಾರೇನ।

"ಇಧ ಪನಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಆರಞ್ಞಿಕಂ ಅರಞ್ಞೇ ಸಮಾಹಿತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ। ತಸ್ಸ ಮಯ್ಹಂ, ನಾಗಿತ, ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಇದಾನಿ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಅವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮೋಚೇಸ್ಸತಿ, ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಅನುರಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ತೇನಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋಮಿ ಅರಞ್ಞವಿಹಾರೇನ।

"ಇಧ ಪನಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಗಾಮನ್ತವಿಹಾರಿಂ ಲಾಭಿಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ। ಸೋ ತಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ನಿಕಾಮಯಮಾನೋ ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ ರಿಞ್ಚತಿ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ; ಗಾಮನಿಗಮರಾಜಧಾನಿಂ ಓಸರಿತ್ವಾ ವಾಸಂ ಕಪ್ಪೇತಿ। ತೇನಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋಮಿ ಗಾಮನ್ತವಿಹಾರೇನ।

“ಇಧ ಪನಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಸ್ಸಾಮಿ ಆರಞ್ಞಿಕಂ ಲಾಭಿಂ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ। ಸೋ ತಂ ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ಪಟಿಪಣಾಮೇತ್ವಾ ನ ರಿಞ್ಚತಿ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಂ ನ ರಿಞ್ಚತಿ ಅರಞ್ಞವನಪತ್ಥಾನಿ ಪನ್ತಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ। ತೇನಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋಮಿ ಅರಞ್ಞವಿಹಾರೇನ। ಯಸ್ಮಾಹಂ, ನಾಗಿತ, ಸಮಯೇ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ನ ಕಞ್ಚಿ [ನ ಕಿಞ್ಚಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಪಸ್ಸಾಮಿ ಪುರತೋ ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ವಾ, ಫಾಸು ಮೇ, ನಾಗಿತ, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಹೋತಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಕಮ್ಮಾಯಾ”ತಿ। ದ್ವಾದಸಮಂ।

ದೇವತಾವಗ್ಗೋ [ಸೇಕ್ಖಪರಿಹಾನಿಯವಗ್ಗೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಚತುತ್ಥೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸೇಖಾ ದ್ವೇ ಅಪರಿಹಾನಿ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನ ವಿಜ್ಜಾಭಾಗಿಯಾ।
ವಿವಾದದಾನತ್ತಕಾರೀ ನಿದಾನಂ, ಕಿಮಿಲದಾರುಕ್ಖನ್ಧೇನ ನಾಗಿತೋತಿ॥

೫. ಧಮ್ಮಿಕವಗ್ಗೋ

೧. ನಾಗಸುತ್ತಂ

೪೩. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಾವಿಸಿ। ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಆಯಾಮಾನನ್ದ , ಯೇನ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೋ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ ದಿವಾವಿಹಾರಾಯಾ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಪುಬ್ಬಾರಾಮೋ ಮಿಗಾರಮಾತುಪಾಸಾದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – "ಆಯಾಮಾನನ್ದ, ಯೇನ ಪುಬ್ಬಕೋಟ್ಠಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತು"ನ್ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಪುಬ್ಬಕೋಟ್ಠಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತುಂ। ಪುಬ್ಬಕೋಟ್ಠಕೇ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಏಕಚೀವರೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ ಗತ್ತಾನಿ ಪುಬ್ಬಾಪಯಮಾನೋ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ರಞ್ಞೋ ಪಸೇನದಿಸ್ಸ ಕೋಸಲಸ್ಸ ಸೇತೋ ನಾಮ ನಾಗೋ ಮಹಾತೂರಿಯ [ಮಹಾತುರಿಯ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ತಾಳಿತವಾದಿತೇನ ಪುಬ್ಬಕೋಟ್ಠಕಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರತಿ। ಅಪಿಸ್ಸು ತಂ ಜನೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹ – "ಅಭಿರೂಪೋ ವತ, ಭೋ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ; ದಸ್ಸನೀಯೋ ವತ, ಭೋ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ; ಪಾಸಾದಿಕೋ ವತ, ಭೋ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ; ಕಾಯುಪಪನ್ನೋ ವತ, ಭೋ, ರಞ್ಞೋ ನಾಗೋ"ತಿ! ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಉದಾಯೀ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಹತ್ಥಿಮೇವ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಹನ್ತಂ ಬ್ರಹನ್ತಂ [ಮಹನ್ತಂ ಬ್ರುಹನ್ತಂ (ಸೀ॰), ಮಹತ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮತ್ತಂ (ಕ॰)] ಕಾಯುಪಪನ್ನಂ ಜನೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹ – 'ನಾಗೋ ವತ, ಭೋ, ನಾಗೋ'ತಿ, ಉದಾಹು ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಞ್ಚಿ [ಕಿಞ್ಚಿ (ಕ॰)] ಮಹನ್ತಂ ಬ್ರಹನ್ತಂ ಕಾಯುಪಪನ್ನಂ ಜನೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹ – 'ನಾಗೋ ವತ, ಭೋ, ನಾಗೋ'"ತಿ? "ಹತ್ಥಿಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಮಹನ್ತಂ ಬ್ರಹನ್ತಂ ಕಾಯುಪಪನ್ನಂ ಜನೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹ – 'ನಾಗೋ ವತ, ಭೋ, ನಾಗೋ'ತಿ! ಅಸ್ಸಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಮಹನ್ತಂ ಬ್ರಹನ್ತಂ...ಪೇ॰... ಗೋಣಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ , ಮಹನ್ತಂ ಬ್ರಹನ್ತಂ...ಪೇ॰... ಉರಗಮ್ಪಿ [ನಾಗಮ್ಪಿ (ಕ॰)] ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಮಹನ್ತಂ ಬ್ರಹನ್ತಂ...ಪೇ॰... ರುಕ್ಖಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ , ಮಹನ್ತಂ ಬ್ರಹನ್ತಂ...ಪೇ॰... ಮನುಸ್ಸಮ್ಪಿ ಖೋ, ಉದಾಯಿ, ಮಹನ್ತಂ ಬ್ರಹನ್ತಂ ಕಾಯುಪಪನ್ನಂ ಜನೋ ದಿಸ್ವಾ ಏವಮಾಹ – 'ನಾಗೋ ವತ, ಭೋ, ನಾಗೋ'ತಿ! ಅಪಿ ಚ, ಉದಾಯಿ, ಯೋ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಆಗುಂ ನ ಕರೋತಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ, ತಮಹಂ 'ನಾಗೋ'ತಿ ಬ್ರೂಮೀ"ತಿ।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭನ್ತೇ! ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ – ಅಪಿ ಚ, ಉದಾಯಿ, ಯೋ ಸದೇವಕೇ ಲೋಕೇ ಸಮಾರಕೇ ಸಬ್ರಹ್ಮಕೇ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪಜಾಯ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾಯ ಆಗುಂ ನ ಕರೋತಿ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ, ತಮಹಂ 'ನಾಗೋ'ತಿ ಬ್ರೂಮೀ"ತಿ। ಇದಞ್ಚ ಪನಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸುಭಾಸಿತಂ ಇಮಾಹಿ ಗಾಥಾಹಿ ಅನುಮೋದಾಮಿ –

"ಮನುಸ್ಸಭೂತಂ ಸಮ್ಬುದ್ಧಂ, ಅತ್ತದನ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಂ।
ಇರಿಯಮಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಪಥೇ, ಚಿತ್ತಸ್ಸೂಪಸಮೇ ರತಂ॥

“ಯಂ ಮನುಸ್ಸಾ ನಮಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನ ಪಾರಗುಂ।
ದೇವಾಪಿ ತಂ [ನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ನಮಸ್ಸನ್ತಿ, ಇತಿ ಮೇ ಅರಹತೋ ಸುತಂ॥

“ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಾತೀತಂ, ವನಾ ನಿಬ್ಬನ [ನಿಬ್ಬಾನ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮಾಗತಂ।
ಕಾಮೇಹಿ ನೇಕ್ಖಮ್ಮರತಂ [ನೇಕ್ಖಮ್ಮೇ ರತಂ (ಕ॰ ಸೀ॰)], ಮುತ್ತಂ ಸೇಲಾವ ಕಞ್ಚನಂ॥

“ಸಬ್ಬೇ ಅಚ್ಚರುಚೀ ನಾಗೋ, ಹಿಮವಾಞ್ಞೇ ಸಿಲುಚ್ಚಯೇ।
ಸಬ್ಬೇಸಂ ನಾಗನಾಮಾನಂ, ಸಚ್ಚನಾಮೋ ಅನುತ್ತರೋ॥

“ನಾಗಂ ವೋ [ತೇ (ಕ॰)] ಕಿತ್ತಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಹಿ ಆಗುಂ ಕರೋತಿ ಸೋ।
ಸೋರಚ್ಚಂ ಅವಿಹಿಂಸಾ ಚ, ಪಾದಾ ನಾಗಸ್ಸ ತೇ ದುವೇ॥

“ತಪೋ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಚರಣಾ ನಾಗಸ್ಸ ತ್ಯಾಪರೇ।
ಸದ್ಧಾಹತ್ಥೋ ಮಹಾನಾಗೋ, ಉಪೇಕ್ಖಾಸೇತದನ್ತವಾ॥

“ಸತಿ ಗೀವಾ ಸಿರೋ ಪಞ್ಞಾ, ವೀಮಂಸಾ ಧಮ್ಮಚಿನ್ತನಾ।
ಧಮ್ಮಕುಚ್ಛಿಸಮಾವಾಪೋ, ವಿವೇಕೋ ತಸ್ಸ ವಾಲಧಿ॥

“ಸೋ ಝಾಯೀ ಅಸ್ಸಾಸರತೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಸುಸಮಾಹಿತೋ [ಅಜ್ಝತ್ತುಪಸಮಾಹಿತೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)]।
ಗಚ್ಛಂ ಸಮಾಹಿತೋ ನಾಗೋ, ಠಿತೋ ನಾಗೋ ಸಮಾಹಿತೋ॥

“ಸೇಯ್ಯಂ ಸಮಾಹಿತೋ ನಾಗೋ, ನಿಸಿನ್ನೋಪಿ ಸಮಾಹಿತೋ।
ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಂವುತೋ ನಾಗೋ, ಏಸಾ ನಾಗಸ್ಸ ಸಮ್ಪದಾ॥

“ಭುಞ್ಜತಿ ಅನವಜ್ಜಾನಿ, ಸಾವಜ್ಜಾನಿ ನ ಭುಞ್ಜತಿ।
ಘಾಸಮಚ್ಛಾದನಂ ಲದ್ಧಾ, ಸನ್ನಿಧಿಂ ಪರಿವಜ್ಜಯಂ॥

“ಸಂಯೋಜನಂ ಅಣುಂ ಥೂಲಂ, ಸಬ್ಬಂ ಛೇತ್ವಾನ ಬನ್ಧನಂ।
ಯೇನ ಯೇನೇವ ಗಚ್ಛತಿ, ಅನಪೇಕ್ಖೋವ ಗಚ್ಛತಿ॥

“ಯಥಾಪಿ ಉದಕೇ ಜಾತಂ, ಪುಣ್ಡರೀಕಂ ಪವಡ್ಢತಿ।
ನುಪಲಿಪ್ಪತಿ [ನ ಉಪಲಿಪ್ಪತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰), ನುಪಲಿಮ್ಪತಿ (ಕ॰)] ತೋಯೇನ, ಸುಚಿಗನ್ಧಂ ಮನೋರಮಂ॥

“ತಥೇವ ಲೋಕೇ ಸುಜಾತೋ, ಬುದ್ಧೋ ಲೋಕೇ ವಿಹರತಿ।
ನುಪಲಿಪ್ಪತಿ ಲೋಕೇನ, ತೋಯೇನ ಪದುಮಂ ಯಥಾ॥

“ಮಹಾಗಿನೀವ ಜಲಿತೋ [ಮಹಾಗ್ಗಿನಿ ಪಜ್ಜಲಿತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)], ಅನಾಹಾರೂಪಸಮ್ಮತಿ।
ಸಙ್ಖಾರೇಸೂಪಸನ್ತೇಸು [ಅಙ್ಗಾರೇಸು ಚ ಸನ್ತೇಸು (ಕ॰)], ನಿಬ್ಬುತೋತಿ ಪವುಚ್ಚತಿ॥

“ಅತ್ಥಸ್ಸಾಯಂ ವಿಞ್ಞಾಪನೀ, ಉಪಮಾ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ದೇಸಿತಾ।
ವಿಞ್ಞಸ್ಸನ್ತಿ [ವಿಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತಿ (ಕ॰)] ಮಹಾನಾಗಾ, ನಾಗಂ ನಾಗೇನ ದೇಸಿತಂ॥

“ವೀತರಾಗೋ ವೀತದೋಸೋ, ವೀತಮೋಹೋ ಅನಾಸವೋ।

ಸರೀರಂ ವಿಜಹಂ ನಾಗೋ, ಪರಿನಿಬ್ಬಿಸ್ಸತಿ [ಪರಿನಿಬ್ಬಾತಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)] ಅನಾಸವೋ”ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

೨. ಮಿಗಸಾಲಾಸುತ್ತಂ

೪೪. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಮಿಗಸಾಲಾಯ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ಅಥ ಖೋ ಮಿಗಸಾಲಾ [ಮಿಗಸಾಣಾ (ಕ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೧೦.೭೫] ಉಪಾಸಿಕಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಮಿಗಸಾಲಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ –

“ಕಥಂ ಕಥಂ ನಾಮಾಯಂ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ ಅಞ್ಞೇಯ್ಯೋ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ ಉಭೋ ಸಮಸಮಗತಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ ? ಪಿತಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ ಆರಾಚಾರೀ ವಿರತೋ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ। ಸೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ ಸಕದಾಗಾಮಿಸತ್ತೋ [ಸಕದಾಗಾಮಿಪತ್ತೋ (ಕ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ತುಸಿತಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೋತಿ। ಪೇತ್ತೇಯ್ಯೋಪಿ [ಪೇತ್ತಯ್ಯೋ ಪಿಯೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰ ಕ॰), ಪಿತು ಪಿಯೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಇಸಿದತ್ತೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ ಸದಾರಸನ್ತುಟ್ಠೋ। ಸೋಪಿ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ ಸಕದಾಗಾಮಿಪತ್ತೋ ತುಸಿತಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೋತಿ। ಕಥಂ ಕಥಂ ನಾಮಾಯಂ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ ಅಞ್ಞೇಯ್ಯೋ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ ಉಭೋ ಸಮಸಮಗತಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯ”ನ್ತಿ? “ಏವಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭಗಿನಿ, ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತ”ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಮಿಗಸಾಲಾಯ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ನಿವೇಸನೇ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ –

“ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಪುಬ್ಬಣ್ಹಸಮಯಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ಮಿಗಸಾಲಾಯ ಉಪಾಸಿಕಾಯ ನಿವೇಸನಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿಂ। ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಿಗಸಾಲಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಮಿಗಸಾಲಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ – ‘ಕಥಂ ಕಥಂ ನಾಮಾಯಂ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ ಅಞ್ಞೇಯ್ಯೋ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ ಉಭೋ ಸಮಸಮಗತಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯಂ। ಪಿತಾ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಪುರಾಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ ಆರಾಚಾರೀ ವಿರತೋ ಮೇಥುನಾ ಗಾಮಧಮ್ಮಾ। ಸೋ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ ಸಕದಾಗಾಮಿಪತ್ತೋ ತುಸಿತಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೋತಿ। ಪೇತ್ತೇಯ್ಯೋಪಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಇಸಿದತ್ತೋ ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಅಹೋಸಿ ಸದಾರಸನ್ತುಟ್ಠೋ। ಸೋಪಿ ಕಾಲಙ್ಕತೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ ಸಕದಾಗಾಮಿಪತ್ತೋ ತುಸಿತಂ ಕಾಯಂ ಉಪಪನ್ನೋತಿ। ಕಥಂ ಕಥಂ ನಾಮಾಯಂ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಭಗವತಾ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ ಅಞ್ಞೇಯ್ಯೋ, ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ ಉಭೋ ಸಮಸಮಗತಿಕಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯ’ನ್ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಮಿಗಸಾಲಂ ಉಪಾಸಿಕಂ ಏತದವೋಚಂ – ‘ಏವಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭಗಿನಿ, ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತ’”ನ್ತಿ।

“ಕಾ ಚಾನನ್ದ, ಮಿಗಸಾಲಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಬಾಲಾ ಅಬ್ಯತ್ತಾ ಅಮ್ಮಕಾ ಅಮ್ಮಕಸಞ್ಞಾ [ಅಮ್ಬಕಾ ಅಮ್ಬಕಪಞ್ಞಾ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಅಮ್ಬಕಾ ಅಮ್ಬಕಸಞ್ಞಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೧೦.೭೫ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ], ಕೇ ಚ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಪರೋಪರಿಯಞಾಣೇ? ಛಯಿಮೇ, ಆನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

“ಕತಮೇ ಛ? ಇಧಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೋರತೋ ಹೋತಿ ಸುಖಸಂವಾಸೋ, ಅಭಿನನ್ದನ್ತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಏಕತ್ತವಾಸೇನ। ತಸ್ಸ ಸವನೇನಪಿ ಅಕತಂ ಹೋತಿ, ಬಾಹುಸಚ್ಚೇನಪಿ ಅಕತಂ ಹೋತಿ, ದಿಟ್ಠಿಯಾಪಿ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಸಾಮಾಯಿಕಮ್ಪಿ ವಿಮುತ್ತಿಂ ನ ಲಭತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಹಾನಾಯ ಪರೇತಿ ನೋ ವಿಸೇಸಾಯ, ಹಾನಗಾಮೀಯೇವ ಹೋತಿ ನೋ ವಿಸೇಸಗಾಮೀ।

“ಇಧ ಪನಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೋರತೋ ಹೋತಿ ಸುಖಸಂವಾಸೋ, ಅಭಿನನ್ದನ್ತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಏಕತ್ತವಾಸೇನ। ತಸ್ಸ ಸವನೇನಪಿ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಬಾಹುಸಚ್ಚೇನಪಿ ಕತಂ ಹೋತಿ, ದಿಟ್ಠಿಯಾಪಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಸಾಮಾಯಿಕಮ್ಪಿ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಲಭತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ವಿಸೇಸಾಯ ಪರೇತಿ ನೋ ಹಾನಾಯ, ವಿಸೇಸಗಾಮೀಯೇವ ಹೋತಿ ನೋ ಹಾನಗಾಮೀ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ, ಪಮಾಣಿಕಾ ಪಮಿಣನ್ತಿ - ‘ಇಮಸ್ಸಪಿ ತೇವ ಧಮ್ಮಾ ಅಪರಸ್ಸಪಿ ತೇವ ಧಮ್ಮಾ, ಕಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಏಕೋ ಹೀನೋ ಏಕೋ ಪಣೀತೋ’ತಿ! ತಞ್ಹಿ ತೇಸಂ, ಆನನ್ದ, ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ , ಯ್ವಾಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸೋರತೋ ಹೋತಿ ಸುಖಸಂವಾಸೋ, ಅಭಿನನ್ದನ್ತಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಏಕತ್ತವಾಸೇನ, ತಸ್ಸ ಸವನೇನಪಿ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಬಾಹುಸಚ್ಚೇನಪಿ ಕತಂ ಹೋತಿ, ದಿಟ್ಠಿಯಾಪಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಸಾಮಾಯಿಕಮ್ಪಿ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಲಭತಿ। ಅಯಂ , ಆನನ್ದ , ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಮುನಾ ಪುರಿಮೇನ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಇಮಂ ಹಾನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲಂ ಧಮ್ಮಸೋತೋ ನಿಬ್ಬಹತಿ, ತದನ್ತರಂ ಕೋ ಜಾನೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತೇನ! ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಮಾ ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಪಮಾಣಿಕಾ ಅಹುವತ್ಥ; ಮಾ ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಪಮಾಣಂ ಗಣ್ಹಿತ್ಥ। ಖಞ್ಞತಿ ಹಾನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಪಮಾಣಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ। ಅಹಂ ವಾ, ಆನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಪಮಾಣಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಂ, ಯೋ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಮಾದಿಸೋ।

“ಇಧ ಪನಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕೋಧಮಾನೋ ಅಧಿಗತೋ [ಅವಿಗತೋ (ಕ॰)] ಹೋತಿ, ಸಮಯೇನ ಸಮಯಞ್ಚಸ್ಸ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಸವನೇನಪಿ ಅಕತಂ ಹೋತಿ, ಬಾಹುಸಚ್ಚೇನಪಿ ಅಕತಂ ಹೋತಿ, ದಿಟ್ಠಿಯಾಪಿ ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಸಾಮಾಯಿಕಮ್ಪಿ ವಿಮುತ್ತಿಂ ನ ಲಭತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಹಾನಾಯ ಪರೇತಿ ನೋ ವಿಸೇಸಾಯ, ಹಾನಗಾಮೀಯೇವ ಹೋತಿ ನೋ ವಿಸೇಸಗಾಮೀ।

“ಇಧ ಪನಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕೋಧಮಾನೋ ಅಧಿಗತೋ ಹೋತಿ, ಸಮಯೇನ ಸಮಯಞ್ಚಸ್ಸ ಲೋಭಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಸವನೇನಪಿ ಕತಂ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ನೋ ಹಾನಗಾಮೀ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ , ಪಮಾಣಿಕಾ ಪಮಿಣನ್ತಿ…ಪೇ॰… ಯೋ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಮಾದಿಸೋ।

“ಇಧ, ಪನಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕೋಧಮಾನೋ ಅಧಿಗತೋ ಹೋತಿ, ಸಮಯೇನ ಸಮಯಞ್ಚಸ್ಸ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಸವನೇನಪಿ ಅಕತಂ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಾಮಾಯಿಕಮ್ಪಿ ವಿಮುತ್ತಿಂ ನ ಲಭತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಹಾನಾಯ ಪರೇತಿ ನೋ ವಿಸೇಸಾಯ, ಹಾನಗಾಮೀಯೇವ ಹೋತಿ ನೋ ವಿಸೇಸಗಾಮೀ।

“ಇಧ ಪನಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕೋಧಮಾನೋ ಅಧಿಗತೋ ಹೋತಿ, ಸಮಯೇನ ಸಮಯಞ್ಚಸ್ಸ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಸವನೇನಪಿ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಬಾಹುಸಚ್ಚೇನಪಿ ಕತಂ ಹೋತಿ, ದಿಟ್ಠಿಯಾಪಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಸಾಮಾಯಿಕಮ್ಪಿ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಲಭತಿ। ಸೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ವಿಸೇಸಾಯ ಪರೇತಿ ನೋ ಹಾನಾಯ, ವಿಸೇಸಗಾಮೀಯೇವ ಹೋತಿ ನೋ ಹಾನಗಾಮೀ।

"ತತ್ರಾನನ್ದ , ಪಮಾಣಿಕಾ ಪಮಿಣನ್ತಿ - 'ಇಮಸ್ಸಪಿ ತೇವ ಧಮ್ಮಾ, ಅಪರಸ್ಸಪಿ ತೇವ ಧಮ್ಮಾ। ಕಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಏಕೋ ಹೀನೋ, ಏಕೋ ಪಣೀತೋ'ತಿ? ತಞ್ಹಿ ತೇಸಂ, ಆನನ್ದ, ಹೋತಿ ದೀಘರತ್ತಂ ಅಹಿತಾಯ ದುಕ್ಖಾಯ।

"ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕೋಧಮಾನೋ ಅಧಿಗತೋ ಹೋತಿ, ಸಮಯೇನ ಸಮಯಞ್ಚಸ್ಸ ವಚೀಸಙ್ಖಾರಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ಸವನೇನಪಿ ಕತಂ ಹೋತಿ, ಬಾಹುಸಚ್ಚೇನಪಿ ಕತಂ ಹೋತಿ, ದಿಟ್ಠಿಯಾಪಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಸಾಮಾಯಿಕಮ್ಪಿ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಲಭತಿ। ಅಯಂ, ಆನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಮುನಾ ಪುರಿಮೇನ ಪುಗ್ಗಲೇನ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತತರೋ ಚ ಪಣೀತತರೋ ಚ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಇಮಂ ಹಾನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲಂ ಧಮ್ಮಸೋತೋ ನಿಬ್ಬಹತಿ। ತದನ್ತರಂ ಕೋ ಜಾನೇಯ್ಯ ಅಞ್ಞತ್ರ ತಥಾಗತೇನ! ತಸ್ಮಾತಿಹಾನನ್ದ, ಮಾ ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಪಮಾಣಿಕಾ ಅಹುವತ್ಥ; ಮಾ ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಪಮಾಣಂ ಗಣ್ಹಿತ್ಥ। ಖಞ್ಞತಿ ಹಾನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಪಮಾಣಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ। ಅಹಂ ವಾ, ಆನನ್ದ, ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಪಮಾಣಂ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಂ, ಯೋ ವಾ ಪನಸ್ಸ ಮಾದಿಸೋ।

"ಕಾ ಚಾನನ್ದ, ಮಿಗಸಾಲಾ ಉಪಾಸಿಕಾ ಬಾಲಾ ಅಬ್ಯತ್ತಾ ಅಮ್ಮಕಾ ಅಮ್ಮಕಸಞ್ಞಾ, ಕೇ ಚ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲಪರೋಪರಿಯಞಾಣೇ! ಇಮೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಛ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸನ್ತೋ ಸಂವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ।

"ಯಥಾರೂಪೇನ, ಆನನ್ದ, ಸೀಲೇನ ಪುರಾಣೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಹೋಸಿ, ತಥಾರೂಪೇನ ಸೀಲೇನ ಇಸಿದತ್ತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಭವಿಸ್ಸ। ನಯಿಧ ಪುರಾಣೋ ಇಸಿದತ್ತಸ್ಸ ಗತಿಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ। ಯಥಾರೂಪಾಯ ಚ, ಆನನ್ದ, ಪಞ್ಞಾಯ ಇಸಿದತ್ತೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಹೋಸಿ, ತಥಾರೂಪಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಪುರಾಣೋ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಅಭವಿಸ್ಸ। ನಯಿಧ ಇಸಿದತ್ತೋ ಪುರಾಣಸ್ಸ ಗತಿಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ। ಇತಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಇಮೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಉಭೋ ಏಕಙ್ಗಹೀನಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಇಣಸುತ್ತಂ

೪೫. "ದಾಲಿದ್ದಿಯಂ [ದಾಳಿದ್ದಿಯಂ (ಸೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಲಿದ್ದೋ [ದಳಿದ್ದೋ (ಸೀ॰)] ಅಸ್ಸಕೋ ಅನಾಳ್ಹಿಕೋ [ಅನದ್ಧಿಕೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ಇಣಂ ಆದಿಯತಿ, ಇಣಾದಾನಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಲಿದ್ದೋ ಅಸ್ಸಕೋ ಅನಾಳ್ಹಿಕೋ ಇಣಂ ಆದಿಯಿತ್ವಾ ವಡ್ಢಿಂ ಪಟಿಸ್ಸುಣಾತಿ, ವಡ್ಢಿಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಲಿದ್ದೋ ಅಸ್ಸಕೋ ಅನಾಳ್ಹಿಕೋ ವಡ್ಢಿಂ ಪಟಿಸ್ಸುಣಿತ್ವಾ ಕಾಲಾಭತಂ [ಕಾಲಗತಂ (ಕ॰)] ವಡ್ಢಿಂ ನ ದೇತಿ, ಚೋದೇನ್ತಿಪಿ ನಂ; ಚೋದನಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಲಿದ್ದೋ ಅಸ್ಸಕೋ ಅನಾಳ್ಹಿಕೋ ಚೋದಿಯಮಾನೋ ನ ದೇತಿ, ಅನುಚರನ್ತಿಪಿ ನಂ; ಅನುಚರಿಯಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಲಿದ್ದೋ ಅಸ್ಸಕೋ ಅನಾಳ್ಹಿಕೋ ಅನುಚರಿಯಮಾನೋ ನ ದೇತಿ, ಬನ್ಧನ್ತಿಪಿ ನಂ; ಬನ್ಧನಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಇತಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಾಲಿದ್ದಿಯಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ, ಇಣಾದಾನಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ, ವಡ್ಢಿಪಿ ದುಕ್ಖಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ, ಚೋದನಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ, ಅನುಚರಿಯಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ, ಬನ್ಧನಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಕಾಮಭೋಗಿನೋ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸದ್ಧಾ ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಹಿರೀ ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಓತ್ತಪ್ಪಂ ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವೀರಿಯಂ ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಪಞ್ಞಾ ನತ್ಥಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ದಲಿದ್ದೋ ಅಸ್ಸಕೋ ಅನಾಳ್ಹಿಕೋ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಲಿದ್ದೋ ಅಸ್ಸಕೋ ಅನಾಳ್ಹಿಕೋ ಸದ್ಧಾಯ ಅಸತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಹಿರಿಯಾ ಅಸತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಓತ್ತಪ್ಪೇ ಅಸತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ವೀರಿಯೇ ಅಸತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಪಞ್ಞಾಯ ಅಸತಿ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಇಣಾದಾನಸ್ಮಿಂ ವದಾಮಿ।

“ಸೋ ತಸ್ಸ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಪಟಿಚ್ಛಾದನಹೇತು ಪಾಪಿಕಂ ಇಚ್ಛಂ ಪಣಿದಹತಿ [ಪದಹತಿ (ಕ॰)]। ‘ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞೂ’ತಿ ಇಚ್ಛತಿ, ‘ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞೂ’ತಿ ಸಙ್ಕಪ್ಪತಿ , ‘ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞೂ’ತಿ ವಾಚಂ ಭಾಸತಿ, ‘ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞೂ’ತಿ ಕಾಯೇನ ಪರಕ್ಕಮತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸ ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಪಟಿಚ್ಛಾದನಹೇತು…ಪೇ॰… ಸೋ ತಸ್ಸ ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಪಟಿಚ್ಛಾದನಹೇತು…ಪೇ॰… ‘ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞೂ’ತಿ ಕಾಯೇನ ಪರಕ್ಕಮತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ವಡ್ಢಿಯಾ ವದಾಮಿ।

“ತಮೇನಂ ಪೇಸಲಾ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಏವಮಾಹಂಸು - ‘ಅಯಞ್ಚ ಸೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಏವಂಕಾರೀ ಏವಂಸಮಾಚಾರೋ’ತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಚೋದನಾಯ ವದಾಮಿ।

“ತಮೇನಂ ಅರಞ್ಞಗತಂ ವಾ ರುಕ್ಖಮೂಲಗತಂ ವಾ ಸುಞ್ಞಾಗಾರಗತಂ ವಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಸಹಗತಾ ಪಾಪಕಾ ಅಕುಸಲವಿತಕ್ಕಾ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ। ಇದಮಸ್ಸ ಅನುಚರಿಯಾಯ ವದಾಮಿ।

“ಸ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಲಿದ್ದೋ ಅಸ್ಸಕೋ ಅನಾಳ್ಹಿಕೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ನಿರಯಬನ್ಧನೇ ವಾ ಬಜ್ಝತಿ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಬನ್ಧನೇ ವಾ। ನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕಬನ್ಧನಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ ಏವಂದಾರುಣಂ ಏವಂಕಟುಕಂ [ಏವಂದುಕ್ಖಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)] ಏವಂಅನ್ತರಾಯಕರಂ ಅನುತ್ತರಸ್ಸ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ, ಯಥಯಿದಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿರಯಬನ್ಧನಂ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಬನ್ಧನಂ ವಾ”ತಿ।

“ದಾಲಿದ್ದಿಯಂ ದುಕ್ಖಂ ಲೋಕೇ, ಇಣಾದಾನಞ್ಚ ವುಚ್ಚತಿ।
ದಲಿದ್ದೋ ಇಣಮಾದಾಯ, ಭುಞ್ಜಮಾನೋ ವಿಹಞ್ಞತಿ॥

“ತತೋ ಅನುಚರನ್ತಿ ನಂ, ಬನ್ಧನಮ್ಪಿ ನಿಗಚ್ಛತಿ।
ಏತಞ್ಹಿ ಬನ್ಧನಂ ದುಕ್ಖಂ, ಕಾಮಲಾಭಾಭಿಜಪ್ಪಿನಂ॥

“ತಥೇವ ಅರಿಯವಿನಯೇ, ಸದ್ಧಾ ಯಸ್ಸ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
ಅಹಿರೀಕೋ ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ, ಪಾಪಕಮ್ಮವಿನಿಬ್ಬಯೋ॥

“ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ ಕತ್ವಾ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಾನಿ ಚ।
ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ ಕತ್ವಾ, ‘ಮಾ ಮಂ ಜಞ್ಞೂ’ತಿ ಇಚ್ಛತಿ॥

“ಸೋ ಸಂಸಪ್ಪತಿ [ಸಙ್ಕಪ್ಪತಿ (ಕ॰)] ಕಾಯೇನ, ವಾಚಾಯ ಉದ ಚೇತಸಾ।
ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ಪವಡ್ಢೇನ್ತೋ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪುನಪ್ಪುನಂ॥

“ಸೋ ಪಾಪಕಮ್ಮೋ ದುಮ್ಮೇಧೋ, ಜಾನಂ ದುಕ್ಕಟಮತ್ತನೋ।
ದಲಿದ್ದೋ ಇಣಮಾದಾಯ, ಭುಞ್ಜಮಾನೋ ವಿಹಞ್ಞತಿ॥

“ತತೋ ಅನುಚರನ್ತಿ ನಂ, ಸಙ್ಕಪ್ಪಾ ಮಾನಸಾ ದುಖಾ।
ಗಾಮೇ ವಾ ಯದಿ ವಾರಞ್ಞೇ, ಯಸ್ಸ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಜಾ॥

“ಸೋ ಪಾಪಕಮ್ಮೋ ದುಮ್ಮೇಧೋ, ಞಾನಂ ದುಕ್ಕಟಮತ್ತನೋ।
ಯೋನಿಮಞ್ಞತರಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ನಿರಯೇ ವಾಪಿ ಬಜ್ಝತಿ॥

“ಏತಞ್ಹಿ ಬನ್ಧನಂ ದುಕ್ಖಂ, ಯಮ್ಹಾ ಧೀರೋ ಪಮುಚ್ಚತಿ।
ಧಮ್ಮಲದ್ಧೇಹಿ ಭೋಗೇಹಿ, ದದಂ ಚಿತ್ತಂ ಪಸಾದಯಂ॥

“ಉಭಯತ್ಥ ಕಟಗ್ಗಾಹೋ, ಸದ್ಧಸ್ಸ ಘರಮೇಸಿನೋ।
ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಹಿತತ್ಥಾಯ, ಸಮ್ಪರಾಯಸುಖಾಯ ಚ।
ಏವಮೇತಂ ಗಹಟ್ಠಾನಂ, ಚಾಗೋ ಪುಞ್ಞಂ ಪವಡ್ಢತಿ॥

“ತಥೇವ ಅರಿಯವಿನಯೇ, ಸದ್ಧಾ ಯಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ।
ಹಿರೀಮನೋ ಚ ಓತ್ತಪ್ಪೀ, ಪಞ್ಞವಾ ಸೀಲಸಂವುತೋ॥

“ಏಸೋ ಖೋ ಅರಿಯವಿನಯೇ, ‘ಸುಖಜೀವೀ’ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।
ನಿರಾಮಿಸಂ ಸುಖಂ ಲದ್ಧಾ, ಉಪೇಕ್ಖಂ ಅಧಿತಿಟ್ಠತಿ॥

“ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಹಿತ್ವಾ, ನಿಚ್ಚಂ ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ।
ಝಾನಾನಿ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ, ಏಕೋದಿ ನಿಪಕೋ ಸತೋ॥

“ಏವಂ ಞತ್ವಾ ಯಥಾಭೂತಂ, ಸಬ್ಬಸಂಯೋಜನಕ್ಖಯೇ।
ಸಬ್ಬಸೋ ಅನುಪಾದಾಯ, ಸಮ್ಮಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ॥

“ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ವಿಮುತ್ತಸ್ಸ, ಞಾಣಂ ಚೇ ಹೋತಿ ತಾದಿನೋ।
‘ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತೀ’ತಿ, ಭವಸಂಯೋಜನಕ್ಖಯೇ॥

“ಏತಂ ಖೋ ಪರಮಂ ಞಾಣಂ, ಏತಂ ಸುಖಮನುತ್ತರಂ।
ಅಸೋಕಂ ವಿರಜಂ ಖೇಮಂ, ಏತಂ ಆನಣ್ಯಮುತ್ತಮ”ನ್ತಿ॥ ತತಿಯಂ।

೪. ಮಹಾಚುನ್ದಸುತ್ತಂ

೪೬. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ – ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಚೇತೀಸು ವಿಹರತಿ ಸಯಂಜಾತಿಯಂ [ಸಹಜಾತಿಯಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಸಞ್ಜಾತಿಯಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]। ತತ್ರ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ – “ಆವುಸೋ ಭಿಕ್ಖವೇ”ತಿ। “ಆವುಸೋ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತೋ ಮಹಾಚುನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಚುನ್ದೋ ಏತದವೋಚ –

“ಇಧಾವುಸೋ, ಧಮ್ಮಯೋಗಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಝಾಯೀ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಪಸಾದೇನ್ತಿ – ‘ಇಮೇ ಪನ ಝಾಯಿನೋಮ್ಹಾ, ಝಾಯಿನೋಮ್ಹಾತಿ ಝಾಯನ್ತಿ ಪಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ನಿಜ್ಝಾಯನ್ತಿ ಅವಜ್ಝಾಯನ್ತಿ [ಅಪಜ್ಝಾಯನ್ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೫೦೮)]। ಕಿಮಿಮೇ [ಕಿಂ ಹಿಮೇ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಝಾಯನ್ತಿ, ಕಿನ್ತಿಮೇ ಝಾಯನ್ತಿ, ಕಥಂ ಇಮೇ ಝಾಯನ್ತೀ’ತಿ? ತತ್ಥ ಧಮ್ಮಯೋಗಾ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ನಪ್ಪಸೀದನ್ತಿ,

ಝಾಯೀ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ನಪ್ಪಸೀದನ್ತಿ, ನ ಚ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ।

“ಇಧ ಪನಾವುಸೋ, ಝಾಯೀ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಯೋಗೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಪಸಾದೇನ್ತಿ – ‘ಇಮೇ ಪನ ಧಮ್ಮಯೋಗಮ್ಹಾ, ಧಮ್ಮಯೋಗಮ್ಹಾತಿ ಉದ್ಧತಾ ಉನ್ನಳಾ ಚಪಲಾ ಮುಖರಾ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚಾ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತೀ ಅಸಮ್ಪಜಾನಾ ಅಸಮಾಹಿತಾ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತಾ ಪಾಕತಿನ್ದ್ರಿಯಾ। ಕಿಮಿಮೇ ಧಮ್ಮಯೋಗಾ, ಕಿನ್ತಿಮೇ ಧಮ್ಮಯೋಗಾ, ಕಥಂ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಯೋಗಾ’ತಿ? ತತ್ಥ ಝಾಯೀ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ನಪ್ಪಸೀದನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಯೋಗಾ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ನಪ್ಪಸೀದನ್ತಿ, ನ ಚ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ।

“ಇಧ ಪನಾವುಸೋ, ಧಮ್ಮಯೋಗಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಮ್ಮಯೋಗಾನಞ್ಞೇವ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸನ್ತಿ, ನೋ ಝಾಯೀನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಧಮ್ಮಯೋಗಾ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ನಪ್ಪಸೀದನ್ತಿ, ಝಾಯೀ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ನಪ್ಪಸೀದನ್ತಿ, ನ ಚ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ।

“ಇಧ ಪನಾವುಸೋ, ಝಾಯೀ ಭಿಕ್ಖೂ ಝಾಯೀನಞ್ಞೇವ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸನ್ತಿ, ನೋ ಧಮ್ಮಯೋಗಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಝಾಯೀ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ನಪ್ಪಸೀದನ್ತಿ, ಧಮ್ಮಯೋಗಾ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ನಪ್ಪಸೀದನ್ತಿ, ನ ಚ ಬಹುಜನಹಿತಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ ಹೋನ್ತಿ ಬಹುಜನಸುಖಾಯ ಬಹುನೋ ಜನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಹಿತಾಯ ಸುಖಾಯ ದೇವಮನುಸ್ಸಾನಂ।

“ತಸ್ಮಾತಿಹಾವುಸೋ , ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಧಮ್ಮಯೋಗಾ ಸಮಾನಾ ಝಾಯೀನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಆವುಸೋ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಹೇತೇ, ಆವುಸೋ, ಪುಗ್ಗಲಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಯೇ ಅಮತಂ ಧಾತುಂ ಕಾಯೇನ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಿಹರನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹಾವುಸೋ, ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ – ‘ಝಾಯೀ ಸಮಾನಾ ಧಮ್ಮಯೋಗಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಣ್ಣಂ ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮಾ’ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ವೋ, ಆವುಸೋ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ಅಚ್ಛರಿಯಾ ಹೇತೇ, ಆವುಸೋ, ಪುಗ್ಗಲಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ ಯೇ ಗಮ್ಭೀರಂ ಅತ್ಥಪದಂ ಪಞ್ಞಾಯ ಅತಿವಿಜ್ಝ ಪಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಪಠಮಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಸುತ್ತಂ

೪೭. ಅಥ ಖೋ ಮೋಳಿಯಸೀವಕೋ [ಮೋಲಿಯಸೀವಕೋ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಮೋಳಿಸೀವಕೋ (ಕ॰)] ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಮೋಳಿಯಸೀವಕೋ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – “‘ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ’ತಿ, ಭನ್ತೇ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ?

“ತೇನ ಹಿ, ಸೀವಕ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಾಮಿ। ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೀವಕ, ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಲೋಭಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಲೋಭೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಲೋಭಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಲೋಭೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸೀ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಖೋ ತ್ವಂ, ಸೀವಕ, ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಲೋಭಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಲೋಭೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಲೋಭಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಲೋಭೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸಿ – ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಸೀವಕ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰…।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೀವಕ, ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ದೋಸಂ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೋಹಂ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಲೋಭಧಮ್ಮಂ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ದೋಸಧಮ್ಮಂ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೋಹಧಮ್ಮಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೋಹಧಮ್ಮೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೋಹಧಮ್ಮಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೋಹಧಮ್ಮೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸೀ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಯಂ ಖೋ ತ್ವಂ, ಸೀವಕ, ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೋಹಧಮ್ಮಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೋಹಧಮ್ಮೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೋಹಧಮ್ಮಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೋಹಧಮ್ಮೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸಿ - ಏವಂ ಖೋ, ಸೀವಕ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ।

“ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭನ್ತೇ…ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ದುತಿಯಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಸುತ್ತಂ

೪೮. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “‘ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ’ತಿ, ಭೋ ಗೋತಮ, ವುಚ್ಚತಿ। ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ?

“ತೇನ ಹಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ತಞ್ಞೇವೇತ್ಥ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮಿ। ಯಥಾ ತೇ ಖಮೇಯ್ಯ ತಥಾ ನಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯಾಸಿ। ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸೀ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭೋ”। “ಯಂ ಖೋ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ರಾಗೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸಿ - ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰…।

“ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ದೋಸಂ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮೋಹಂ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಯಸನ್ದೋಸಂ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಚೀಸನ್ದೋಸಂ…ಪೇ॰… ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮನೋಸನ್ದೋಸಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮನೋಸನ್ದೋಸೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮನೋಸನ್ದೋಸಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮನೋಸನ್ದೋಸೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸೀ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭೋ”। “ಯಂ ಖೋ ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮನೋಸನ್ದೋಸಂ ‘ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮನೋಸನ್ದೋಸೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸಿ, ಅಸನ್ತಂ ವಾ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮನೋಸನ್ದೋಸಂ ‘ನತ್ಥಿ ಮೇ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಮನೋಸನ್ದೋಸೋ’ತಿ ಪಜಾನಾಸಿ - ಏವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ ಅಕಾಲಿಕೋ ಏಹಿಪಸ್ಸಿಕೋ ಓಪನೇಯ್ಯಿಕೋ ಪಚ್ಚತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬೋ ವಿಞ್ಞೂಹೀ”ತಿ।

“ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ , ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ…ಪೇ॰… ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ”ನ್ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಖೇಮಸುತ್ತಂ

೪೯. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಜೇತವನೇ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಸ್ಸ ಆರಾಮೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೇಮೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸುಮನೋ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ ವಿಹರನ್ತಿ ಅನ್ಧವನಸ್ಮಿಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಖೇಮೋ

ಆಯಸ್ಮಾ ಚ ಸುಮನೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಖೇಮೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ ತಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಸೇಯ್ಯೋತಿ ವಾ ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಸದಿಸೋತಿ ವಾ ಅತ್ಥಿ ಮೇ ಹೀನೋತಿ ವಾ'"ತಿ। ಇದಮವೋಚಾಯಸ್ಮಾ ಖೇಮೋ। ಸಮನುಞ್ಞೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಖೇಮೋ "ಸಮನುಞ್ಞೋ ಮೇ ಸತ್ಥಾ"ತಿ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸುಮನೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಖೇಮೇ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾ ವಿಮುತ್ತೋ ತಸ್ಸ ನ ಏವಂ ಹೋತಿ - 'ನತ್ಥಿ ಮೇ ಸೇಯ್ಯೋತಿ ವಾ ನತ್ಥಿ ಮೇ ಸದಿಸೋತಿ ವಾ ನತ್ಥಿ ಮೇ ಹೀನೋತಿ ವಾ'"ತಿ। ಇದಮವೋಚಾಯಸ್ಮಾ ಸುಮನೋ। ಸಮನುಞ್ಞೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸುಮನೋ "ಸಮನುಞ್ಞೋ ಮೇ ಸತ್ಥಾ"ತಿ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತೇಸು ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಚ ಖೇಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೇ ಚ ಸುಮನೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕುಲಪುತ್ತಾ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತಿ । ಅತ್ಥೋ ಚ ವುತ್ತೋ ಅತ್ತಾ ಚ ಅನುಪನೀತೋ। ಅಥ ಚ ಪನ ಇಧೇಕಚ್ಚೇ ಮೋಘಪುರಿಸಾ ಹಸಮಾನಕಾ [ಹಸಮಾನಕಂ (ಕ॰) ಮಹಾವ॰ ೨೪೫] ಮಞ್ಞೇ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತಿ। ತೇ ಪಚ್ಛಾ ವಿಘಾತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೀ"ತಿ।

> "ನ ಉಸ್ಸೇಸು ನ ಓಮೇಸು, ಸಮತ್ತೇ ನೋಪನೀಯರೇ [ನೋಪನಿಯ್ಯರೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]।
> ಖೀಣಾ ಜಾತಿ ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಚರನ್ತಿ ಸಂಯೋಜನವಿಪ್ಪಮುತ್ತಾ"ತಿ॥ ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸುತ್ತಂ

೫೦. [ಅ॰ ನಿ॰ ೫.೨೪, ೧೬೮; ೨.೭.೬೫] "ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ಸೀಲಂ; ಸೀಲೇ ಅಸತಿ ಸೀಲವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಅಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ; ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಅಸತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೋ; ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೇ ಅಸತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖೋ ಸಾಖಾಪಲಾಸವಿಪನ್ನೋ। ತಸ್ಸ ಪಪಟಿಕಾಪಿ ನ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಚೋಪಿ ನ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಫೇಗ್ಗುಪಿ ನ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಾರೋಪಿ ನ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇ ಅಸತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರವಿಪನ್ನಸ್ಸ ಹತೂಪನಿಸಂ ಹೋತಿ ಸೀಲಂ...ಪೇ॰... ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ।

"ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ಸೀಲಂ; ಸೀಲೇ ಸತಿ ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ; ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಸತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಂ; ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನೇ ಸತಿ ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೋ; ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗೇ ಸತಿ ನಿಬ್ಬಿದಾವಿರಾಗಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರುಕ್ಖೋ ಸಾಖಾಪಲಾಸಸಮ್ಪನ್ನೋ। ತಸ್ಸ ಪಪಟಿಕಾಪಿ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ,

ತಚೋಪಿ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಫೇಗ್ಗುಪಿ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಸಾರೋಪಿ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ಗಚ್ಛತಿ । ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೇ ಸತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಪನಿಸಸಮ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ ಸೀಲಂ...ಪೇ॰... ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನ"ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಆನನ್ದಸುತ್ತಂ

೫೧. ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮತಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಕಿತ್ತಾವತಾ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸ್ಸುತಞ್ಚೇವ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಸುತಾ ಚಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ನ ಸಮ್ಮೋಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಯೇ ಚಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಪುಬ್ಬೇ ಚೇತಸಾ ಸಮ್ಫುಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ ತೇ ಚ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅವಿಞ್ಞಾತಞ್ಚ ವಿಜಾನಾತೀ"ತಿ? "ಆಯಸ್ಮಾ ಖೋ ಆನನ್ದೋ ಬಹುಸ್ಸುತೋ। ಪಟಿಭಾತು ಆಯಸ್ಮನ್ತಂಯೇವ ಆನನ್ದ"ನ್ತಿ। "ತೇನಹಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ । "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಏತದವೋಚ -

"ಇಧಾವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ ಗೇಯ್ಯಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಗಾಥಂ ಉದಾನಂ ಇತಿವುತ್ತಕಂ ಜಾತಕಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ವೇದಲ್ಲಂ। ಸೋ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ದೇಸೇತಿ, ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ವಾಚೇತಿ, ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋತಿ, ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚೇತಸಾ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸೇ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತಿ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಆಗತಾಗಮಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ವಿನಯಧರಾ ಮಾತಿಕಾಧರಾ ತಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪೇತಿ। ತೇ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರಿಪುಚ್ಛತಿ ಪರಿಪಞ್ಹತಿ - 'ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಥಂ; ಇಮಸ್ಸ ಕ್ವತ್ಥೋ'ತಿ? ತೇ ತಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಅವಿವಟಞ್ಚೇವ ವಿವರನ್ತಿ, ಅನುತ್ತಾನೀಕತಞ್ಚ ಉತ್ತಾನೀಕರೋನ್ತಿ, ಅನೇಕವಿಹಿತೇಸು ಚ ಕಙ್ಖಾಠಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಕಙ್ಖಂ ಪಟಿವಿನೋದೇನ್ತಿ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸ್ಸುತಞ್ಚೇವ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣಾತಿ, ಸುತಾ ಚಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ನ ಸಮ್ಮೋಸಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಯೇ ಚಸ್ಸ ಧಮ್ಮಾ ಪುಬ್ಬೇ ಚೇತಸಾ ಸಮ್ಫುಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ ತೇ ಚ ಸಮುದಾಚರನ್ತಿ, ಅವಿಞ್ಞಾತಞ್ಚ ವಿಜಾನಾತೀ"ತಿ।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ , ಆವುಸೋ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಆವುಸೋ, ಯಾವ ಸುಭಾಸಿತಂ ಚಿದಂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಆನನ್ದೇನ। ಇಮೇಹಿ ಚ ಮಯಂ ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಧಾರೇಮ। ಆಯಸ್ಮಾ ಹಿ ಆನನ್ದೋ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಯಾಪುಣಾತಿ - ಸುತ್ತಂ ಗೇಯ್ಯಂ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಂ ಗಾಥಂ ಉದಾನಂ ಇತಿವುತ್ತಕಂ ಜಾತಕಂ ಅಬ್ಭುತಧಮ್ಮಂ ವೇದಲ್ಲಂ । ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ದೇಸೇತಿ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಪರೇಸಂ ವಾಚೇತಿ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋತಿ, ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚೇತಸಾ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತಿ। ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸೇ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತಿ ಬಹುಸ್ಸುತಾ ಆಗತಾಗಮಾ ಧಮ್ಮಧರಾ ವಿನಯಧರಾ ಮಾತಿಕಾಧರಾ ತಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪೇತಿ। ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಕಾಲೇನ ಕಾಲಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪರಿಪುಚ್ಛತಿ ಪರಿಪಞ್ಹತಿ - 'ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಕಥಂ; ಇಮಸ್ಸ ಕ್ವತ್ಥೋ'ತಿ? ತೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಆನನ್ದಸ್ಸ ಅವಿವಟಞ್ಚೇವ ವಿವರನ್ತಿ, ಅನುತ್ತಾನೀಕತಞ್ಚ ಉತ್ತಾನೀಕರೋನ್ತಿ, ಅನೇಕವಿಹಿತೇಸು ಚ ಕಙ್ಖಾಠಾನಿಯೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಕಙ್ಖಂ ಪಟಿವಿನೋದೇನ್ತೀ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಖತ್ತಿಯಸುತ್ತಂ

೫೨. ಅಥ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ [ಜಾಣುಸೋಣಿ (ಕ॰)] ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಜಾಣುಸ್ಸೋಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಖತ್ತಿಯಾ , ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಿಂಅಧಿಪ್ಪಾಯಾ, ಕಿಂಉಪವಿಚಾರಾ, ಕಿಂಅಧಿಟ್ಠಾನಾ, ಕಿಂಅಭಿನಿವೇಸಾ, ಕಿಂಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ? "ಖತ್ತಿಯಾ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭೋಗಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಪಞ್ಞೂಪವಿಚಾರಾ ಬಲಾಧಿಟ್ಠಾನಾ ಪಥವೀಭಿನಿವೇಸಾ ಇಸ್ಸರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ।

"ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಿಂಅಧಿಪ್ಪಾಯಾ, ಕಿಂಉಪವಿಚಾರಾ, ಕಿಂಅಧಿಟ್ಠಾನಾ, ಕಿಂಅಭಿನಿವೇಸಾ, ಕಿಂಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ? "ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭೋಗಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಪಞ್ಞೂಪವಿಚಾರಾ ಮನ್ತಾಧಿಟ್ಠಾನಾ ಯಞ್ಞಾಭಿನಿವೇಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ।

"ಗಹಪತಿಕಾ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಿಂಅಧಿಪ್ಪಾಯಾ, ಕಿಂಉಪವಿಚಾರಾ, ಕಿಂಅಧಿಟ್ಠಾನಾ, ಕಿಂಅಭಿನಿವೇಸಾ, ಕಿಂಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ? "ಗಹಪತಿಕಾ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಭೋಗಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಪಞ್ಞೂಪವಿಚಾರಾ ಸಿಪ್ಪಾಧಿಟ್ಠಾನಾ ಕಮ್ಮನ್ತಾಭಿನಿವೇಸಾ ನಿಟ್ಠಿತಕಮ್ಮನ್ತಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ।

"ಇತ್ಥೀ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಿಂಅಧಿಪ್ಪಾಯಾ, ಕಿಂಉಪವಿಚಾರಾ, ಕಿಂಅಧಿಟ್ಠಾನಾ, ಕಿಂಅಭಿನಿವೇಸಾ, ಕಿಂಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ? "ಇತ್ಥೀ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪುರಿಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಅಲಙ್ಕಾರೂಪವಿಚಾರಾ ಪುತ್ತಾಧಿಟ್ಠಾನಾ ಅಸಪತೀಭಿನಿವೇಸಾ ಇಸ್ಸರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ।

"ಚೋರಾ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಿಂಅಧಿಪ್ಪಾಯಾ, ಕಿಂಉಪವಿಚಾರಾ, ಕಿಂಅಧಿಟ್ಠಾನಾ, ಕಿಂಅಭಿನಿವೇಸಾ, ಕಿಂಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ? "ಚೋರಾ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆದಾನಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಗಹನೂಪವಿಚಾರಾ ಸತ್ಥಾಧಿಟ್ಠಾನಾ ಅನ್ಧಕಾರಾಭಿನಿವೇಸಾ ಅದಸ್ಸನಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ।

"ಸಮಣಾ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಕಿಂಅಧಿಪ್ಪಾಯಾ, ಕಿಂಉಪವಿಚಾರಾ, ಕಿಂಅಧಿಟ್ಠಾನಾ, ಕಿಂಅಭಿನಿವೇಸಾ, ಕಿಂಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ? "ಸಮಣಾ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಖನ್ತಿಸೋರಚ್ಚಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಪಞ್ಞೂಪವಿಚಾರಾ ಸೀಲಾಧಿಟ್ಠಾನಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಭಿನಿವೇಸಾ [ಅಕಿಞ್ಚನಾಭಿನಿವೇಸಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ನಿಬ್ಬಾನಪರಿಯೋಸಾನಾ"ತಿ।

"ಅಚ್ಛರಿಯಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಬ್ಭುತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ! ಖತ್ತಿಯಾನಮ್ಪಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಜಾನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಞ್ಚ ಉಪವಿಚಾರಞ್ಚ ಅಧಿಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅಭಿನಿವೇಸಞ್ಚ ಪರಿಯೋಸಾನಞ್ಚ। ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಮ್ಪಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಜಾನಾತಿ...ಪೇ॰... ಗಹಪತೀನಮ್ಪಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಜಾನಾತಿ... ಇತ್ಥೀನಮ್ಪಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಜಾನಾತಿ... ಚೋರಾನಮ್ಪಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಜಾನಾತಿ ... ಸಮಣಾನಮ್ಪಿ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಜಾನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಞ್ಚ ಉಪವಿಚಾರಞ್ಚ ಅಧಿಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅಭಿನಿವೇಸಞ್ಚ ಪರಿಯೋಸಾನಞ್ಚ। ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಅಪ್ಪಮಾದಸುತ್ತಂ

೫೩. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಮೋದಿ। ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥಂ ಸಾರಣೀಯಂ ವೀತಿಸಾರೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಯೋ ಉಭೋ ಅತ್ಥೇ ಸಮಧಿಗ್ಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ - ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚೇವ ಅತ್ಥಂ, ಯೋ ಚ ಅತ್ಥೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ"ತಿ? "ಅತ್ಥಿ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ , ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಯೋ ಉಭೋ ಅತ್ಥೇ ಸಮಧಿಗ್ಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ - ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚೇವ ಅತ್ಥಂ, ಯೋ ಚ ಅತ್ಥೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ"ತಿ।

"ಕತಮೋ ಪನ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಯೋ ಉಭೋ ಅತ್ಥೇ ಸಮಧಿಗ್ಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ - ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚೇವ ಅತ್ಥಂ, ಯೋ ಚ ಅತ್ಥೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ"ತಿ? "ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಉಭೋ ಅತ್ಥೇ ಸಮಧಿಗ್ಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ - ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚೇವ ಅತ್ಥಂ, ಯೋ ಚ ಅತ್ಥೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ"।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಜಙ್ಗಲಾನಂ [ಜಙ್ಗಮಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೧೦.೧೫; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೦೦] ಪಾಣಾನಂ ಪದಜಾತಾನಿ, ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ಹತ್ಥಿಪದೇ ಸಮೋಧಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ; ಹತ್ಥಿಪದಂ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ, ಯದಿದಂ ಮಹನ್ತತ್ತೇನ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಉಭೋ ಅತ್ಥೇ ಸಮಧಿಗ್ಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ - ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚೇವ ಅತ್ಥಂ, ಯೋ ಚ ಅತ್ಥೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕೂಟಾಗಾರಸ್ಸ ಯಾ ಕಾಚಿ ಗೋಪಾನಸಿಯೋ ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಕೂಟಙ್ಗಮಾ ಕೂಟನಿನ್ನಾ ಕೂಟಸಮೋಸರಣಾ, ಕೂಟಂ ತಾಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ...ಪೇ॰...।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಪಬ್ಬಜಲಾಯಕೋ ಪಬ್ಬಜಂ [ಬಬ್ಬಜಲಾಯಕೋ ಬಬ್ಬಜಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಲಾಯಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಓಧುನಾತಿ ನಿಧುನಾತಿ ನಿಚ್ಛಾದೇತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ...ಪೇ॰...।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಮ್ಬಪಿಣ್ಡಿಯಾ ವಣ್ಟಚ್ಛಿನ್ನಾಯ ಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಅಮ್ಬಾನಿ ವಣ್ಟೂಪನಿಬನ್ಧನಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ತಾನಿ ತದನ್ವಯಾನಿ ಭವನ್ತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ...ಪೇ॰...।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯೇ ಕೇಚಿ ಖುದ್ದರಾಜಾನೋ [ಕುಡ್ಡರಾಜಾನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಅಟ್ಠ॰), ಕುದ್ದರಾಜಾನೋ (ಪೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೧೦.೧೫] ಸಬ್ಬೇತೇ ರಞ್ಞೋ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಸ್ಸ ಅನುಯನ್ತಾ [ಅನುಯುತ್ತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಭವನ್ತಿ, ರಾಜಾ ತೇಸಂ ಚಕ್ಕವತ್ತೀ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ...ಪೇ॰...।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಯಾ ಕಾಚಿ ತಾರಕರೂಪಾನಂ ಪಭಾ ಸಬ್ಬಾ ತಾ ಚನ್ದಸ್ಸ ಪಭಾಯ ಕಲಂ ನಾಗ್ಘನ್ತಿ ಸೋಳಸಿಂ, ಚನ್ದಪ್ಪಭಾ ತಾಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಉಭೋ ಅತ್ಥೇ ಸಮಧಿಗ್ಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ - ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚೇವ ಅತ್ಥಂ ಯೋ ಚ ಅತ್ಥೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ।

"ಅಯಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಭಾವಿತೋ ಬಹುಲೀಕತೋ ಉಭೋ ಅತ್ಥೇ ಸಮಧಿಗ್ಗಯ್ಹ ತಿಟ್ಠತಿ - ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಞ್ಚೇವ ಅತ್ಥಂ, ಯೋ ಚ ಅತ್ಥೋ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ"ತಿ।

"ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ, ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ, ಭೋ ಗೋತಮ...ಪೇ॰... ಉಪಾಸಕಂ ಮಂ ಭವಂ ಗೋತಮೋ ಧಾರೇತು ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಪಾಣುಪೇತಂ ಸರಣಂ ಗತ"ನ್ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

೧೨. ಧಮ್ಮಿಕಸುತ್ತಂ

೫೪. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಜಾತಿಭೂಮಿಯಂ ಆವಾಸಿಕೋ ಹೋತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಜಾತಿಭೂಮಿಯಂ ಸತ್ತಸು ಆವಾಸೇಸು। ತತ್ರ ಸುದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಆಗನ್ತುಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಕ್ಕೋಸತಿ ಪರಿಭಾಸತಿ ವಿಹಿಂಸತಿ ವಿತುದತಿ ರೋಸೇತಿ ವಾಚಾಯ। ತೇ ಚ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಧಮ್ಮಿಕೇನ ಅಕ್ಕೋಸಿಯಮಾನಾ ಪರಿಭಾಸಿಯಮಾನಾ ವಿಹೇಸಿಯಮಾನಾ ವಿತುದಿಯಮಾನಾ ರೋಸಿಯಮಾನಾ ವಾಚಾಯ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನ ಸಣ್ಠನ್ತಿ [ನ ಸಣ್ಠಹನ್ತಿ (ಸೀ॰)], ರಿಞ್ಚನ್ತಿ ಆವಾಸಂ।

ಅಥ ಖೋ ಜಾತಿಭೂಮಕಾನಂ [ಜಾತಿಭೂಮಿಕಾನಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)] ಉಪಾಸಕಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ - ''ಮಯಂ ಖೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ। ಅಥ ಚ ಪನ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನ ಸಣ್ಠನ್ತಿ, ರಿಞ್ಚನ್ತಿ ಆವಾಸಂ। ಕೋ ನು ಖೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನ ಸಣ್ಠನ್ತಿ, ರಿಞ್ಚನ್ತಿ ಆವಾಸ''ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಜಾತಿಭೂಮಕಾನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ - ''ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಆಗನ್ತುಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಕ್ಕೋಸತಿ ಪರಿಭಾಸತಿ ವಿಹಿಂಸತಿ ವಿತುದತಿ ರೋಸೇತಿ ವಾಚಾಯ। ತೇ ಚ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಧಮ್ಮಿಕೇನ ಅಕ್ಕೋಸಿಯಮಾನಾ ಪರಿಭಾಸಿಯಮಾನಾ ವಿಹೇಸಿಯಮಾನಾ ವಿತುದಿಯಮಾನಾ ರೋಸಿಯಮಾನಾ ವಾಚಾಯ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ , ನ ಸಣ್ಠನ್ತಿ, ರಿಞ್ಚನ್ತಿ ಆವಾಸಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಯ್ಯಾಮಾ''ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಜಾತಿಭೂಮಕಾ ಉಪಾಸಕಾ ಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಏತದವೋಚುಂ - ''ಪಕ್ಕಮತು, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಇಮಮ್ಹಾ ಆವಾಸಾ; ಅಲಂ ತೇ ಇಧ ವಾಸೇನಾ''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ತಮ್ಹಾ ಆವಾಸಾ ಅಞ್ಞಂ ಆವಾಸಂ ಅಗಮಾಸಿ। ತತ್ರಪಿ ಸುದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಆಗನ್ತುಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಕ್ಕೋಸತಿ ಪರಿಭಾಸತಿ ವಿಹಿಂಸತಿ ವಿತುದತಿ ರೋಸೇತಿ ವಾಚಾಯ। ತೇ ಚ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಧಮ್ಮಿಕೇನ ಅಕ್ಕೋಸಿಯಮಾನಾ ಪರಿಭಾಸಿಯಮಾನಾ ವಿಹೇಸಿಯಮಾನಾ ವಿತುದಿಯಮಾನಾ ರೋಸಿಯಮಾನಾ ವಾಚಾಯ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನ ಸಣ್ಠನ್ತಿ, ರಿಞ್ಚನ್ತಿ ಆವಾಸಂ।

ಅಥ ಖೋ ಜಾತಿಭೂಮಕಾನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ - ''ಮಯಂ ಖೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ। ಅಥ ಚ ಪನ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನ ಸಣ್ಠನ್ತಿ, ರಿಞ್ಚನ್ತಿ ಆವಾಸಂ। ಕೋ ನು ಖೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನ ಸಣ್ಠನ್ತಿ, ರಿಞ್ಚನ್ತಿ ಆವಾಸ''ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಜಾತಿಭೂಮಕಾನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ - ''ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಆಗನ್ತುಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಕ್ಕೋಸತಿ ಪರಿಭಾಸತಿ ವಿಹಿಂಸತಿ ವಿತುದತಿ ರೋಸೇತಿ ವಾಚಾಯ। ತೇ ಚ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಧಮ್ಮಿಕೇನ ಅಕ್ಕೋಸಿಯಮಾನಾ ಪರಿಭಾಸಿಯಮಾನಾ ವಿಹೇಸಿಯಮಾನಾ ವಿತುದಿಯಮಾನಾ ರೋಸಿಯಮಾನಾ ವಾಚಾಯ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನ ಸಣ್ಠನ್ತಿ, ರಿಞ್ಚನ್ತಿ ಆವಾಸಂ। ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಯ್ಯಾಮಾ''ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಜಾತಿಭೂಮಕಾ ಉಪಾಸಕಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಏತದವೋಚುಂ - ''ಪಕ್ಕಮತು, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಇಮಮ್ಹಾಪಿ ಆವಾಸಾ; ಅಲಂ ತೇ ಇಧ ವಾಸೇನಾ''ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ತಮ್ಹಾಪಿ ಆವಾಸಾ ಅಞ್ಞಂ ಆವಾಸಂ ಅಗಮಾಸಿ । ತತ್ರಪಿ ಸುದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಆಗನ್ತುಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಕ್ಕೋಸತಿ ಪರಿಭಾಸತಿ ವಿಹಿಂಸತಿ ವಿತುದತಿ ರೋಸೇತಿ ವಾಚಾಯ। ತೇ ಚ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮತಾ ಧಮ್ಮಿಕೇನ ಅಕ್ಕೋಸಿಯಮಾನಾ ಪರಿಭಾಸಿಯಮಾನಾ ವಿಹೇಸಿಯಮಾನಾ ವಿತುದಿಯಮಾನಾ ರೋಸಿಯಮಾನಾ ವಾಚಾಯ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನ ಸಣ್ಠನ್ತಿ, ರಿಞ್ಚನ್ತಿ ಆವಾಸಂ।

ಅಥ ಖೋ ಜಾತಿಭೂಮಕಾನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ – “ಮಯಂ ಖೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ। ಅಥ ಚ ಪನ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ , ನ ಸಣ್ಠನ್ತಿ, ರಿಞ್ಚನ್ತಿ ಆವಾಸಂ। ಕೋ ನು ಖೋ ಹೇತು ಕೋ ಪಚ್ಚಯೋ ಯೇನ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನ ಸಣ್ಠನ್ತಿ, ರಿಞ್ಚನ್ತಿ ಆವಾಸ”ನ್ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಜಾತಿಭೂಮಕಾನಂ ಉಪಾಸಕಾನಂ ಏತದಹೋಸಿ – “ಅಯಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಆಗನ್ತುಕೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಕ್ಕೋಸತಿ…ಪೇ॰… । ಯಂನೂನ ಮಯಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಯ್ಯಾಮ ಸಬ್ಬಸೋ ಜಾತಿಭೂಮಿಯಂ ಸತ್ತಹಿ ಆವಾಸೇಹೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಜಾತಿಭೂಮಕಾ ಉಪಾಸಕಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಪಕ್ಕಮತು, ಭನ್ತೇ, ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಜಾತಿಭೂಮಿಯಂ ಸತ್ತಹಿ ಆವಾಸೇಹೀ”ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಧಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – “ಪಬ್ಬಾಜಿತೋ ಖೋಮ್ಹಿ ಜಾತಿಭೂಮಕೇಹಿ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಜಾತಿಭೂಮಿಯಂ ಸತ್ತಹಿ ಆವಾಸೇಹಿ। ಕಹಂ ನು ಖೋ ದಾನಿ ಗಚ್ಛಾಮೀ”ತಿ? ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಧಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ – “ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯ”ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಿಕೋ ಪತ್ತಚೀವರಮಾದಾಯ ಯೇನ ರಾಜಗಹಂ ತೇನ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ಯೇನ ರಾಜಗಹಂ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೋ ಪಬ್ಬತೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ – “ಹನ್ದ ಕುತೋ ನು ತ್ವಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಆಗಚ್ಛಸೀ”ತಿ? “ಪಬ್ಬಾಜಿತೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಜಾತಿಭೂಮಕೇಹಿ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಜಾತಿಭೂಮಿಯಂ ಸತ್ತಹಿ ಆವಾಸೇಹೀ”ತಿ। “ಅಲಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಕಿಂ ತೇ ಇಮಿನಾ, ಯಂ ತಂ ತತೋ ತತೋ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ, ಸೋ ತ್ವಂ ತತೋ ತತೋ ಪಬ್ಬಾಜಿತೋ ಮಮೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ಆಗಚ್ಛಸಿ”।

“ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸಾಮುದ್ದಿಕಾ ವಾಣಿಜಾ ತೀರದಸ್ಸಿಂ ಸಕುಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನಾವಾಯ ಸಮುದ್ದಂ ಅಜ್ಝೋಗಾಹನ್ತಿ। ತೇ ಅತೀರದಕ್ಖಿಣಿಯಾ [ಅತೀರದಸ್ಸನಿಯಾ (ಸ್ಯಾ॰), ಅತೀರದಸ್ಸಿಯಾ (ಕ॰)] ನಾವಾಯ ತೀರದಸ್ಸಿಂ ಸಕುಣಂ ಮುಞ್ಚನ್ತಿ। ಸೋ ಗಚ್ಛತೇವ ಪುರತ್ಥಿಮಂ ದಿಸಂ, ಗಚ್ಛತಿ ಪಚ್ಛಿಮಂ ದಿಸಂ, ಗಚ್ಛತಿ ಉತ್ತರಂ ದಿಸಂ, ಗಚ್ಛತಿ ದಕ್ಖಿಣಂ ದಿಸಂ, ಗಚ್ಛತಿ ಉದ್ಧಂ, ಗಚ್ಛತಿ ಅನುದಿಸಂ। ಸಚೇ ಸೋ ಸಮನ್ತಾ ತೀರಂ ಪಸ್ಸತಿ, ತಥಾಗತಕೋವ [ತಥಾಗತೋ (ಕ॰) ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೪೯೭ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ಸಮನ್ತಾ ತೀರಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ ತಮೇವ ನಾವಂ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಯಂ ತಂ ತತೋ ತತೋ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ ಸೋ ತ್ವಂ ತತೋ ತತೋ ಪಬ್ಬಾಜಿತೋ ಮಮೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ಆಗಚ್ಛಸಿ।

“ಭೂತಪುಬ್ಬಂ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ರಞ್ಞೋ ಕೋರಬ್ಯಸ್ಸ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠೋ ನಾಮ ನಿಗ್ರೋಧರಾಜಾ ಅಹೋಸಿ ಪಞ್ಚಸಾಖೋ ಸೀತಚ್ಛಾಯೋ ಮನೋರಮೋ। ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ನಿಗ್ರೋಧರಾಜಸ್ಸ ದ್ವಾದಸಯೋಜನಾನಿ ಅಭಿನಿವೇಸೋ ಅಹೋಸಿ, ಪಞ್ಚ ಯೋಜನಾನಿ ಮೂಲಸನ್ತಾನಕಾನಂ। ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಸ್ಸ ಖೋ ಪನ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ನಿಗ್ರೋಧರಾಜಸ್ಸ ತಾವ ಮಹನ್ತಾನಿ ಫಲಾನಿ ಅಹೇಸುಂ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಆಳ್ಹಕಥಾಲಿಕಾ। ಏವಮಸ್ಸ ಸಾದೂನಿ ಫಲಾನಿ ಅಹೇಸುಂ; ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಖುದ್ದಂ ಮಧುಂ ಅನೇಲಕಂ। ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ನಿಗ್ರೋಧರಾಜಸ್ಸ ಏಕಂ ಖನ್ಧಂ ರಾಜಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ ಸದ್ಧಿಂ ಇತ್ಥಾಗಾರೇನ, ಏಕಂ ಖನ್ಧಂ ಬಲಕಾಯೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಏಕಂ ಖನ್ಧಂ ನೇಗಮಜಾನಪದಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಏಕಂ ಖನ್ಧಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ, ಏಕಂ ಖನ್ಧಂ ಮಿಗಾ [ಮಿಗಪಕ್ಖಿನೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ। ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ನಿಗ್ರೋಧರಾಜಸ್ಸ ನ ಕೋಚಿ ಫಲಾನಿ ರಕ್ಖತಿ, ನ ಚ ಸುದಂ [ನ ಚ ಪುನ (ಕ॰)] ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಫಲಾನಿ ಹಿಂಸನ್ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಅಞ್ಞತರೋ ಪುರಿಸೋ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಸ್ಸ ನಿಗ್ರೋಧರಾಜಸ್ಸ ಯಾವದತ್ಥಂ ಫಲಾನಿ ಭಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸಾಖಂ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ। ಅಥ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠೇ ನಿಗ್ರೋಧರಾಜೇ ಅಧಿವತ್ಥಾಯ ದೇವತಾಯ ಏತದಹೋಸಿ

- ‘ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತ, ಭೋ, ಅಬ್ಭುತಂ ವತ, ಭೋ! ಯಾವ ಪಾಪೋ ಮನುಸ್ಸೋ [ಯಾವ ಪಾಪಮನುಸ್ಸೋ (ಸ್ಯಾ॰), ಯಾವತಾ ಪಾಪಮನುಸ್ಸೋ (ಕ॰)], ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಸ್ಸ ನಿಗ್ರೋಧರಾಜಸ್ಸ ಯಾವದತ್ಥಂ ಫಲಾನಿ ಭಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸಾಖಂ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತಿ, ಯಂನೂನ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠೋ ನಿಗ್ರೋಧರಾಜಾ ಆಯತಿಂ ಫಲಂ ನ ದದೇಯ್ಯಾ’ತಿ। ಅಥ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠೋ ನಿಗ್ರೋಧರಾಜಾ ಆಯತಿಂ ಫಲಂ ನ ಅದಾಸಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ರಾಜಾ ಕೋರಬ್ಯೋ ಯೇನ ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕಂ ದೇವಾನಮಿನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಯಗ್ಘೇ, ಮಾರಿಸ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠೋ ನಿಗ್ರೋಧರಾಜಾ ಫಲಂ ನ ದೇತೀ’ತಿ? ಅಥ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ತಥಾರೂಪಂ ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾಸಿ [ಅಭಿಸಙ್ಖಾರೇಸಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಯಥಾ ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಂ ನಿಗ್ರೋಧರಾಜಂ ಪವತ್ತೇಸಿ [ಪಾತೇಸಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಉಮ್ಮೂಲಮಕಾಸಿ। ಅಥ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠೇ ನಿಗ್ರೋಧರಾಜೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ದುಕ್ಖೀ ದುಮ್ಮನಾ ಅಸ್ಸುಮುಖೀ ರುದಮಾನಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ಯೇನ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠೇ ನಿಗ್ರೋಧರಾಜೇ ಅಧಿವತ್ಥಾ ದೇವತಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠೇ ನಿಗ್ರೋಧರಾಜೇ ಅಧಿವತ್ಥಂ ದೇವತಂ ಏತದವೋಚ - ‘ಕಿಂ ನು ತ್ವಂ, ದೇವತೇ, ದುಕ್ಖೀ ದುಮ್ಮನಾ ಅಸ್ಸುಮುಖೀ ರುದಮಾನಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ’ತಿ? ‘ತಥಾ ಹಿ ಪನ ಮೇ, ಮಾರಿಸ, ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಭವನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ ಉಮ್ಮೂಲಮಕಾಸೀ’ತಿ। ‘ಅಪಿ ನು ತ್ವಂ, ದೇವತೇ, ರುಕ್ಖಧಮ್ಮೇ ಠಿತಾಯ ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಭವನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ ಉಮ್ಮೂಲಮಕಾಸೀ’ತಿ? ‘ಕಥಂ ಪನ, ಮಾರಿಸ , ರುಕ್ಖೋ ರುಕ್ಖಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ ಹೋತೀ’ತಿ? ‘ಇಧ, ದೇವತೇ, ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಮೂಲಂ ಮೂಲತ್ಥಿಕಾ ಹರನ್ತಿ, ತಚಂ ತಚತ್ಥಿಕಾ ಹರನ್ತಿ, ಪತ್ತಂ ಪತ್ತತ್ಥಿಕಾ ಹರನ್ತಿ, ಪುಪ್ಫಂ ಪುಪ್ಫತ್ಥಿಕಾ ಹರನ್ತಿ, ಫಲಂ ಫಲತ್ಥಿಕಾ ಹರನ್ತಿ। ನ ಚ ತೇನ ದೇವತಾಯ ಅನತ್ತಮನತಾ ವಾ ಅನಭಿನನ್ದಿ [ಅನಭಿರದ್ಧಿ (ಸೀ॰)] ವಾ ಕರಣೀಯಾ। ಏವಂ ಖೋ, ದೇವತೇ, ರುಕ್ಖೋ ರುಕ್ಖಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ ಹೋತೀ’ತಿ। ‘ಅಟ್ಠಿತಾಯೇವ ಖೋ ಮೇ, ಮಾರಿಸ, ರುಕ್ಖಧಮ್ಮೇ ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಭವನಂ ಪವತ್ತೇಸಿ ಉಮ್ಮೂಲಮಕಾಸೀ’ತಿ। ‘ಸಚೇ ಖೋ ತ್ವಂ, ದೇವತೇ, ರುಕ್ಖಧಮ್ಮೇ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾಸಿ, ಸಿಯಾ [ಸಿಯಾಪಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ತೇ ಭವನಂ ಯಥಾಪುರೇ’ತಿ? ‘ಠಸ್ಸಾಮಹಂ, [ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯಾಮಹಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ಮಾರಿಸ , ರುಕ್ಖಧಮ್ಮೇ, ಹೋತು ಮೇ ಭವನಂ ಯಥಾಪುರೇ’”ತಿ।

“ಅಥ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸಕ್ಕೋ ದೇವಾನಮಿನ್ದೋ ತಥಾರೂಪಂ ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾಸಿ [ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)], ಯಥಾ ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಂ ನಿಗ್ರೋಧರಾಜಂ ಉಸ್ಸಾಪೇಸಿ, ಸಚ್ಛವೀನಿ ಮೂಲಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಅಪಿ ನು ತಂ ಸಮಣಧಮ್ಮೇ ಠಿತಂ ಜಾತಿಭೂಮಕಾ ಉಪಾಸಕಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸುಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಜಾತಿಭೂಮಿಯಂ ಸತ್ತಹಿ ಆವಾಸೇಹೀ”ತಿ? “ಕಥಂ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಣೋ ಸಮಣಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ ಹೋತೀ”ತಿ? “ಇಧ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸಮಣೋ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಂ ನ ಪಚ್ಚಕ್ಕೋಸತಿ, ರೋಸನ್ತಂ ನ ಪಟಿರೋಸತಿ, ಭಣ್ಡನ್ತಂ ನ ಪಟಿಭಣ್ಡತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸಮಣೋ ಸಮಣಧಮ್ಮೇ ಠಿತೋ ಹೋತೀ”ತಿ। “ಅಟ್ಠಿತಂಯೇವ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮಣಧಮ್ಮೇ ಜಾತಿಭೂಮಕಾ ಉಪಾಸಕಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸುಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಜಾತಿಭೂಮಿಯಂ ಸತ್ತಹಿ ಆವಾಸೇಹೀ”ತಿ।

[ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೬೬; ೭.೭೩] “ಭೂತಪುಬ್ಬಂ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸುನೇತ್ತೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ ತಿತ್ಥಕರೋ ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೋ। ಸುನೇತ್ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸತ್ಥುನೋ ಅನೇಕಾನಿ ಸಾವಕಸತಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ಸುನೇತ್ತೋ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸುನೇತ್ತಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾನಿ ನ ಪಸಾದೇಸುಂ ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು। ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸುನೇತ್ತಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾನಿ ಪಸಾದೇಸುಂ ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು।

"ಭೂತಪುಬ್ಬಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಮೂಗಪಕ್ಖೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰… ಅರನೇಮಿ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ… ಕುದ್ದಾಲಕೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ… ಹತ್ಥಿಪಾಲೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ… ಜೋತಿಪಾಲೋ ನಾಮ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ ತಿತ್ಥಕರೋ ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೋ। ಜೋತಿಪಾಲಸ್ಸ ಖೋ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸತ್ಥುನೋ ಅನೇಕಾನಿ ಸಾವಕಸತಾನಿ ಅಹೇಸುಂ। ಜೋತಿಪಾಲೋ ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಸಿ। ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಜೋತಿಪಾಲಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾನಿ ನ ಪಸಾದೇಸುಂ ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು। ಯೇ ಖೋ ಪನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಜೋತಿಪಾಲಸ್ಸ ಸತ್ಥುನೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಹಬ್ಯತಾಯ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಾನಿ ಪಸಾದೇಸುಂ ತೇ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಂಸು।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಯೋ ಇಮೇ ಛ ಸತ್ಥಾರೇ ತಿತ್ಥಕರೇ ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೇ, ಅನೇಕಸತಪರಿವಾರೇ ಸಸಾವಕಸಙ್ಘೇ ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಅಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯ ಪರಿಭಾಸೇಯ್ಯ, ಬಹುಂ ಸೋ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಯೋ ಖೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಇಮೇ ಛ ಸತ್ಥಾರೇ ತಿತ್ಥಕರೇ ಕಾಮೇಸು ವೀತರಾಗೇ ಅನೇಕಸತಪರಿವಾರೇ ಸಸಾವಕಸಙ್ಘೇ ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಅಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯ ಪರಿಭಾಸೇಯ್ಯ, ಬಹುಂ ಸೋ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವೇಯ್ಯ। ಯೋ ಏಕಂ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಅಕ್ಕೋಸತಿ ಪರಿಭಾಸತಿ, ಅಯಂ ತತೋ ಬಹುತರಂ ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವತಿ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ನಾಹಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಏವರೂಪಿಂ ಖನ್ತಿಂ [ಏವರೂಪಂ ಖನ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰)] ವದಾಮಿ, ಯಥಾಮಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು। ತಸ್ಮಾತಿಹ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ , ಏವಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ - 'ನ ನೋ ಸಮಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು [ನ ನೋ ಆಮಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು (ಸ್ಯಾ॰), ನ ನೋ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಚಿತ್ತಾನಿ ಪದುಟ್ಠಾನಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'"ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧಮ್ಮಿಕ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬನ್ತಿ।

"ಸುನೇತ್ತೋ ಮೂಗಪಕ್ಖೋ ಚ, ಅರನೇಮಿ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ।
ಕುದ್ದಾಲಕೋ ಅಹು ಸತ್ಥಾ, ಹತ್ಥಿಪಾಲೋ ಚ ಮಾಣವೋ॥

"ಜೋತಿಪಾಲೋ ಚ ಗೋವಿನ್ದೋ, ಅಹು ಸತ್ತಪುರೋಹಿತೋ।
ಅಹಿಂಸಕಾ [ಅಭಿಸೇಕಾ (ಸ್ಯಾ॰)] ಅತೀತಂಸೇ, ಛ ಸತ್ಥಾರೋ ಯಸಸ್ಸಿನೋ॥

"ನಿರಾಮಗನ್ಧಾ ಕರುಣೇಧಿಮುತ್ತಾ [ವಿಮುತ್ತಾ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)], ಕಾಮಸಂಯೋಜನಾತಿಗಾ
[ಕಾಮಸಂಯೋಜನಾತಿತಾ (ಸ್ಯಾ॰)]।
ಕಾಮರಾಗಂ ವಿರಾಜೇತ್ವಾ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗಾ ಅಹುಂ [ಅಹು (ಬಹೂಸು), ಅಹೂ (ಕ॰ ಸೀ॰)]॥

"ಅಹೇಸುಂ ಸಾವಕಾ ತೇಸಂ, ಅನೇಕಾನಿ ಸತಾನಿಪಿ।
ನಿರಾಮಗನ್ಧಾ ಕರುಣೇಧಿಮುತ್ತಾ, ಕಾಮಸಂಯೋಜನಾತಿಗಾ।
ಕಾಮರಾಗಂ ವಿರಾಜೇತ್ವಾ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೂಪಗಾ ಅಹುಂ [ಅಹು (ಬಹೂಸು), ಅಹೂ (ಕ॰ ಸೀ॰)]॥

"ಯೇತೇ ಇಸೀ ಬಾಹಿರಕೇ, ವೀತರಾಗೇ ಸಮಾಹಿತೇ।
ಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಯೋ ನರೋ ಪರಿಭಾಸತಿ।
ಬಹುಞ್ಚ ಸೋ ಪಸವತಿ, ಅಪುಞ್ಞಂ ತಾದಿಸೋ ನರೋ॥

“ಯೋ ಚೇಕಂ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖುಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಾವಕಂ।
ಪದುಟ್ಠಮನಸಙ್ಕಪ್ಪೋ , ಯೋ ನರೋ ಪರಿಭಾಸತಿ।
ಅಯಂ ತತೋ ಬಹುತರಂ, ಅಪುಞ್ಞಂ ಪಸವೇ ನರೋ॥

“ನ ಸಾಧುರೂಪಂ ಆಸೀದೇ, ದಿಟ್ಠಿಟ್ಠಾನಪ್ಪಹಾಯಿನಂ।
ಸತ್ತಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಏಸೋ, ಅರಿಯಸಙ್ಘಸ್ಸ ವುಚ್ಚತಿ॥

“ಅವೀತರಾಗೋ ಕಾಮೇಸು, ಯಸ್ಸ ಪಞ್ಚಿನ್ದ್ರಿಯಾ ಮುದೂ।
ಸದ್ಧಾ ಸತಿ ಚ ವೀರಿಯಂ, ಸಮಥೋ ಚ ವಿಪಸ್ಸನಾ॥

“ತಾದಿಸಂ ಭಿಕ್ಖುಮಾಸಜ್ಜ, ಪುಬ್ಬೇವ ಉಪಹಞ್ಞತಿ।
ಅತ್ತಾನಂ ಉಪಹನ್ತ್ವಾನ, ಪಚ್ಛಾ ಅಞ್ಞಂ ವಿಹಿಂಸತಿ॥

“ಯೋ ಚ ರಕ್ಖತಿ ಅತ್ತಾನಂ, ರಕ್ಖಿತೋ ತಸ್ಸ ಬಾಹಿರೋ।
ತಸ್ಮಾ ರಕ್ಖೇಯ್ಯ ಅತ್ತಾನಂ, ಅಕ್ಖತೋ ಪಣ್ಡಿತೋ ಸದಾ”ತಿ॥ ದ್ವಾದಸಮಂ।

ಧಮ್ಮಿಕವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ನಾಗಮಿಗಸಾಲಾ ಇಣಂ, ಚುನ್ದಂ ದ್ವೇ ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಕಾ ದುವೇ।
ಖೇಮಇನ್ದ್ರಿಯ ಆನನ್ದ, ಖತ್ತಿಯಾ ಅಪ್ಪಮಾದೇನ ಧಮ್ಮಿಕೋತಿ॥

ಪಠಮಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।

೨. ದುತಿಯಪಣ್ಣಾಸಕಂ

೬. ಮಹಾವಗ್ಗೋ

೧. ಸೋಣಸುತ್ತಂ

೫೫. [ಮಹಾವ॰ ೨೪೩ ಆಗತಂ] ಏವಂ , ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಸೋಣೋ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಸೀತವನಸ್ಮಿಂ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸೋಣಸ್ಸ ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - "ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಅಹಂ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತರೋ। ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ನ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಕುಲೇ ಭೋಗಾ, ಸಕ್ಕಾ ಭೋಗಾ ಚ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕಾತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿತ್ವಾ ಭೋಗೇ ಚ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸೋಣಸ್ಸ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋಪರಿವಿತಕ್ಕಮಞ್ಞಾಯ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮ್ಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮ್ಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವಂ ಖೋ - ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಸೀತವನೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸೋಣಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ಆಯಸ್ಮಾಪಿ ಖೋ ಸೋಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸೋಣಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

"ನನು ತೇ, ಸೋಣ, ರಹೋಗತಸ್ಸ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನಸ್ಸ ಏವಂ ಚೇತಸೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ - 'ಯೇ ಖೋ ಕೇಚಿ ಭಗವತೋ ಸಾವಕಾ ಆರದ್ಧವೀರಿಯಾ ವಿಹರನ್ತಿ, ಅಹಂ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞತರೋ। ಅಥ ಚ ಪನ ಮೇ ನ ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಸಂವಿಜ್ಜನ್ತಿ ಖೋ ಪನ ಮೇ ಕುಲೇ ಭೋಗಾ, ಸಕ್ಕಾ ಭೋಗಾ [ಭೋಗೇ (ಮಹಾವ॰ ೨೪೩)] ಚ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕಾತುಂ। ಯಂನೂನಾಹಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿತ್ವಾ ಭೋಗೇ ಚ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯಂ ಪುಞ್ಞಾನಿ ಚ ಕರೇಯ್ಯ'"ನ್ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೋಣ, ಕುಸಲೋ ತ್ವಂ ಪುಬ್ಬೇ ಅಗಾರಿಯಭೂತೋ [ಆಗಾರಿಕಭೂತೋ (ಸ್ಯಾ॰), ಅಗಾರಿಕಭೂತೋ (ಮಹಾವ॰ ೨೪೩)] ವೀಣಾಯ ತನ್ತಿಸ್ಸರೇ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೋಣ, ಯದಾ ತೇ ವೀಣಾಯ ತನ್ತಿಯೋ ಅಚ್ಚಾಯತಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಪಿ ನು ತೇ ವೀಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸರವತೀ ವಾ ಹೋತಿ ಕಮ್ಮಞ್ಞಾ ವಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ತಂ ಕಿಂ ಮಞ್ಞಸಿ, ಸೋಣ, ಯದಾ ತೇ ವೀಣಾಯ ತನ್ತಿಯೋ ಅತಿಸಿಥಿಲಾ ಹೋನ್ತಿ, ಅಪಿ ನು ತೇ ವೀಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸರವತೀ ವಾ ಹೋತಿ ಕಮ್ಮಞ್ಞಾ ವಾ"ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಯದಾ ಪನ ತೇ, ಸೋಣ, ವೀಣಾಯ ತನ್ತಿಯೋ ನ ಅಚ್ಚಾಯತಾ ಹೋನ್ತಿ ನಾತಿಸಿಥಿಲಾ ಸಮೇ ಗುಣೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ, ಅಪಿ ನು ತೇ ವೀಣಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಸರವತೀ ವಾ ಹೋತಿ ಕಮ್ಮಞ್ಞಾ ವಾ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"।

"ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಸೋಣ, ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಂ ಉದ್ಧಚ್ಚಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ, ಅತಿಸಿಥಿಲವೀರಿಯಂ ಕೋಸಜ್ಜಾಯ ಸಂವತ್ತತಿ। ತಸ್ಮಾತಿಹ ತ್ವಂ, ಸೋಣ, ವೀರಿಯಸಮಥಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಞ್ಚ ಸಮತಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝ, ತತ್ಥ ಚ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸೋಣೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಸೋಣಂ ಇಮಿನಾ ಓವಾದೇನ ಓವದಿತ್ವಾ - ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ಸಮಿಞ್ಜಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಪಸಾರೇಯ್ಯ, ಪಸಾರಿತಂ ವಾ ಬಾಹಂ ಸಮಿಞ್ಜೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವಂ ಖೋ - ಸೀತವನೇ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ ಪಾತುರಹೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸೋಣೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ವೀರಿಯಸಮಥಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಸಿ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಞ್ಚ ಸಮತಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿ, ತತ್ಥ ಚ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸೋಣೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಾಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। "ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ"ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಸೋಣೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸೋಣಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಏತದಹೋಸಿ - "ಯಂನೂನಾಹಂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೇಯ್ಯಂ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸೋಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಸೋಣೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ -

"ಯೋ ಸೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅರಹಂ ಖೀಣಾಸವೋ ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಓಹಿತಭಾರೋ ಅನುಪ್ಪತ್ತಸದತ್ಥೋ ಪರಿಕ್ಖೀಣಭವಸಂಯೋಜನೋ ಸಮ್ಮದಞ್ಞಾವಿಮುತ್ತೋ, ಸೋ ಛ ಠಾನಾನಿ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ - ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಪವಿವೇಕಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾಧಿಮುತ್ತೋ [ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝಾಧಿಮುತ್ತೋ (ಕ॰) ಮಹಾವ॰ ೨೪೪ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಹೋತಿ, ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖಯಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಅಸಮ್ಮೋಹಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ।

"ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಕೇವಲಂಸದ್ಧಾಮತ್ತಕಂ ನೂನ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ನಿಸ್ಸಾಯ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಧಿಮುತ್ತೋ'ತಿ । ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಖೀಣಾಸವೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಕರಣೀಯಂ ಅತ್ತನೋ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಕತಸ್ಸ ವಾ ಪಟಿಚಯಂ ಖಯಾ ರಾಗಸ್ಸ ವೀತರಾಗತ್ತಾ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಖಯಾ ದೋಸಸ್ಸ ವೀತದೋಸತ್ತಾ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಖಯಾ ಮೋಹಸ್ಸ ವೀತಮೋಹತ್ತಾ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ।

"ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಲಾಭಸಕ್ಕಾರಸಿಲೋಕಂ ನೂನ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ನಿಕಾಮಯಮಾನೋ ಪವಿವೇಕಾಧಿಮುತ್ತೋ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಖೀಣಾಸವೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಕರಣೀಯಂ ಅತ್ತನೋ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಕತಸ್ಸ ವಾ ಪಟಿಚಯಂ ಖಯಾ ರಾಗಸ್ಸ ವೀತರಾಗತ್ತಾ ಪವಿವೇಕಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಖಯಾ ದೋಸಸ್ಸ ವೀತದೋಸತ್ತಾ ಪವಿವೇಕಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಖಯಾ ಮೋಹಸ್ಸ ವೀತಮೋಹತ್ತಾ ಪವಿವೇಕಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ।

"ಸಿಯಾ ಖೋ ಪನ, ಭನ್ತೇ, ಇಧೇಕಚ್ಚಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ ಏವಮಸ್ಸ - 'ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಂ ನೂನ ಅಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾಧಿಮುತ್ತೋ'ತಿ। ನ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಖೀಣಾಸವೋ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ವುಸಿತವಾ ಕತಕರಣೀಯೋ ಕರಣೀಯಂ ಅತ್ತನೋ ಅಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಕತಸ್ಸ ವಾ ಪಟಿಚಯಂ ಖಯಾ ರಾಗಸ್ಸ ವೀತರಾಗತ್ತಾ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಖಯಾ ದೋಸಸ್ಸ ವೀತದೋಸತ್ತಾ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಖಯಾ ಮೋಹಸ್ಸ ವೀತಮೋಹತ್ತಾ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ।

"ಖಯಾ ರಾಗಸ್ಸ ವೀತರಾಗತ್ತಾ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಖಯಾ ದೋಸಸ್ಸ ವೀತದೋಸತ್ತಾ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಖಯಾ ಮೋಹಸ್ಸ ವೀತಮೋಹತ್ತಾ ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ।

“ಖಯಾ ರಾಗಸ್ಸ ವೀತರಾಗತ್ತಾ ಉಪಾದಾನಕ್ಖಯಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಖಯಾ ದೋಸಸ್ಸ ವೀತದೋಸತ್ತಾ ಉಪಾದಾನಕ್ಖಯಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಖಯಾ ಮೋಹಸ್ಸ ವೀತಮೋಹತ್ತಾ ಉಪಾದಾನಕ್ಖಯಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ।

“ಖಯಾ ರಾಗಸ್ಸ ವೀತರಾಗತ್ತಾ ಅಸಮ್ಮೋಹಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಖಯಾ ದೋಸಸ್ಸ ವೀತದೋಸತ್ತಾ ಅಸಮ್ಮೋಹಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ, ಖಯಾ ಮೋಹಸ್ಸ ವೀತಮೋಹತ್ತಾ ಅಸಮ್ಮೋಹಾಧಿಮುತ್ತೋ ಹೋತಿ।

“ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭುಸಾ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಆಪಾಥಂ [ಆಪಾತಂ (ಕ॰)] ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತಿ। ಅಮಿಸ್ಸೀಕತಮೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ಠಿತಂ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತಂ ವಯಞ್ಚಸ್ಸಾನುಪಸ್ಸತಿ । ಭುಸಾ ಚೇಪಿ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ…ಪೇ॰… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತಿ। ಅಮಿಸ್ಸೀಕತಮೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ಠಿತಂ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತಂ ವಯಞ್ಚಸ್ಸಾನುಪಸ್ಸತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಸೇಲೋ ಪಬ್ಬತೋ ಅಚ್ಛಿದ್ದೋ ಅಸುಸಿರೋ ಏಕಗ್ಘನೋ। ಅಥ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ ನೇವ ನಂ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ, ಅಥ ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಅಥ ಉತ್ತರಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ… ಅಥ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ಚೇಪಿ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ ನೇವ ನಂ ಸಙ್ಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪಕಮ್ಪೇಯ್ಯ ನ ಸಮ್ಪವೇಧೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಏವಂ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭುಸಾ ಚೇಪಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತಿ। ಅಮಿಸ್ಸೀಕತಮೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ಠಿತಂ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತಂ ವಯಞ್ಚಸ್ಸಾನುಪಸ್ಸತಿ। ಭುಸಾ ಚೇಪಿ ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ…ಪೇ॰… ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ… ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ… ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ… ಮನೋವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಧಮ್ಮಾ ಮನಸ್ಸ ಆಪಾಥಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಪರಿಯಾದಿಯನ್ತಿ। ಅಮಿಸ್ಸೀಕತಮೇವಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ಠಿತಂ ಆನೇಞ್ಜಪ್ಪತ್ತಂ ವಯಞ್ಚಸ್ಸಾನುಪಸ್ಸತೀ”ತಿ।

“ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ ಅಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ, ಪವಿವೇಕಞ್ಚ ಚೇತಸೋ।
ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ, ಉಪಾದಾನಕ್ಖಯಸ್ಸ ಚ॥

“ತಣ್ಹಾಕ್ಖಯಾಧಿಮುತ್ತಸ್ಸ , ಅಸಮ್ಮೋಹಞ್ಚ ಚೇತಸೋ।
ದಿಸ್ವಾ ಆಯತನುಪ್ಪಾದಂ, ಸಮ್ಮಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ॥

“ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ವಿಮುತ್ತಸ್ಸ, ಸನ್ತಚಿತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ।
ಕತಸ್ಸ ಪಟಿಚಯೋ ನತ್ಥಿ, ಕರಣೀಯಂ ನ ವಿಜ್ಜತಿ॥

“ಸೇಲೋ ಯಥಾ ಏಕಗ್ಘನೋ, ವಾತೇನ ನ ಸಮೀರತಿ।
ಏವಂ ರೂಪಾ ರಸಾ ಸದ್ದಾ, ಗನ್ಧಾ ಫಸ್ಸಾ ಚ ಕೇವಲಾ॥

“ಇಟ್ಠಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನಿಟ್ಠಾ ಚ, ನಪ್ಪವೇಧೇನ್ತಿ ತಾದಿನೋ।
ಠಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ವಿಪ್ಪಮುತ್ತಂ [ವಿಮುತಞ್ಚ (ಕ॰) ಮಹಾವ॰ ೨೪೪; ಕಥಾ॰ ೨೬೬], ವಯಞ್ಚಸ್ಸಾನುಪಸ್ಸತೀ”ತಿ॥ ಪಠಮಂ।

೨. ಫಗ್ಗುನಸುತ್ತಂ

೫೬. ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮಾ ಫಗ್ಗುನೋ [ಫೇಗ್ಗುನೋ (ಕ॰), ಫಗ್ಗುಣೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಆಬಾಧಿಕೋ ಹೋತಿ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ

ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಆಯಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಫಗ್ಗುನೋ ಆಬಾಧಿಕೋ ದುಕ್ಖಿತೋ ಬಾಳ್ಹಗಿಲಾನೋ। ಸಾಧು, ಭನ್ತೇ , ಭಗವಾ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಫಗ್ಗುನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮತು ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ’’ತಿ। ಅಧಿವಾಸೇಸಿ ಭಗವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ ಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾ ವುಟ್ಠಿತೋ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಫಗ್ಗುನೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ। ಅದ್ದಸಾ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಫಗ್ಗುನೋ ಭಗವನ್ತಂ ದೂರತೋವ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ। ದಿಸ್ವಾನ ಮಞ್ಚಕೇ ಸಮಧೋಸಿ [ಸಮಞ್ಚೋಪಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰), ಸಂ + ಧೂ + ಈ = ಸಮಧೋಸಿ]। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಫಗ್ಗುನಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಅಲಂ, ಫಗ್ಗುನ, ಮಾ ತ್ವಂ ಮಞ್ಚಕೇ ಸಮಧೋಸಿ। ಸನ್ತಿಮಾನಿ ಆಸನಾನಿ ಪರೇಹಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ, ತತ್ಥಾಹಂ ನಿಸೀದಿಸ್ಸಾಮೀ’’ತಿ। ನಿಸೀದಿ ಭಗವಾ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ। ನಿಸಜ್ಜ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಫಗ್ಗುನಂ ಏತದವೋಚ –

‘‘ಕಚ್ಚಿ ತೇ, ಫಗ್ಗುನ, ಖಮನೀಯಂ ಕಚ್ಚಿ ಯಾಪನೀಯಂ? ಕಚ್ಚಿ ತೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಪಟಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಅಭಿಕ್ಕಮೋ’’ತಿ? ‘‘ನ ಮೇ , ಭನ್ತೇ , ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ತಿಣ್ಹೇನ ಸಿಖರೇನ ಮುದ್ಧನಿ [ಮುದ್ಧಾನಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅಭಿಮತ್ಥೇಯ್ಯ [ಅಭಿಮಟ್ಠೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰)]; ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಮುದ್ಧನಿ [ಹನನ್ತಿ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಓಹನನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰)] ಊಹನನ್ತಿ। ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ಬಲವಾ ಪುರಿಸೋ ದಳ್ಹೇನ ವರತ್ತಕ್ಖಣ್ಡೇನ ಸೀಸವೇಠನಂ ದದೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ಸೀಸೇ ಸೀಸವೇದನಾ। ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ದಕ್ಖೋ ಗೋಘಾತಕೋ ವಾ ಗೋಘಾತಕನ್ತೇವಾಸೀ ವಾ ತಿಣ್ಹೇನ ಗೋವಿಕನ್ತನೇನ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತೇಯ್ಯ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಧಿಮತ್ತಾ ವಾತಾ ಕುಚ್ಛಿಂ ಪರಿಕನ್ತನ್ತಿ। ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ।

‘‘ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಭನ್ತೇ, ದ್ವೇ ಬಲವನ್ತೋ ಪುರಿಸಾ ದುಬ್ಬಲತರಂ ಪುರಿಸಂ ನಾನಾಬಾಹಾಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಅಙ್ಗಾರಕಾಸುಯಾ ಸನ್ತಾಪೇಯ್ಯುಂ ಸಮ್ಪರಿತಾಪೇಯ್ಯುಂ; ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಅಧಿಮತ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಮಿಂ ಡಾಹೋ। ನ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಖಮನೀಯಂ ನ ಯಾಪನೀಯಂ। ಬಾಳ್ಹಾ ಮೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಅಭಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತಿ; ಅಭಿಕ್ಕಮೋಸಾನಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನೋ ಪಟಿಕ್ಕಮೋ’’ತಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಫಗ್ಗುನಂ ಧಮ್ಮಿಯಾ ಕಥಾಯ ಸನ್ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯಾಸನಾ ಪಕ್ಕಾಮಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಫಗ್ಗುನೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ತಮ್ಹಿ ಚಸ್ಸ ಸಮಯೇ ಮರಣಕಾಲೇ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ವಿಪ್ಪಸೀದಿಂಸು। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – ‘‘ಆಯಸ್ಮಾ, ಭನ್ತೇ, ಫಗ್ಗುನೋ ಅಚಿರಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಕಾಲಮಕಾಸಿ। ತಮ್ಹಿ ಚಸ್ಸ ಸಮಯೇ ಮರಣಕಾಲೇ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ವಿಪ್ಪಸೀದಿಂಸೂ’’ತಿ।

“ಕಿಂ ಹಾನನ್ದ, ಫಗ್ಗುನಸ್ಸ [ಫೇಗ್ಗುನಸ್ಸ ಆನನ್ದ (ಕ॰)] ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿ ನ ವಿಪ್ಪಸೀದಿಸ್ಸನ್ತಿ! ಫಗ್ಗುನಸ್ಸ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯೇಹಿ ಸಂಯೋಜನೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಅಹೋಸಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯೇಹಿ ಸಂಯೋಜನೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ।

“ಛಯಿಮೇ, ಆನನ್ದ, ಆನಿಸಂಸಾ ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇ [ಧಮ್ಮಸವಣೇ (ಸೀ॰)] ಕಾಲೇನ ಅತ್ಥುಪಪರಿಕ್ಖಾಯ। ಕತಮೇ ಛ? ಇಧಾನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯೇಹಿ ಸಂಯೋಜನೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಮ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಮರಣಕಾಲೇ ಲಭತಿ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ತಸ್ಸ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯೇಹಿ ಸಂಯೋಜನೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಅಯಂ, ಆನನ್ದ, ಪಠಮೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯೇಹಿ ಸಂಯೋಜನೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಮ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಮರಣಕಾಲೇ ನ ಹೇವ ಖೋ [ನೋ ಚ ಖೋ (ಕ॰)] ಲಭತಿ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ ಲಭತಿ ದಸ್ಸನಾಯ। ತಸ್ಸ ತಥಾಗತಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ಕೇವಲಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯೇಹಿ ಸಂಯೋಜನೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಅಯಂ, ಆನನ್ದ, ದುತಿಯೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯೇಹಿ ಸಂಯೋಜನೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಮ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಮರಣಕಾಲೇ ನ ಹೇವ ಖೋ ಲಭತಿ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯ, ನಪಿ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ ಲಭತಿ ದಸ್ಸನಾಯ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚೇತಸಾ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತಿ। ತಸ್ಸ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚೇತಸಾ ಅನುವಿತಕ್ಕಯತೋ ಅನುವಿಚಾರಯತೋ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯೇಹಿ ಸಂಯೋಜನೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಅಯಂ, ಆನನ್ದ, ತತಿಯೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಕಾಲೇನ ಅತ್ಥುಪಪರಿಕ್ಖಾಯ।

“ಇಧಾನನ್ದ , ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯೇಹಿ ಸಂಯೋಜನೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಅನುತ್ತರೇ ಚ ಖೋ ಉಪಧಿಸಙ್ಖಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಮ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಮರಣಕಾಲೇ ಲಭತಿ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯ। ತಸ್ಸ ತಥಾಗತೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಜ್ಝೇಕಲ್ಯಾಣಂ…ಪೇ॰… ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಅನುತ್ತರೇ ಉಪಧಿಸಙ್ಖಯೇ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಅಯಂ, ಆನನ್ದ, ಚತುತ್ಥೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯೇಹಿ ಸಂಯೋಜನೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಅನುತ್ತರೇ ಚ ಖೋ ಉಪಧಿಸಙ್ಖಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಮ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಮರಣಕಾಲೇ ನ ಹೇವ ಖೋ ಲಭತಿ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯ, ಅಪಿ ಚ ಖೋ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ ಲಭತಿ ದಸ್ಸನಾಯ। ತಸ್ಸ ತಥಾಗತಸಾವಕೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ…ಪೇ॰… ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ತಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಂ ಸುತ್ವಾ ಅನುತ್ತರೇ ಉಪಧಿಸಙ್ಖಯೇ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಅಯಂ, ಆನನ್ದ, ಪಞ್ಚಮೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇ।

“ಪುನ ಚಪರಂ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯೇಹಿ ಸಂಯೋಜನೇಹಿ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಅನುತ್ತರೇ ಚ ಖೋ ಉಪಧಿಸಙ್ಖಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಅವಿಮುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ತಮ್ಹಿ ಸಮಯೇ ಮರಣಕಾಲೇ ನ ಹೇವ ಖೋ ಲಭತಿ ತಥಾಗತಂ ದಸ್ಸನಾಯ, ನಪಿ ತಥಾಗತಸಾವಕಂ ಲಭತಿ ದಸ್ಸನಾಯ; ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚೇತಸಾ ಅನುವಿತಕ್ಕೇತಿ ಅನುವಿಚಾರೇತಿ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತಿ। ತಸ್ಸ ಯಥಾಸುತಂ ಯಥಾಪರಿಯತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ಚೇತಸಾ ಅನುವಿತಕ್ಕಯತೋ

ಅನುವಿಚಾರಯತೋ ಮನಸಾನುಪೇಕ್ಖತೋ ಅನುತ್ತರೇ ಉಪಧಿಸಙ್ಖಯೇ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಅಯಂ, ಆನನ್ದ, ಛಟ್ಠೋ ಆನಿಸಂಸೋ ಕಾಲೇನ ಅತ್ಥುಪಪರಿಕ್ಖಾಯ। ಇಮೇ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಛ ಆನಿಸಂಸಾ ಕಾಲೇನ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇ ಕಾಲೇನ ಅತ್ಥುಪಪರಿಕ್ಖಾಯಾ"ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಛಳಭಿಜಾತಿಸುತ್ತಂ

೫೭. ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ರಾಜಗಹೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಜ್ಝಕೂಟೇ ಪಬ್ಬತೇ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಪೂರಣೇನ, ಭನ್ತೇ, ಕಸ್ಸಪೇನ ಛಳಭಿಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞತ್ತಾ - ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ನೀಲಾಭಿಜಾತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಲೋಹಿತಾಭಿಜಾತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಹಲಿದ್ದಾಭಿಜಾತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಪರಮಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ।

"ತತ್ರಿದಂ , ಭನ್ತೇ, ಪೂರಣೇನ ಕಸ್ಸಪೇನ ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಓರಬ್ಭಿಕಾ ಸೂಕರಿಕಾ ಸಾಕುಣಿಕಾ ಮಾಗವಿಕಾ ಲುದ್ದಾ ಮಚ್ಛಘಾತಕಾ ಚೋರಾ ಚೋರಘಾತಕಾ ಬನ್ಧನಾಗಾರಿಕಾ ಯೇ ವಾ ಪನಞ್ಞೇಪಿ ಕೇಚಿ ಕುರೂರಕಮ್ಮನ್ತಾ।

"ತತ್ರಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಪೂರಣೇನ ಕಸ್ಸಪೇನ ನೀಲಾಭಿಜಾತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖೂ ಕಣ್ಟಕವುತ್ತಿಕಾ ಯೇ ವಾ ಪನಞ್ಞೇಪಿ ಕೇಚಿ ಕಮ್ಮವಾದಾ ಕ್ರಿಯವಾದಾ।

"ತತ್ರಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಪೂರಣೇನ ಕಸ್ಸಪೇನ ಲೋಹಿತಾಭಿಜಾತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ನಿಗಣ್ಠಾ ಏಕಸಾಟಕಾ ।

"ತತ್ರಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಪೂರಣೇನ ಕಸ್ಸಪೇನ ಹಲಿದ್ದಾಭಿಜಾತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಗಿಹೀ ಓದಾತವಸನಾ ಅಚೇಲಕಸಾವಕಾ ।

"ತತ್ರಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಪೂರಣೇನ ಕಸ್ಸಪೇನ ಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಆಜೀವಕಾ ಆಜೀವಕಿನಿಯೋ।

"ತತ್ರಿದಂ, ಭನ್ತೇ, ಪೂರಣೇನ ಕಸ್ಸಪೇನ ಪರಮಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ನನ್ದೋ ವಚ್ಛೋ ಕಿಸೋ ಸಂಕಿಚ್ಚೋ ಮಕ್ಖಲಿ ಗೋಸಾಲೋ। ಪೂರಣೇನ, ಭನ್ತೇ, ಕಸ್ಸಪೇನ ಇಮಾ ಛಳಭಿಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞತ್ತಾ"ತಿ।

"ಕಿಂ ಪನಾನನ್ದ, ಪೂರಣಸ್ಸ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಸಬ್ಬೋ ಲೋಕೋ ಏತದಬ್ಭನುಜಾನಾತಿ ಇಮಾ ಛಳಭಿಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಪೇತು"ನ್ತಿ? "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಪುರಿಸೋ ದಲಿದ್ದೋ ಅಸ್ಸಕೋ ಅನಾಳ್ಹಿಕೋ, ತಸ್ಸ ಅಕಾಮಕಸ್ಸ ಬಿಲಂ ಓಲಗ್ಗೇಯ್ಯುಂ - 'ಇದಂ ತೇ, ಅಮ್ಭೋ ಪುರಿಸ, ಮಂಸಞ್ಚ ಖಾದಿತಬ್ಬಂ, ಮೂಲಞ್ಚ ಅನುಪ್ಪದಾತಬ್ಬ'ನ್ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಪೂರಣೇನ ಕಸ್ಸಪೇನ ಅಪ್ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಏತೇಸಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಇಮಾ ಛಳಭಿಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞತ್ತಾ, ಯಥಾ ತಂ ಬಾಲೇನ ಅಬ್ಯತ್ತೇನ ಅಖೇತ್ತಞ್ಞುನಾ ಅಕುಸಲೇನ।

"ಅಹಂ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಛಳಭಿಜಾತಿಯೋ ಪಞ್ಞಾಪೇಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಕತಮಾ ಚಾನನ್ದ, ಛಳಭಿಜಾತಿಯೋ ? ಇಧಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಕಣ್ಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ। ಇಧ ಪನಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಸುಕ್ಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ। ಇಧ ಪನಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಅಕಣ್ಹಂ ಅಸುಕ್ಕಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ। ಇಧ ಪನಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಕಣ್ಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ। ಇಧ

ಪನಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಸುಕ್ಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ। ಇಧ ಪನಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಅಕಣ್ಹಂ ಅಸುಕ್ಕಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ।

"ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಕಣ್ಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ನೀಚೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ ಹೋತಿ - ಚಣ್ಡಾಲಕುಲೇ ವಾ ನೇಸಾದಕುಲೇ ವಾ ವೇನಕುಲೇ [ವೇಣಕುಲೇ (ಸಬ್ಬತ್ಥ)] ವಾ ರಥಕಾರಕುಲೇ ವಾ ಪುಕ್ಕುಸಕುಲೇ ವಾ, ದಲಿದ್ದೇ ಅಪ್ಪನ್ನಪಾನಭೋಜನೇ ಕಸಿರವುತ್ತಿಕೇ, ಯತ್ಥ ಕಸಿರೇನ ಘಾಸಚ್ಛಾದೋ ಲಬ್ಭತಿ। ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣೋ ದುದ್ದಸಿಕೋ ಓಕೋಟಿಮಕೋ ಬವ್ಹಾಬಾಧೋ ಕಾಣೋ ವಾ ಕುಣೀ ವಾ ಖಞ್ಜೋ ವಾ ಪಕ್ಖಹತೋ ವಾ, ನ ಲಾಭೀ ಅನ್ನಸ್ಸ ಪಾನಸ್ಸ ವತ್ಥಸ್ಸ ಯಾನಸ್ಸ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಸ್ಸ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಕಣ್ಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ।

"ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಸುಕ್ಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ನೀಚೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ ಹೋತಿ - ಚಣ್ಡಾಲಕುಲೇ ವಾ…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಸ್ಸ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಸುಕ್ಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ।

"ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಅಕಣ್ಹಂ ಅಸುಕ್ಕಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ನೀಚೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ ಹೋತಿ - ಚಣ್ಡಾಲಕುಲೇ ವಾ…ಪೇ॰… ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ದುಬ್ಬಣ್ಣೋ ದುದ್ದಸಿಕೋ ಓಕೋಟಿಮಕೋ । ಸೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ, ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಅಕಣ್ಹಂ ಅಸುಕ್ಕಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಕಣ್ಹಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಅಕಣ್ಹಂ ಅಸುಕ್ಕಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ।

"ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಕಣ್ಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಉಚ್ಚೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ ಹೋತಿ - ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ವಾ, ಅಡ್ಢೇ ಮಹದ್ಧನೇ ಮಹಾಭೋಗೇ ಪಹೂತಜಾತರೂಪರಜತೇ ಪಹೂತವಿತ್ತೂಪಕರಣೇ ಪಹೂತಧನಧಞ್ಞೇ। ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಭಿರೂಪೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಲಾಭೀ ಅನ್ನಸ್ಸ ಪಾನಸ್ಸ ವತ್ಥಸ್ಸ ಯಾನಸ್ಸ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಸ್ಸ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಕಣ್ಹಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ।

"ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಸುಕ್ಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ? ಇಧಾನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚೋ ಉಚ್ಚೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ ಹೋತಿ - ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ವಾ…ಪೇ॰… ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಸ್ಸ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರತಿ। ಸೋ ಕಾಯೇನ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ, ವಾಚಾಯ ಸುಚರಿತಂ

ಚರಿತ್ವಾ, ಮನಸಾ ಸುಚರಿತಂ ಚರಿತ್ವಾ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಸುಕ್ಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ।

"ಕಥಞ್ಚಾನನ್ದ, ಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಅಕಣ್ಹಂ ಅಸುಕ್ಕಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ? ಇಧಾನನ್ದ , ಏಕಚ್ಚೋ ಉಚ್ಚೇ ಕುಲೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ ಹೋತಿ - ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ವಾ ಗಹಪತಿಮಹಾಸಾಲಕುಲೇ ವಾ, ಅಡ್ಢೇ ಮಹದ್ಧನೇ ಮಹಾಭೋಗೇ ಪಹೂತಜಾತರೂಪರಜತೇ ಪಹೂತವಿತ್ತೂಪಕರಣೇ ಪಹೂತಧನಧಞ್ಞೇ। ಸೋ ಚ ಹೋತಿ ಅಭಿರೂಪೋ ದಸ್ಸನೀಯೋ ಪಾಸಾದಿಕೋ ಪರಮಾಯ ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಲಾಭೀ ಅನ್ನಸ್ಸ ಪಾನಸ್ಸ ವತ್ಥಸ್ಸ ಯಾನಸ್ಸ ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಸ್ಸ ಸೇಯ್ಯಾವಸಥಪದೀಪೇಯ್ಯಸ್ಸ । ಸೋ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜತಿ। ಸೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಸಮಾನೋ ಪಞ್ಚ ನೀವರಣೇ ಪಹಾಯ ಚೇತಸೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸೇ ಪಞ್ಞಾಯ ದುಬ್ಬಲೀಕರಣೇ, ಚತೂಸು ಸತಿಪಟ್ಠಾನೇಸು ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ, ಸತ್ತ ಬೋಜ್ಝಙ್ಗೇ ಯಥಾಭೂತಂ ಭಾವೇತ್ವಾ ಅಕಣ್ಹಂ ಅಸುಕ್ಕಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ। ಏವಂ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಸುಕ್ಕಾಭಿಜಾತಿಯೋ ಸಮಾನೋ ಅಕಣ್ಹಂ ಅಸುಕ್ಕಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಭಿಜಾಯತಿ। ಇಮಾ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಛಳಭಿಜಾತಿಯೋ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಆಸವಸುತ್ತಂ

೫೮. "ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸ।

ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯೇ ಆಸವಾ ಸಂವರಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ಸಂವರೇನ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇ ಆಸವಾ ಪಟಿಸೇವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ಪಟಿಸೇವನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇ ಆಸವಾ ಅಧಿವಾಸನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ಅಧಿವಾಸನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇ ಆಸವಾ ಪರಿವಜ್ಜನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ಪರಿವಜ್ಜನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇ ಆಸವಾ ವಿನೋದನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ವಿನೋದನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯೇ ಆಸವಾ ಭಾವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ತೇ ಭಾವನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ।

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಸಂವರಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಯೇ ಸಂವರೇನ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ। ಯಂ ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಂ ಅಸಂವುತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಚಕ್ಖುನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಂ ಸಂವುತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಸೋತಿನ್ದ್ರಿಯ...ಪೇ॰... ಘಾನಿನ್ದ್ರಿಯ... ಜಿವ್ಹಿನ್ದ್ರಿಯ... ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯ... ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಸಂವುತೋ ವಿಹರತಿ। ಯಂ ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಂ ಅಸಂವುತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಸಂವರಂ ಸಂವುತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಸಂವರಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಯೇ ಸಂವರೇನ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ।

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಪಟಿಸೇವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಯೇ ಪಟಿಸೇವನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಚೀವರಂ ಪಟಿಸೇವತಿ - 'ಯಾವದೇವ ಸೀತಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತಾಯ , ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ [ಡಂಸ... ಸಿರಿಂಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ) ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩] ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಯಾವದೇವ ಹಿರಿಕೋಪೀನಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥಂ'। ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪಟಿಸೇವತಿ - 'ನೇವ ದವಾಯ ನ ಮದಾಯ ನ ಮಣ್ಡನಾಯ ನ ವಿಭೂಸನಾಯ, ಯಾವದೇವ ಇಮಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ ಯಾಪನಾಯ, ವಿಹಿಂಸೂಪರತಿಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ಇತಿ ಪುರಾಣಞ್ಚ ವೇದನಂ ಪಟಿಹಙ್ಖಾಮಿ, ನವಞ್ಚ ವೇದನಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಿ, ಯಾತ್ರಾ ಚ ಮೇ

ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅನವಜ್ಜತಾ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚ' [ಫಾಸುವಿಹಾರೋ ಚಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಸೇನಾಸನಂ ಪಟಿಸೇವತಿ - 'ಯಾವದೇವ ಸೀತಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಉಣ್ಹಸ್ಸ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಯಾವದೇವ ಉತುಪರಿಸ್ಸಯವಿನೋದನಪಟಿಸಲ್ಲಾನಾರಾಮತ್ಥಂ'। ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಪಟಿಸೇವತಿ - 'ಯಾವದೇವ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ವೇಯ್ಯಾಬಾಧಿಕಾನಂ ವೇದನಾನಂ ಪಟಿಘಾತಾಯ, ಅಬ್ಯಾಬಜ್ಝಪರಮತಾಯಾ'ತಿ। ಯಂ ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪ್ಪಟಿಸೇವತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಪಟಿಸೇವತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಪಟಿಸೇವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಯೇ ಪಟಿಸೇವನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ।

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಅಧಿವಾಸನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಯೇ ಅಧಿವಾಸನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಖಮೋ ಹೋತಿ ಸೀತಸ್ಸ ಉಣ್ಹಸ್ಸ, ಜಿಘಚ್ಛಾಯ, ಪಿಪಾಸಾಯ, ಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಂ, ದುರುತ್ತಾನಂ ದುರಾಗತಾನಂ ವಚನಪಥಾನಂ, ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಸಾರೀರಿಕಾನಂ ವೇದನಾನಂ ದುಕ್ಖಾನಂ ತಿಬ್ಬಾನಂ ಖರಾನಂ ಕಟುಕಾನಂ ಅಸಾತಾನಂ ಅಮನಾಪಾನಂ ಪಾಣಹರಾನಂ ಅಧಿವಾಸಕಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ। ಯಂ ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಅನಧಿವಾಸತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಅಧಿವಾಸತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಅಧಿವಾಸನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಯೇ ಅಧಿವಾಸನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ।

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಪರಿವಜ್ಜನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಯೇ ಪರಿವಜ್ಜನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಚಣ್ಡಂ ಹತ್ಥಿಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಚಣ್ಡಂ ಅಸ್ಸಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಚಣ್ಡಂ ಗೋಣಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಚಣ್ಡಂ ಕುಕ್ಕುರಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ, ಅಹಿಂ ಖಾಣುಂ ಕಣ್ಟಕಟ್ಠಾನಂ ಸೋಬ್ಭಂ ಪಪಾತಂ ಚನ್ದನಿಕಂ ಓಳಿಗಲ್ಲಂ, ಯಥಾರೂಪೇ ಅನಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನಂ, ಯಥಾರೂಪೇ ಅಗೋಚರೇ ಚರನ್ತಂ, ಯಥಾರೂಪೇ ಪಾಪಕೇ ಮಿತ್ತೇ ಭಜನ್ತಂ ವಿಞ್ಞೂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಪಾಪಕೇಸು ಠಾನೇಸು ಓಕಪ್ಪೇಯ್ಯುಂ, ಸೋ ತಞ್ಚ ಅನಾಸನಂ ತಞ್ಚ ಅಗೋಚರಂ ತೇ ಚ ಪಾಪಕೇ ಮಿತ್ತೇ ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಪರಿವಜ್ಜೇತಿ। ಯಂ ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಪರಿವಜ್ಜಯತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಪರಿವಜ್ಜಯತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಪರಿವಜ್ಜನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಯೇ ಪರಿವಜ್ಜನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ।

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ವಿನೋದನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಯೇ ವಿನೋದನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ, ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ…ಪೇ॰… ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ… ಉಪ್ಪನ್ನುಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾಪಕೇ ಅಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಪಜಹತಿ ವಿನೋದೇತಿ ಬ್ಯನ್ತೀಕರೋತಿ ಅನಭಾವಂ ಗಮೇತಿ। ಯಂ ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿನೋದಯತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ , ವಿನೋದಯತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ವಿನೋದನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಯೇ ವಿನೋದನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ।

"ಕತಮೇ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಭಾವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಯೇ ಭಾವನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಸತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ, ಪಟಿಸಙ್ಖಾ ಯೋನಿಸೋ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ…ಪೇ॰… ವೀರಿಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ… ಪೀತಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ… ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ… ಸಮಾಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ… ಉಪೇಕ್ಖಾಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಂ ಭಾವೇತಿ ವಿವೇಕನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿರಾಗನಿಸ್ಸಿತಂ ನಿರೋಧನಿಸ್ಸಿತಂ ವೋಸ್ಸಗ್ಗಪರಿಣಾಮಿಂ। ಯಂ ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಾವಯತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯುಂ ಆಸವಾ

ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ, ಭಾವಯತೋ ಏವಂಸ ತೇ ಆಸವಾ ವಿಘಾತಪರಿಳಾಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಇಮೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ಭಾವನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ ಯೇ ಭಾವನಾಯ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ।

"ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಹುನೇಯ್ಯೋ ಹೋತಿ ಪಾಹುನೇಯ್ಯೋ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯೋ ಅಞ್ಜಲಿಕರಣೀಯೋ ಅನುತ್ತರಂ ಪುಞ್ಞಕ್ಖೇತ್ತಂ ಲೋಕಸ್ಸಾ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದಾರುಕಮ್ಮಿಕಸುತ್ತಂ

೫೯. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ನಾತಿಕೇ ವಿಹರತಿ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೇ। ಅಥ ಖೋ ದಾರುಕಮ್ಮಿಕೋ ಗಹಪತಿ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಖೋ ದಾರುಕಮ್ಮಿಕಂ ಗಹಪತಿಂ ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಅಪಿ ನು ತೇ, ಗಹಪತಿ, ಕುಲೇ ದಾನಂ ದೀಯತೀ"ತಿ? "ದೀಯತಿ ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಕುಲೇ ದಾನಂ। ತಞ್ಚ ಖೋ ಯೇ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆರಞ್ಞಿಕಾ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಾ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾ ಅರಹನ್ತೋ ವಾ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ ವಾ ಸಮಾಪನ್ನಾ, ತಥಾರೂಪೇಸು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖೂಸು ದಾನಂ ದೀಯತೀ"ತಿ।

"ದುಜ್ಜಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಗಹಪತಿ, ತಯಾ ಗಿಹಿನಾ ಕಾಮಭೋಗಿನಾ ಪುತ್ತಸಮ್ಬಾಧಸಯನಂ ಅಜ್ಝಾವಸನ್ತೇನ, ಕಾಸಿಕಚನ್ದನಂ ಪಚ್ಚನುಭೋನ್ತೇನ, ಮಾಲಾಗನ್ಧವಿಲೇಪನಂ ಧಾರಯನ್ತೇನ, ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಸಾದಿಯನ್ತೇನ ಇಮೇ ವಾ ಅರಹನ್ತೋ ಇಮೇ ವಾ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ ಸಮಾಪನ್ನಾತಿ।

"ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಚೇಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ ಉದ್ಧತೋ ಉನ್ನಳೋ ಚಪಲೋ ಮುಖರೋ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಅಸಮ್ಪಜಾನೋ ಅಸಮಾಹಿತೋ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತೋ ಪಾಕತಿನ್ದ್ರಿಯೋ। ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಆರಞ್ಞಿಕೋ ಚೇಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ ಅನುದ್ಧತೋ ಅನುನ್ನಳೋ ಅಚಪಲೋ ಅಮುಖರೋ ಅವಿಕಿಣ್ಣವಾಚೋ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸಮಾಹಿತೋ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಸಂವುತಿನ್ದ್ರಿಯೋ। ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪಾಸಂಸೋ।

"ಗಾಮನ್ತವಿಹಾರೀ ಚೇಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ ಉದ್ಧತೋ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಗಾಮನ್ತವಿಹಾರೀ ಚೇಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ ಅನುದ್ಧತೋ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪಾಸಂಸೋ।

"ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಚೇಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ ಉದ್ಧತೋ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕೋ ಚೇಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ ಅನುದ್ಧತೋ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪಾಸಂಸೋ।

"ನೇಮನ್ತನಿಕೋ ಚೇಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ ಉದ್ಧತೋ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ನೇಮನ್ತನಿಕೋ ಚೇಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ ಅನುದ್ಧತೋ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪಾಸಂಸೋ।

"ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಚೇಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ ಉದ್ಧತೋ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ । ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಚೇಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ ಅನುದ್ಧತೋ…ಪೇ॰… ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪಾಸಂಸೋ।

"ಗಹಪತಿಚೀವರಧರೋ ಚೇಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ ಉದ್ಧತೋ ಉನ್ನಳೋ ಚಪಲೋ ಮುಖರೋ ವಿಕಿಣ್ಣವಾಚೋ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಅಸಮ್ಪಜಾನೋ ಅಸಮಾಹಿತೋ ವಿಬ್ಭನ್ತಚಿತ್ತೋ ಪಾಕತಿನ್ದ್ರಿಯೋ। ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಗಾರಯ್ಹೋ। ಗಹಪತಿಚೀವರಧರೋ ಚೇಪಿ, ಗಹಪತಿ, ಭಿಕ್ಖು ಹೋತಿ ಅನುದ್ಧತೋ ಅನುನ್ನಳೋ ಅಚಪಲೋ ಅಮುಖರೋ ಅವಿಕಿಣ್ಣವಾಚೋ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸತಿ ಸಮ್ಪಜಾನೋ ಸಮಾಹಿತೋ ಏಕಗ್ಗಚಿತ್ತೋ ಸಂವುತಿನ್ದ್ರಿಯೋ। ಏವಂ ಸೋ ತೇನಙ್ಗೇನ ಪಾಸಂಸೋ।

“ಇಙ್ಘ ತ್ವಂ, ಗಹಪತಿ, ಸಙ್ಘೇ ದಾನಂ [ದಾನಾನಿ (ಕ॰)] ದೇಹಿ। ಸಙ್ಘೇ ತೇ ದಾನಂ ದದತೋ ಚಿತ್ತಂ ಪಸೀದಿಸ್ಸತಿ। ಸೋ ತ್ವಂ ಪಸನ್ನಚಿತ್ತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿಂ ಸಗ್ಗಂ ಲೋಕಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸೀ”ತಿ। “ಏಸಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಜ್ಜತಗ್ಗೇ ಸಙ್ಘೇ ದಾನಂ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತಸುತ್ತಂ

೬೦. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾ ಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಅಭಿಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಿ। ತತ್ರ ಸುದಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಭಿಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಾನಂ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಥಂ ಓಪಾತೇತಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಏತದವೋಚ - “ಮಾಯಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಭಿಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇನ್ತಾನಂ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಥಂ ಓಪಾತೇಸಿ, ಯಾವ ಕಥಾಪರಿಯೋಸಾನಂ ಆಯಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತೋ ಆಗಮೇತೂ”ತಿ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮತೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕಂ ಏತದವೋಚುಂ - “ಮಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತಂ ಅಪಸಾದೇಸಿ, ಪಣ್ಡಿತೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತೋ। ಪಹೋತಿ ಚಾಯಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಭಿಧಮ್ಮಕಥಂ ಕಥೇತು”ನ್ತಿ।

“ದುಜ್ಜಾನಂ ಖೋ ಏತಂ, ಆವುಸೋ, ಪರಸ್ಸ ಚೇತೋಪರಿಯಾಯಂ ಅಜಾನನ್ತೇಹಿ। ಇಧಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ತಾವದೇವ ಸೋರತಸೋರತೋ ಹೋತಿ, ನಿವಾತನಿವಾತೋ ಹೋತಿ, ಉಪಸನ್ತುಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ, ಯಾವ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ಸೋ ವಪಕಸ್ಸತೇವ ಸತ್ಥಾರಾ, ವಪಕಸ್ಸತಿ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯೇಹಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ, ಸೋ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಉಪಾಸಿಕಾಹಿ ರಞ್ಞಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕೇಹಿ। ತಸ್ಸ ಸಂಸಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಸ್ಸತ್ಥಸ್ಸ ಪಾಕತಸ್ಸ ಭಸ್ಸಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ। ಸೋ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ।

“ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಗೋಣೋ ಕಿಟ್ಠಾದೋ ದಾಮೇನ ವಾ ಬದ್ಧೋ [ಆರಾಮೇ ವಾ ಬನ್ಧೋ (ಕ॰)] ವಜೇ ವಾ ಓರುದ್ಧೋ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - ‘ನ ದಾನಾಯಂ ಗೋಣೋ ಕಿಟ್ಠಾದೋ ಪುನದೇವ ಕಿಟ್ಠಂ ಓತರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ, ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ”। “ಠಾನಞ್ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ಗೋಣೋ ಕಿಟ್ಠಾದೋ ದಾಮಂ ವಾ ಛೇತ್ವಾ ವಜಂ ವಾ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ, ಅಥ ಪುನದೇವ ಕಿಟ್ಠಂ ಓತರೇಯ್ಯಾತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ತಾವದೇವ ಸೋರತಸೋರತೋ ಹೋತಿ, ನಿವಾತನಿವಾತೋ ಹೋತಿ, ಉಪಸನ್ತುಪಸನ್ತೋ ಹೋತಿ ಯಾವ ಸತ್ಥಾರಂ ಉಪನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಹರತಿ ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಂ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ಸೋ ವಪಕಸ್ಸತೇವ ಸತ್ಥಾರಾ, ವಪಕಸ್ಸತಿ ಗರುಟ್ಠಾನಿಯೇಹಿ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಹಿ, ಸೋ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಉಪಾಸಿಕಾಹಿ ರಞ್ಞಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕೇಹಿ। ತಸ್ಸ ಸಂಸಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಸ್ಸತ್ಥಸ್ಸ ಪಾಕತಸ್ಸ ಭಸ್ಸಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ । ಸೋ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ।

“ಇಧ ಪನಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸಾ’ತಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ…ಪೇ॰… ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಚಾತುಮಹಾಪಥೇ ಥುಲ್ಲಫುಸಿತಕೋ ದೇವೋ ವಸ್ಸನ್ತೋ [ಥುಲ್ಲಫುಸಿತಕೇ ದೇವೇ ವಸ್ಸನ್ತೇ (ಕ॰)] ರಜಂ

ಅನ್ತರಧಾಪೇಯ್ಯ, ಚಿಕ್ಖಲ್ಲಂ ಪಾತುಕರೇಯ್ಯ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ದಾನಿ ಅಮುಸ್ಮಿಂ [ಅಮುಕಸ್ಮಿಂ (ಕ॰)] ಚಾತುಮಹಾಪಥೇ ಪುನದೇವ ರಜೋ ಪಾತುಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ"। "ಠಾನಞ್ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ಚಾತುಮಹಾಪಥೇ ಮನುಸ್ಸಾ ವಾ ಅತಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯುಂ, ಗೋಪಸೂ ವಾ ಅತಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯುಂ, ವಾತಾತಪೋ ವಾ ಸ್ನೇಹಗತಂ ಪರಿಯಾದಿಯೇಯ್ಯ, ಅಥ ಪುನದೇವ ರಜೋ ಪಾತುಭವೇಯ್ಯಾತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ...ಪೇ॰... ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ 'ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ಪಠಮಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸಾ'ತಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ...ಪೇ॰... ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ।

"ಇಧ ಪನಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ 'ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ದುತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸಾ'ತಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ...ಪೇ॰... ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ , ಆವುಸೋ, ಗಾಮಸ್ಸ ವಾ ನಿಗಮಸ್ಸ ವಾ ಅವಿದೂರೇ ಮಹನ್ತಂ ತಳಾಕಂ। ತತ್ಥ ಥುಲ್ಲಫುಸಿತಕೋ ದೇವೋ ವುಟ್ಠೋ ಸಿಪ್ಪಿಸಮ್ಬುಕಮ್ಪಿ ಸಕ್ಖರಕಠಲಮ್ಪಿ ಅನ್ತರಧಾಪೇಯ್ಯ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ದಾನಿ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ತಳಾಕೇ ಪುನದೇವ ಸಿಪ್ಪಿಸಮ್ಬುಕಾ ವಾ ಸಕ್ಖರಕಠಲಾ ವಾ ಪಾತುಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ'ತಿ, ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ"। "ಠಾನಞ್ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ತಳಾಕೇ ಮನುಸ್ಸಾ ವಾ ಪಿವೇಯ್ಯುಂ, ಗೋಪಸೂ ವಾ ಪಿವೇಯ್ಯುಂ, ವಾತಾತಪೋ ವಾ ಸ್ನೇಹಗತಂ ಪರಿಯಾದಿಯೇಯ್ಯ, ಅಥ ಪುನದೇವ ಸಿಪ್ಪಿಸಮ್ಬುಕಾಪಿ ಸಕ್ಖರಕಠಲಾಪಿ ಪಾತುಭವೇಯ್ಯುನ್ತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾನಂ ವೂಪಸಮಾ...ಪೇ॰... ದುತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ 'ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ದುತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸಾ'ತಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ...ಪೇ॰... ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ।

"ಇಧ ಪನಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ 'ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ತತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸಾ'ತಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ...ಪೇ॰... ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪುರಿಸಂ ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಆಭಿದೋಸಿಕಂ ಭೋಜನಂ ನಚ್ಛಾದೇಯ್ಯ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ದಾನಿ ಅಮುಂ ಪುರಿಸಂ ಪುನದೇವ ಭೋಜನಂ ಛಾದೇಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ"। "ಠಾನಞ್ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ, ಅಮುಂ ಪುರಿಸಂ ಪಣೀತಭೋಜನಂ ಭುತ್ತಾವಿಂ ಯಾವಸ್ಸ ಸಾ ಓಜಾ ಕಾಯೇ ಠಸ್ಸತಿ ತಾವ ನ ಅಞ್ಞಂ ಭೋಜನಂ ಛಾದೇಸ್ಸತಿ। ಯತೋ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಸಾ ಓಜಾ ಅನ್ತರಧಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಅಥ ಪುನದೇವ ತಂ ಭೋಜನಂ ಛಾದೇಯ್ಯಾತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪೀತಿಯಾ ಚ ವಿರಾಗಾ...ಪೇ॰... ತತಿಯಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ 'ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ತತಿಯಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸಾ'ತಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ...ಪೇ॰... ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ।

"ಇಧ , ಪನಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸುಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ 'ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸಾ'ತಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ...ಪೇ॰... ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ಪಬ್ಬತಸಙ್ಖೇಪೇ ಉದಕರಹದೋ ನಿವಾತೋ ವಿಗತಊಮಿಕೋ। ಯೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ - 'ನ ದಾನಿ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ಉದಕರಹದೇ ಪುನದೇವ ಊಮಿ ಪಾತುಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ, ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ, ಆವುಸೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ"ತಿ? "ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ"। "ಠಾನಞ್ಹೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಾ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ। ಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಉದಕರಹದೇ ಊಮಿಂ ಜನೇಯ್ಯ। ಯಾ ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ...ಪೇ॰... ಯಾ ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ... ಯಾ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠಿ। ಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಉದಕರಹದೇ ಊಮಿಂ ಜನೇಯ್ಯಾತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸುಖಸ್ಸ ಚ

ಪಹಾನಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಚ ಪಹಾನಾ...ಪೇ॰... ಚತುತ್ಥಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ಚತುತ್ಥಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸಾ’ತಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ...ಪೇ॰... ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ।

“ಇಧ, ಪನಾವುಸೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ಅನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಸ್ಸಾ’ತಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಉಪಾಸಿಕಾಹಿ ರಞ್ಞಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕೇಹಿ । ತಸ್ಸ ಸಂಸಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಸ್ಸತ್ಥಸ್ಸ ಪಾಕತಸ್ಸ ಭಸ್ಸಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ। ಸೋ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆವುಸೋ, ರಾಜಾ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೋ ವಾ ಚತುರಙ್ಗಿನಿಯಾ ಸೇನಾಯ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ಏಕರತ್ತಿಂ ವಾಸಂ ಉಪಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ತತ್ರ [ತತ್ಥ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಹತ್ಥಿಸದ್ದೇನ ಅಸ್ಸಸದ್ದೇನ ರಥಸದ್ದೇನ ಪತ್ತಿಸದ್ದೇನ ಭೇರಿಪಣವಸಙ್ಖತಿಣವನಿನ್ನಾದಸದ್ದೇನ ಚೀರಿಕಸದ್ದೋ [ಚಿರಿಳಿಕಾಸದ್ದೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಅನ್ತರಧಾಯೇಯ್ಯ [ಅನ್ತರಧಾಪೇಯ್ಯ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)]। ಯೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏವಂ ವದೇಯ್ಯ – ‘ನ ದಾನಿ ಅಮುಸ್ಮಿಂ ವನಸಣ್ಡೇ ಪುನದೇವ ಚೀರಿಕಸದ್ದೋ ಪಾತುಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ, ಸಮ್ಮಾ ನು ಖೋ ಸೋ , ಆವುಸೋ, ವದಮಾನೋ ವದೇಯ್ಯಾ”ತಿ? “ನೋ ಹಿದಂ, ಆವುಸೋ”। “ಠಾನಞ್ಚೇತಂ, ಆವುಸೋ, ವಿಜ್ಜತಿ, ಯಂ ಸೋ ರಾಜಾ ವಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೋ ವಾ ತಮ್ಹಾ ವನಸಣ್ಡಾ ಪಕ್ಕಮೇಯ್ಯ, ಅಥ ಪುನದೇವ ಚೀರಿಕಸದ್ದೋ ಪಾತುಭವೇಯ್ಯಾತಿ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಇಧೇಕಚ್ಚೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅಮನಸಿಕಾರಾ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಸೋ ‘ಲಾಭಿಮ್ಹಿ ಅನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಚೇತೋಸಮಾಧಿಸ್ಸಾ’ತಿ ಸಂಸಟ್ಠೋ ವಿಹರತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಉಪಾಸಕೇಹಿ ಉಪಾಸಿಕಾಹಿ ರಞ್ಞಾ ರಾಜಮಹಾಮತ್ತೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕೇಹಿ। ತಸ್ಸ ಸಂಸಟ್ಠಸ್ಸ ವಿಸ್ಸತ್ಥಸ್ಸ ಪಾಕತಸ್ಸ ಭಸ್ಸಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ ವಿಹರತೋ ರಾಗೋ ಚಿತ್ತಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ। ಸೋ ರಾಗಾನುದ್ಧಂಸಿತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತೀ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತಿ। ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಕಿಂ ನು ಖೋ ಆಯಸ್ಮತಾ ಮಹಾಕೋಟ್ಠಿಕೇನ ಚಿತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ – ‘ಇಮಾಸಞ್ಚ ಇಮಾಸಞ್ಚ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಚಿತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಲಾಭೀ, ಅಥ ಚ ಪನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸತೀ’ತಿ; ಉದಾಹು ದೇವತಾ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ – ‘ಚಿತ್ತೋ, ಭನ್ತೇ, ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಇಮಾಸಞ್ಚ ಇಮಾಸಞ್ಚ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಲಾಭೀ, ಅಥ ಚ ಪನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ? “ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ – ‘ಚಿತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಇಮಾಸಞ್ಚ ಇಮಾಸಞ್ಚ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಲಾಭೀ, ಅಥ ಚ ಪನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ದೇವತಾಪಿ ಮೇ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುಂ – ‘ಚಿತ್ತೋ, ಭನ್ತೇ, ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಇಮಾಸಞ್ಚ ಇಮಾಸಞ್ಚ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಲಾಭೀ, ಅಥ ಚ ಪನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತಿಸ್ಸತೀ’”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತಸ್ಸ ಸಹಾಯಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚುಂ – “ಚಿತ್ತೋ, ಭನ್ತೇ, ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಇಮಾಸಞ್ಚ ಇಮಾಸಞ್ಚ ವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಲಾಭೀ, ಅಥ ಚ ಪನ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಹೀನಾಯಾವತ್ತತೀ”ತಿ। “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತೋ ಚಿರಂ ಸರಿಸ್ಸತಿ [ಪದಿಸ್ಸತಿ (ಕ॰)] ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸ್ಸಾ”ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಚಿತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ ಕಾಸಾಯಾನಿ ವತ್ಥಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜಿ। ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಏಕೋ ವೂಪಕಟ್ಠೋ ಅಪ್ಪಮತ್ತೋ ಆತಾಪೀ

ಪಹಿತತ್ತೋ ವಿಹರನ್ತೋ ನಚಿರಸ್ಸೇವ - ಯಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅಗಾರಸ್ಮಾ ಅನಗಾರಿಯಂ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ ತದನುತ್ತರಂ - ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನಂ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸಯಂ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹಾಸಿ। "ಖೀಣಾ ಜಾತಿ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ, ಕತಂ ಕರಣೀಯಂ, ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ"ತಿ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ। ಅಞ್ಞತರೋ ಚ ಪನಾಯಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತೋ ಹತ್ಥಿಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅರಹತಂ ಅಹೋಸೀತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಮಜ್ಝೇಸುತ್ತಂ

೬೧. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಬಾರಾಣಸಿಯಂ ವಿಹರತಿ ಇಸಿಪತನೇ ಮಿಗದಾಯೇ। ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಪಟಿಕ್ಕನ್ತಾನಂ ಮಣ್ಡಲಮಾಳೇ ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಅಯಮನ್ತರಾಕಥಾ ಉದಪಾದಿ - "ವುತ್ತಮಿದಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಪಾರಾಯನೇ ಮೇತ್ತೇಯ್ಯಪಞ್ಹೇ -

> [ಚೂಳನಿ॰ ತಿಸ್ಸಮಿತ್ತೇಯ್ಯಮಾಣವಪುಚ್ಛಾ ೬೭] "ಯೋ ಉಭೋನ್ತೇ ವಿದಿತ್ವಾನ, ಮಜ್ಝೇ ಮನ್ತಾ ನ ಲಿಪ್ಪತಿ [ನ ಲಿಮ್ಪತಿ (ಕ॰)]।
>
> ತಂ ಬ್ರೂಮಿ ಮಹಾಪುರಿಸೋತಿ, ಸೋಧ ಸಿಬ್ಬಿನಿ [ಸಿಬ್ಬನಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)] ಮಚ್ಚಗಾ"ತಿ॥

"ಕತಮೋ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏಕೋ ಅನ್ತೋ, ಕತಮೋ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ, ಕಿಂ ಮಜ್ಝೇ, ಕಾ ಸಿಬ್ಬಿನೀ"ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಫಸ್ಸೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏಕೋ ಅನ್ತೋ, ಫಸ್ಸಸಮುದಯೋ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ , ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ ಮಜ್ಝೇ, ತಣ್ಹಾ ಸಿಬ್ಬಿನೀ; ತಣ್ಹಾ ಹಿ ನಂ ಸಿಬ್ಬತಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಭವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನನ್ತೋ [ಅಭಿಜಾನಿತ್ವಾ (ಕ॰)] ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ [ಪರಿಜಾನಿತ್ವಾ (ಕ॰)] ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಅತೀತಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏಕೋ ಅನ್ತೋ, ಅನಾಗತಂ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಂ ಮಜ್ಝೇ, ತಣ್ಹಾ ಸಿಬ್ಬಿನೀ; ತಣ್ಹಾ ಹಿ ನಂ ಸಿಬ್ಬತಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಭವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನನ್ತೋ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಸುಖಾ, ಆವುಸೋ, ವೇದನಾ ಏಕೋ ಅನ್ತೋ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ ಮಜ್ಝೇ, ತಣ್ಹಾ ಸಿಬ್ಬಿನೀ; ತಣ್ಹಾ ಹಿ ನಂ ಸಿಬ್ಬತಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಭವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನನ್ತೋ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ನಾಮಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏಕೋ ಅನ್ತೋ, ರೂಪಂ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮಜ್ಝೇ, ತಣ್ಹಾ ಸಿಬ್ಬಿನೀ; ತಣ್ಹಾ ಹಿ ನಂ ಸಿಬ್ಬತಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಭವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನನ್ತೋ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಛ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ಏಕೋ ಅನ್ತೋ, ಛ ಬಾಹಿರಾನಿ ಆಯತನಾನಿ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಮಜ್ಝೇ, ತಣ್ಹಾ ಸಿಬ್ಬಿನೀ; ತಣ್ಹಾ ಹಿ ನಂ ಸಿಬ್ಬತಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ

ಭವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ ಆವುಸೋ , ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನನ್ತೋ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಸಕ್ಕಾಯೋ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಏಕೋ ಅನ್ತೋ, ಸಕ್ಕಾಯಸಮುದಯೋ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ, ಸಕ್ಕಾಯನಿರೋಧೋ ಮಜ್ಝೇ, ತಣ್ಹಾ ಸಿಬ್ಬಿನೀ; ತಣ್ಹಾ ಹಿ ನಂ ಸಿಬ್ಬತಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಭವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನನ್ತೋ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ [ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ಏವಮೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಥೇರೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಏತದವೋಚ - "ಬ್ಯಾಕತಂ ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಅಮ್ಹೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಯಥಾಸಕಂ ಪಟಿಭಾನಂ। ಆಯಾಮಾವುಸೋ, ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಸ್ಸಾಮ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮ। ಯಥಾ ನೋ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ ತಥಾ ನಂ ಧಾರೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ। "ಏವಮಾವುಸೋ"ತಿ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಅಥ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂಸು; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿಂಸು । ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಾ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯಾವತಕೋ ಅಹೋಸಿ ಸಬ್ಬೇಹೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥಾಸಲ್ಲಾಪೋ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚೇಸುಂ। "ಕಸ್ಸ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಸುಭಾಸಿತ"ನ್ತಿ? "ಸಬ್ಬೇಸಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸುಭಾಸಿತಂ ಪರಿಯಾಯೇನ, ಅಪಿ ಚ ಯಂ ಮಯಾ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ ಪಾರಾಯನೇ ಮೇತ್ತೇಯ್ಯಪಞ್ಹೇ -

> "ಯೋ ಉಭೋನ್ತೇ ವಿದಿತ್ವಾನ, ಮಜ್ಝೇ ಮನ್ತಾ ನ ಲಿಪ್ಪತಿ।
> ತಂ ಬ್ರೂಮಿ ಮಹಾಪುರಿಸೋತಿ, ಸೋಧ ಸಿಬ್ಬಿನಿಮಚ್ಚಗಾ"ತಿ॥

"ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ - "ಫಸ್ಸೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕೋ ಅನ್ತೋ , ಫಸ್ಸಸಮುದಯೋ ದುತಿಯೋ ಅನ್ತೋ, ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ ಮಜ್ಝೇ, ತಣ್ಹಾ ಸಿಬ್ಬಿನೀ; ತಣ್ಹಾ ಹಿ ನಂ ಸಿಬ್ಬತಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸೇವ ಭವಸ್ಸ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಯಾ। ಏತ್ತಾವತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನಾತಿ, ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಅಭಿಜಾನನ್ತೋ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪರಿಜಾನನ್ತೋ ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕರೋ ಹೋತೀ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಞಾಣಸುತ್ತಂ

೬೨. ಏವಂ ಮೇ ಸುತಂ - ಏಕಂ ಸಮಯಂ ಭಗವಾ ಕೋಸಲೇಸು ಚಾರಿಕಂ ಚರಮಾನೋ ಮಹತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ದಣ್ಡಕಪ್ಪಕಂ ನಾಮ ಕೋಸಲಾನಂ ನಿಗಮೋ ತದವಸರಿ। ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ಮಗ್ಗಾ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ರುಕ್ಖಮೂಲೇ ಪಞ್ಞತ್ತೇ ಆಸನೇ ನಿಸೀದಿ। ತೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ದಣ್ಡಕಪ್ಪಕಂ ಪವಿಸಿಂಸು ಆವಸಥಂ ಪರಿಯೇಸಿತುಂ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಅಚಿರವತೀ ನದೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತುಂ। ಅಚಿರವತಿಯಾ ನದಿಯಾ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಏಕಚೀವರೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ ಗತ್ತಾನಿ ಪುಬ್ಬಾಪಯಮಾನೋ। ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನಾಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಆನನ್ದಂ ಏತದವೋಚ - "ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ ಆನನ್ದ, ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸೋ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ನು ಖೋ ದೇವದತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ - 'ಆಪಾಯಿಕೋ ದೇವದತ್ತೋ ನೇರಯಿಕೋ ಕಪ್ಪಟ್ಠೋ ಅತೇಕಿಚ್ಛೋ'ತಿ [ಚೂಳವ॰ ೩೪೮; ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೭ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ], ಉದಾಹು ಕೇನಚಿದೇವ ಪರಿಯಾಯೇನಾ'ತಿ? "ಏವಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತ"ನ್ತಿ।

ಅಥ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸೀದಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನೋ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ – "ಇಧಾಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೇನ ಅಚಿರವತೀ ನದೀ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿಂ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತುಂ। ಅಚಿರವತಿಯಾ ನದಿಯಾ ಗತ್ತಾನಿ ಪರಿಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚುತ್ತರಿತ್ವಾ ಏಕಚೀವರೋ ಅಟ್ಠಾಸಿಂ ಗತ್ತಾನಿ ಪುಬ್ಬಾಪಯಮಾನೋ । ಅಥ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ – 'ಕಿಂ ನು ಖೋ, ಆವುಸೋ, ಆನನ್ದ ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸೋ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ನು ಖೋ ದೇವದತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತೋ – ಆಪಾಯಿಕೋ ದೇವದತ್ತೋ ನೇರಯಿಕೋ ಕಪ್ಪಟ್ಠೋ ಅತೇಕಿಚ್ಛೋತಿ, ಉದಾಹು ಕೇನಚಿದೇವ ಪರಿಯಾಯೇನಾ'ತಿ? ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏತದವೋಚಂ – 'ಏವಂ ಖೋ ಪನೇತಂ, ಆವುಸೋ, ಭಗವತಾ ಬ್ಯಾಕತ'"ನ್ತಿ।

"ಸೋ ವಾ [ಸೋ ಚ (ಸ್ಯಾ॰)] ಖೋ, ಆನನ್ದ, ಭಿಕ್ಖು ನವೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಚಿರಪಬ್ಬಜಿತೋ, ಥೇರೋ ವಾ ಪನ ಬಾಲೋ ಅಬ್ಯತ್ತೋ। ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಯಂ ಮಯಾ ಏಕಂಸೇನ ಬ್ಯಾಕತಂ ತತ್ಥ ದ್ವೇಜ್ಝಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ! ನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಅಞ್ಞಂ ಏಕಪುಗ್ಗಲಮ್ಪಿ ಸಮನುಪಸ್ಸಾಮಿ, ಯೋ ಏವಂ ಮಯಾ ಸಬ್ಬಂ ಚೇತಸೋ ಸಮನ್ನಾಹರಿತ್ವಾ ಬ್ಯಾಕತೋ, ಯಥಯಿದಂ ದೇವದತ್ತೋ। ಯಾವಕೀವಞ್ಚಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ವಾಲಗ್ಗಕೋಟಿನಿತ್ತುದನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸುಕ್ಕಧಮ್ಮಂ ಅದ್ದಸಂ; ನೇವ ತಾವಾಹಂ ದೇವದತ್ತಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿಂ – 'ಆಪಾಯಿಕೋ ದೇವದತ್ತೋ ನೇರಯಿಕೋ ಕಪ್ಪಟ್ಠೋ ಅತೇಕಿಚ್ಛೋ'ತಿ। ಯತೋ ಚ ಖೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ವಾಲಗ್ಗಕೋಟಿನಿತ್ತುದನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸುಕ್ಕಧಮ್ಮಂ ನ ಅದ್ದಸಂ; ಅಥಾಹಂ ದೇವದತ್ತಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿಂ – 'ಆಪಾಯಿಕೋ ದೇವದತ್ತೋ ನೇರಯಿಕೋ ಕಪ್ಪಟ್ಠೋ ಅತೇಕಿಚ್ಛೋ'ತಿ।

"ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಗೂಥಕೂಪೋ ಸಾಧಿಕಪೋರಿಸೋ ಪೂರೋ ಗೂಥಸ್ಸ ಸಮತಿತ್ತಿಕೋ। ತತ್ರ ಪುರಿಸೋ ಸಸೀಸಕೋ ನಿಮುಗ್ಗೋ ಅಸ್ಸ। ತಸ್ಸ ಕೋಚಿದೇವ ಪುರಿಸೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ ಅತ್ಥಕಾಮೋ ಹಿತಕಾಮೋ ಯೋಗಕ್ಖೇಮಕಾಮೋ ತಮ್ಹಾ ಗೂಥಕೂಪಾ ಉದ್ಧರಿತುಕಾಮೋ। ಸೋ ತಂ ಗೂಥಕೂಪಂ ಸಮನ್ತಾನುಪರಿಗಚ್ಛನ್ತೋ ನೇವ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ ತಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ವಾಲಗ್ಗಕೋಟಿನಿತ್ತುದನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಗೂಥೇನ ಅಮಕ್ಖಿತಂ, ಯತ್ಥ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉದ್ಧರೇಯ್ಯ। ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ಯತೋ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ವಾಲಗ್ಗಕೋಟಿನಿತ್ತುದನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸುಕ್ಕಧಮ್ಮಂ ನ ಅದ್ದಸಂ; ಅಥಾಹಂ ದೇವದತ್ತಂ ಬ್ಯಾಕಾಸಿಂ – 'ಆಪಾಯಿಕೋ ದೇವದತ್ತೋ ನೇರಯಿಕೋ ಕಪ್ಪಟ್ಠೋ ಅತೇಕಿಚ್ಛೋ'ತಿ । ಸಚೇ ತುಮ್ಹೇ, ಆನನ್ದ, ಸುಣೇಯ್ಯಾಥ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಞಾಣಾನಿ ವಿಭಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ [ವಿಭಜನ್ತಸ್ಸಾತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)]?

"ಏತಸ್ಸ, ಭಗವಾ, ಕಾಲೋ; ಏತಸ್ಸ, ಸುಗತ, ಕಾಲೋ ಯಂ ಭಗವಾ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಞಾಣಾನಿ ವಿಭಜೇಯ್ಯ। ಭಗವತೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಧಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। "ತೇನಹಾನನ್ದ, ಸುಣಾಹಿ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಹಿ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ। "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಖೋ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸಿ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ –

"ಇಧಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ – 'ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ – 'ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾ । ಅತ್ಥಿ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಕುಸಲಮೂಲಂ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ, ತಮ್ಹಾ ತಸ್ಸ ಕುಸಲಾ ಕುಸಲಂ ಪಾತುಭವಿಸ್ಸತಿ। ಏವಮಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಯತಿಂ ಅಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಬೀಜಾನಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಅಪೂತೀನಿ ಅವಾತಾತಪಹತಾನಿ ಸಾರದಾನಿ ಸುಖಸಯಿತಾನಿ ಸುಖೇತ್ತೇ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ। ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಇಮಾನಿ ಬೀಜಾನಿ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ – 'ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಅಪರೇನ

ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಕುಸಲಮೂಲಂ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ, ತಮ್ಹಾ ತಸ್ಸ ಕುಸಲಾ ಕುಸಲಂ ಪಾತುಭವಿಸ್ಸತಿ। ಏವಮಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಯತಿಂ ಅಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಞಾಣಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತಂ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ।

"ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ, ತಮ್ಹಾ ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಅಕುಸಲಂ ಪಾತುಭವಿಸ್ಸತಿ। ಏವಮಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಯತಿಂ ಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಬೀಜಾನಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ ಅಪೂತೀನಿ ಅವಾತಾತಪಹತಾನಿ ಸಾರದಾನಿ ಸುಖಸಯಿತಾನಿ ಪುಥುಸಿಲಾಯ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ। ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ನಯಿಮಾನಿ ಬೀಜಾನಿ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ, ತಮ್ಹಾ ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಅಕುಸಲಂ ಪಾತುಭವಿಸ್ಸತಿ । ಏವಮಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಯತಿಂ ಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಞಾಣಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತಂ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ।

"ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ನತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಾಲಗ್ಗಕೋಟಿನಿತ್ತುದನಮತ್ತೋಪಿ ಸುಕ್ಕೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸಮನ್ನಾಗತೋಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಏಕನ್ತಕಾಳಕೇಹಿ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಬೀಜಾನಿ ಖಣ್ಡಾನಿ ಪೂತೀನಿ ವಾತಾತಪಹತಾನಿ ಸುಖೇತ್ತೇ ಸುಪರಿಕಮ್ಮಕತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ। ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ನಯಿಮಾನಿ ಬೀಜಾನಿ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ? "ಏವಂ, ಭನ್ತೇ"। "ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ'ತಿ। ತಮೇನಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - 'ನತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಾಲಗ್ಗಕೋಟಿನಿತ್ತುದನಮತ್ತೋಪಿ ಸುಕ್ಕೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸಮನ್ನಾಗತೋಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಏಕನ್ತಕಾಳಕೇಹಿ ಅಕುಸಲೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಅಪಾಯಂ ದುಗ್ಗತಿಂ ವಿನಿಪಾತಂ ನಿರಯಂ ಉಪಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀ'ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಞಾಣಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತಂ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಆನನ್ದೋ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಸಕ್ಕಾ ನು ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಇಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅಪರೇಪಿ ತಯೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಸಪ್ಪಟಿಭಾಗಾ ಪಞ್ಞಾಪೇತು"ನ್ತಿ? "ಸಕ್ಕಾ, ಆನನ್ದಾ"ತಿ ಭಗವಾ ಅವೋಚ - "ಇಧಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚಂ

ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಕುಸಲಮೂಲಂ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ, ತಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಯತಿಂ ಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಅಙ್ಗಾರಾನಿ ಆದಿತ್ತಾನಿ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾನಿ ಸಜೋತಿಭೂತಾನಿ ಪುಥುಸಿಲಾಯ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ। ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ನಯಿಮಾನಿ ಅಙ್ಗಾರಾನಿ ವುದ್ಧಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನ, ಆನನ್ದ, ಸಾಯನ್ಹಸಮಯಂ [ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಸೂರಿಯೇ ಓಗಚ್ಛನ್ತೇ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಆಲೋಕೋ ಅನ್ತರಧಾಯಿಸ್ಸತಿ ಅನ್ಧಕಾರೋ ಪಾತುಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ, ಪನಾನನ್ದ, ಅಭಿದೋ ಅದ್ಧರತ್ತಂ ಭತ್ತಕಾಲಸಮಯೇ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಆಲೋಕೋ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಅನ್ಧಕಾರೋ ಪಾತುಭೂತೋ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಕುಸಲಮೂಲಂ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ, ತಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಯತಿಂ ಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಞಾಣಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತಂ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ।

“ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ, ತಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಯತಿಂ ಅಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಅಙ್ಗಾರಾನಿ ಆದಿತ್ತಾನಿ ಸಮ್ಪಜ್ಜಲಿತಾನಿ ಸಜೋತಿಭೂತಾನಿ ಸುಕ್ಖೇ ತಿಣಪುಞ್ಜೇ ವಾ ಕಟ್ಠಪುಞ್ಜೇ ವಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ। ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಇಮಾನಿ ಅಙ್ಗಾರಾನಿ ವುಡ್ಢಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನಾನನ್ದ, ರತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚೂಸಸಮಯಂ [ರತ್ತಿಪಚ್ಚೂಸಸಮಯೇ (ಕ॰)] ಸೂರಿಯೇ ಉಗ್ಗಚ್ಛನ್ತೇ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಅನ್ಧಕಾರೋ ಅನ್ತರಧಾಯಿಸ್ಸತಿ, ಆಲೋಕೋ ಪಾತುಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ವಾ ಪನಾನನ್ದ, ಅಭಿದೋ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕೇ ಭತ್ತಕಾಲಸಮಯೇ, ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ಅನ್ಧಕಾರೋ ಅನ್ತರಹಿತೋ ಆಲೋಕೋ ಪಾತುಭೂತೋ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನ್ತರಹಿತಾ, ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾ। ಅತ್ಥಿ ಚ ಖ್ವಸ್ಸ ಅಕುಸಲಮೂಲಂ ಅಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಂ, ತಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛತಿ। ಏವಮಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಯತಿಂ ಅಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಞಾಣಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತಂ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ।

“ಇಧ ಪನಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಏಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ನತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಾಲಗ್ಗಕೋಟಿನಿತ್ತುದನಮತ್ತೋಪಿ ಅಕುಸಲೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸಮನ್ನಾಗತೋಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಏಕನ್ತಸುಕ್ಕೇಹಿ ಅನವಜ್ಜೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ, ಆನನ್ದ, ಅಙ್ಗಾರಾನಿ ಸೀತಾನಿ ನಿಬ್ಬುತಾನಿ ಸುಕ್ಖೇ ತಿಣಪುಞ್ಜೇ ವಾ ಕಟ್ಠಪುಞ್ಜೇ ವಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ। ಜಾನೇಯ್ಯಾಸಿ ತ್ವಂ, ಆನನ್ದ, ನಯಿಮಾನಿ ಅಙ್ಗಾರಾನಿ ವುಡ್ಢಿಂ ವಿರೂಳ್ಹಿಂ ವೇಪುಲ್ಲಂ ಆಪಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ? “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”। “ಏವಮೇವಂ ಖೋ ಅಹಂ, ಆನನ್ದ, ಇಧೇಕಚ್ಚಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನಾ ಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾಪಿ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ। ತಮೇನಂ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಏವಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಾಮಿ - ‘ನತ್ಥಿ ಇಮಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಾಲಗ್ಗಕೋಟಿನಿತ್ತುದನಮತ್ತೋಪಿ ಅಕುಸಲೋ ಧಮ್ಮೋ, ಸಮನ್ನಾಗತೋಯಂ ಪುಗ್ಗಲೋ ಏಕನ್ತಸುಕ್ಕೇಹಿ ಅನವಜ್ಜೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ, ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಸ್ಸತೀ’ತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರಿಸಪುಗ್ಗಲೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಞಾಣಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತಂ ಹೋತಿ। ಏವಮ್ಪಿ ಖೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಆಯತಿಂ ಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪಾದೋ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ವಿದಿತೋ ಹೋತಿ।

“ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯೇ ತೇ ಪುರಿಮಾ ತಯೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ತೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಏಕೋ ಅಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ, ಏಕೋ ಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ, ಏಕೋ ಆಪಾಯಿಕೋ ನೇರಯಿಕೋ। ತತ್ರಾನನ್ದ, ಯೇಮೇ ಪಚ್ಛಿಮಾ ತಯೋ ಪುಗ್ಗಲಾ ಇಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಏಕೋ ಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ, ಏಕೋ ಅಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ, ಏಕೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಧಮ್ಮೋ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಸುತ್ತಂ

೬೩. “ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪರಿಯಾಯಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯಂ ದೇಸೇಸ್ಸಾಮಿ। ತಂ ಸುಣಾಥ, ಸಾಧುಕಂ ಮನಸಿ ಕರೋಥ; ಭಾಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ। “ಏವಂ, ಭನ್ತೇ”ತಿ ಖೋ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಪಚ್ಚಸ್ಸೋಸುಂ। ಭಗವಾ ಏತದವೋಚ -

“ಕತಮೋ ಚ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪರಿಯಾಯೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ? ಕಾಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಕಾಮಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಕಾಮಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಕಾಮಾನಂ ವಿಪಾಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಕಾಮನಿರೋಧೋ [ಕಾಮಾನಂ ನಿರೋಧೋ (ಕ॰) ಏವಂ ವೇದನಾನಿರೋಧೋ-ಇಚ್ಚಾದೀಸುಪಿ] ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಕಾಮನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ [ಕಾಮಾನಂ ನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ (ಕ॰) ಏವಂ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ-ಇಚ್ಚಾದೀಸುಪಿ] ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

“ವೇದನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ವೇದನಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ವೇದನಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ವೇದನಾನಂ ವಿಪಾಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ವೇದನಾನಿರೋಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

“ಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಸಞ್ಞಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಸಞ್ಞಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ , ಸಞ್ಞಾನಂ ವಿಪಾಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

“ಆಸವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಆಸವಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಆಸವಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಆಸವಾನಂ ವಿಪಾಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಆಸವನಿರೋಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

“ಕಮ್ಮಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಕಮ್ಮಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಕಮ್ಮಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಕಮ್ಮಾನಂ ವಿಪಾಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಕಮ್ಮನಿರೋಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಕಮ್ಮನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

“ದುಕ್ಖಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ವೇಮತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

“‘ಕಾಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಕಾಮಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಕಾಮಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಕಾಮಾನಂ ವಿಪಾಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಕಾಮನಿರೋಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಕಾಮನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ’ತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ [ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೬೬; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೪.೨೬೮]? ಪಞ್ಚಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಗುಣಾ - ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರೂಪಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ, ಸೋತವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಸದ್ದಾ... ಘಾನವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಗನ್ಧಾ... ಜಿವ್ಹಾವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ರಸಾ... ಕಾಯವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಾ ಇಟ್ಠಾ ಕನ್ತಾ ಮನಾಪಾ ಪಿಯರೂಪಾ ಕಾಮೂಪಸಂಹಿತಾ ರಜನೀಯಾ। ಅಪಿ ಚ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇತೇ ಕಾಮಾ ಕಾಮಗುಣಾ ನಾಮೇತೇ [ತೇ ಕಾಮಗುಣಾ ನಾಮ ನೇತೇ ಕಾಮಾ (ಕ॰)] ಅರಿಯಸ್ಸ ವಿನಯೇ ವುಚ್ಚನ್ತಿ -

[ಕಥಾ॰ ೫೧೪] “ಸಙ್ಕಪ್ಪರಾಗೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಕಾಮೋ,
ನೇತೇ [ನ ತೇ (ಸ್ಯಾ॰)] ಕಾಮಾ ಯಾನಿ ಚಿತ್ರಾನಿ ಲೋಕೇ।
ಸಙ್ಕಪ್ಪರಾಗೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಕಾಮೋ,
ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಚಿತ್ರಾನಿ ತಥೇವ ಲೋಕೇ।
ಅಥೇತ್ಥ ಧೀರಾ ವಿನಯನ್ತಿ ಛನ್ದ”ನ್ತಿ॥

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ? ಫಸ್ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ? ಅಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮೋ ರೂಪೇಸು, ಅಞ್ಞೋ ಕಾಮೋ ಸದ್ದೇಸು, ಅಞ್ಞೋ ಕಾಮೋ ಗನ್ಧೇಸು, ಅಞ್ಞೋ ಕಾಮೋ ರಸೇಸು, ಅಞ್ಞೋ ಕಾಮೋ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ವಿಪಾಕೋ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಯಮಾನೋ ತಜ್ಜಂ ತಜ್ಜಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯಂ ವಾ ಅಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯಂ ವಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮಾನಂ ವಿಪಾಕೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮನಿರೋಧೋ? ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ [ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ (ಸ್ಯಾ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಾಮನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಕಾಮನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ, ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಚಾ, ಸಮ್ಮಾಕಮ್ಮನ್ತೋ , ಸಮ್ಮಾಆಜೀವೋ, ಸಮ್ಮಾವಾಯಾಮೋ, ಸಮ್ಮಾಸತಿ, ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ [ಯತೋ ಚ ಖೋ (ಬಹೂಸು)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಕಾಮೇ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕಾಮಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕಾಮಾನಂ ವೇಮತ್ತತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕಾಮಾನಂ ವಿಪಾಕಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕಾಮನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕಾಮನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಇಮಂ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಜಾನಾತಿ ಕಾಮನಿರೋಧಂ। ಕಾಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಾ...ಪೇ॰... ಕಾಮನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ [ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ಏವಮೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“ವೇದನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಾ...ಪೇ॰... ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾ - ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ? ಫಸ್ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಮಿಸಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ಅತ್ಥಿ ನಿರಾಮಿಸಾ ಸುಖಾ ವೇದನಾ, ಅತ್ಥಿ ಸಾಮಿಸಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅತ್ಥಿ ನಿರಾಮಿಸಾ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ, ಅತ್ಥಿ ಸಾಮಿಸಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ, ಅತ್ಥಿ ನಿರಾಮಿಸಾ ಅದುಕ್ಖಮಸುಖಾ ವೇದನಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾನಂ ವಿಪಾಕೋ ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿಯಮಾನೋ [ವೇದಯಮಾನೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೨೩೩] ತಜ್ಜಂ ತಜ್ಜಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯಂ ವಾ ಅಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯಂ ವಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾನಂ ವಿಪಾಕೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾನಿರೋಧೋ? ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ [ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದನಾನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ವೇದನಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ವೇದನಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ವೇದನಾನಂ ವೇಮತ್ತತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ವೇದನಾನಂ ವಿಪಾಕಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ವೇದನಾನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಸೋ ಇಮಂ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಜಾನಾತಿ ವೇದನಾನಿರೋಧಂ। ವೇದನಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಾ…ಪೇ॰… ವೇದನಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“ಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಾ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಛಯಿಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾ - ರೂಪಸಞ್ಞಾ, ಸದ್ದಸಞ್ಞಾ, ಗನ್ಧಸಞ್ಞಾ, ರಸಸಞ್ಞಾ, ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಸಞ್ಞಾ, ಧಮ್ಮಸಞ್ಞಾ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ? ಫಸ್ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ? ಅಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾ ರೂಪೇಸು, ಅಞ್ಞಾ ಸಞ್ಞಾ ಸದ್ದೇಸು [ಅಞ್ಞಾ ಭಿಕ್ಖವೇ ರೂಪೇಸು ಸಞ್ಞಾ ಅಞ್ಞಾ ಸದ್ದೇಸು ಸಞ್ಞಾ (ಕ॰) ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ], ಅಞ್ಞಾ ಸಞ್ಞಾ ಗನ್ಧೇಸು, ಅಞ್ಞಾ ಸಞ್ಞಾ ರಸೇಸು, ಅಞ್ಞಾ ಸಞ್ಞಾ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬೇಸು, ಅಞ್ಞಾ ಸಞ್ಞಾ ಧಮ್ಮೇಸು । ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾನಂ ವಿಪಾಕೋ? ವೋಹಾರವೇಪಕ್ಕಂ [ವೋಹಾರವೇಪಕ್ಕಾಹಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰), ವೋಹಾರಪಕ್ಕಾಹಂ (ಸೀ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಂ [ಸಞ್ಞಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ವದಾಮಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ ನಂ ಸಞ್ಜಾನಾತಿ ತಥಾ ತಥಾ ವೋಹರತಿ, ಏವಂ ಸಞ್ಞೀ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ [ಅಹೋಸೀತಿ (ಕ॰)]। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾನಂ ವಿಪಾಕೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧೋ? ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ, [ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಸಞ್ಞಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಸಞ್ಞಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಸಞ್ಞಾನಂ ವೇಮತ್ತತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಸಞ್ಞಾನಂ ವಿಪಾಕಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಇಮಂ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಜಾನಾತಿ ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧಂ। ಸಞ್ಞಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಾ…ಪೇ॰… ಸಞ್ಞಾನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ। ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“ಆಸವಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಾ…ಪೇ॰… ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ [ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ಏವಮೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ - ಕಾಮಾಸವೋ, ಭವಾಸವೋ, ಅವಿಜ್ಜಾಸವೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ? ಅವಿಜ್ಜಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾ ನಿರಯಗಮನೀಯಾ [ನಿರಯಗಾಮಿನಿಯಾ (ಸೀ॰ ಕ॰)], ಅತ್ಥಿ ಆಸವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿಗಮನೀಯಾ, ಅತ್ಥಿ ಆಸವಾ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯಗಮನೀಯಾ, ಅತ್ಥಿ ಆಸವಾ ಮನುಸ್ಸಲೋಕಗಮನೀಯಾ, ಅತ್ಥಿ ಆಸವಾ ದೇವಲೋಕಗಮನೀಯಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾನಂ ವಿಪಾಕೋ? ಯಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವಿಜ್ಜಾಗತೋ ತಜ್ಜಂ ತಜ್ಜಂ ಅತ್ತಭಾವಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತೇತಿ ಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯಂ ವಾ ಅಪುಞ್ಞಭಾಗಿಯಂ ವಾ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವಾನಂ ವಿಪಾಕೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವನಿರೋಧೋ? ಅವಿಜ್ಜಾನಿರೋಧೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆಸವನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ [ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ಏವಮೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಆಸವೇ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಆಸವಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಆಸವಾನಂ ವೇಮತ್ತತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಆಸವಾನಂ ವಿಪಾಕಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಆಸವಾನಂ ನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಆಸವಾನಂ ನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಇಮಂ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಜಾನಾತಿ ಆಸವನಿರೋಧಂ। ಆಸವಾ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಾ…ಪೇ॰… ಆಸವನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ [ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ಏವಮೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ। ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“ಕಮ್ಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ಕಮ್ಮನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ [ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ಏವಮೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ, ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? [ಕಥಾ॰ ೫೩೯] ಚೇತನಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ವದಾಮಿ। ಚೇತಯಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ - ಕಾಯೇನ ವಾಚಾಯ ಮನಸಾ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ? ಫಸ್ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಂ ನಿರಯವೇದನೀಯಂ, ಅತ್ಥಿ ಕಮ್ಮಂ ತಿರಚ್ಛಾನಯೋನಿವೇದನೀಯಂ, ಅತ್ಥಿ ಕಮ್ಮಂ ಪೇತ್ತಿವಿಸಯವೇದನೀಯಂ, ಅತ್ಥಿ ಕಮ್ಮಂ ಮನುಸ್ಸಲೋಕವೇದನೀಯಂ, ಅತ್ಥಿ ಕಮ್ಮಂ ದೇವಲೋಕವೇದನೀಯಂ । ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಾನಂ ವೇಮತ್ತತಾ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಾನಂ ವಿಪಾಕೋ? ತಿವಿಧಾಹಂ [ಇಮಾಹಂ (ಕ॰)], ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಾನಂ ವಿಪಾಕಂ ವದಾಮಿ - ದಿಟ್ಠೇವ [ದಿಟ್ಠೇ ವಾ (ಸೀ॰)] ಧಮ್ಮೇ, ಉಪಪಜ್ಜೇ ವಾ [ಉಪಪಜ್ಜಂ ವಾ (ಕ॰ ಸೀ॰, ಅ॰ ನಿ॰ ೧೦.೨೧೭), ಉಪಪಜ್ಜ ವಾ (?), ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೦೩ ಪಾಳಿಯಾ ತದಟ್ಠವಣ್ಣನಾಯ ಚ ಸಂಸದ್ದೇತಬ್ಬಂ], ಅಪರೇ ವಾ ಪರಿಯಾಯೇ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮಾನಂ ವಿಪಾಕೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮನಿರೋಧೋ? ಫಸ್ಸನಿರೋಧೋ, [ಫಸ್ಸನಿರೋಧಾ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಭಿಕ್ಖವೇ, ಕಮ್ಮನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ಕಮ್ಮನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ [ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ ಏವಮೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ಕಮ್ಮಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ನಿದಾನಸಮ್ಭವಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ವೇಮತ್ತತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ವಿಪಾಕಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕಮ್ಮನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕಮ್ಮನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಇಮಂ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಜಾನಾತಿ ಕಮ್ಮನಿರೋಧಂ। ಕಮ್ಮಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ಕಮ್ಮನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ, ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

“ದುಕ್ಖಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ವೇಮತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ। ಇತಿ ಖೋ ಪನೇತಂ ವುತ್ತಂ , ಕಿಞ್ಚೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ? ಜಾತಿಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಜರಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಬ್ಯಾಧಿಪಿ ದುಕ್ಖೋ [ಬ್ಯಾಧಿಪಿ ದುಕ್ಖಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಮರಣಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ, ಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಾಪಿ ದುಕ್ಖಾ, ಯಮ್ಪಿಚ್ಛಂ ನ ಲಭತಿ ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಖಂ, ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ [ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾಪಿ (ಕ॰)] ದುಕ್ಖಾ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ? ತಣ್ಹಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ ।

“ಕತಮಾ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ವೇಮತ್ತತಾ? ಅತ್ಥಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ಅಧಿಮತ್ತಂ, ಅತ್ಥಿ ಪರಿತ್ತಂ, ಅತ್ಥಿ ದನ್ಧವಿರಾಗಿ, ಅತ್ಥಿ ಖಿಪ್ಪವಿರಾಗಿ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ವೇಮತ್ತತಾ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಏಕಚ್ಚೋ ಯೇನ ದುಕ್ಖೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ [ಪರಿಯಾದಿಣ್ಣಚಿತ್ತೋ (ಕ॰)] ಸೋಚತಿ ಕಿಲಮತಿ ಪರಿದೇವತಿ, ಉರತ್ತಾಳಿಂ ಕನ್ದತಿ, ಸಮ್ಮೋಹಂ ಆಪಜ್ಜತಿ , ಯೇನ ವಾ ಪನ ದುಕ್ಖೇನ ಅಭಿಭೂತೋ ಪರಿಯಾದಿನ್ನಚಿತ್ತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ಪರಿಯೇಟ್ಠಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿ - ‘ಕೋ [ಸೋ ನ (ಕ॰)] ಏಕಪದಂ ದ್ವಿಪದಂ ಜಾನಾತಿ [ಪಜಾನಾತಿ (ಕ॰)] ಇಮಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿರೋಧಾಯಾ’ತಿ? ಸಮ್ಮೋಹವೇಪಕ್ಕಂ ವಾಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಂ ವದಾಮಿ ಪರಿಯೇಟ್ಠಿವೇಪಕ್ಕಂ ವಾ। ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ।

“ಕತಮೋ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ? ತಣ್ಹಾನಿರೋಧೋ, [ತಣ್ಹಾನಿರೋಧಾ (ಕ॰ ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)] ಭಿಕ್ಖವೇ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ। ಅಯಮೇವ ಅರಿಯೋ ಅಟ್ಠಙ್ಗಿಕೋ ಮಗ್ಗೋ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ।

“ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಏವಂ ದುಕ್ಖಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿದಾನಸಮ್ಭವಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ವೇಮತ್ತತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ವಿಪಾಕಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಏವಂ

ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನಿಂ ಪಟಿಪದಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸೋ ಇಮಂ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಜಾನಾತಿ ದುಕ್ಖನಿರೋಧಂ। ದುಕ್ಖಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ನಿದಾನಸಮ್ಭವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ವೇಮತ್ತತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ವಿಪಾಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ದುಕ್ಖನಿರೋಧಗಾಮಿನೀ ಪಟಿಪದಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ। ಇತಿ ಯಂ ತಂ ವುತ್ತಂ ಇದಮೇತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತಂ।

"ಅಯಂ ಖೋ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪರಿಯಾಯೋ ಧಮ್ಮಪರಿಯಾಯೋ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಸೀಹನಾದಸುತ್ತಂ

೬೪. [ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೪೮; ವಿಭ॰ ೭೬೦; ಅ॰ ನಿ॰ ೧೦.೨೧; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೨.೪೪] "ಛಯಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಾನಿ, ಯೇಹಿ ಬಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಠಾನಞ್ಚ ಠಾನತೋ ಅಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅಟ್ಠಾನತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಠಾನಞ್ಚ ಠಾನತೋ ಅಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅಟ್ಠಾನತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾನಂ ಠಾನಸೋ ಹೇತುಸೋ ವಿಪಾಕಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾನಂ ಠಾನಸೋ ಹೇತುಸೋ ವಿಪಾಕಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಸಮಾಧಿಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ವೋದಾನಂ ವುಟ್ಠಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ…ಪೇ॰… ಇದಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ, ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ, ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ। ಇದಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ…ಪೇ॰… ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ…ಪೇ॰… ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಾತಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ಪುನ ಚಪರಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ। ಯಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತಿ, ಇದಮ್ಪಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಂ

ಹೋತಿ, ಯಂ ಬಲಂ ಆಗಮ್ಮ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಛ ತಥಾಗತಸ್ಸ ತಥಾಗತಬಲಾನಿ, ಯೇಹಿ ಬಲೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಥಾಗತೋ ಆಸಭಂ ಠಾನಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸಾಸು ಸೀಹನಾದಂ ನದತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ಕಂ ಪವತ್ತೇತಿ।

"ತತ್ರ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ತಥಾಗತಂ ಠಾನಞ್ಚ ಠಾನತೋ ಅಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅಟ್ಠಾನತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಠಾನಞ್ಚ ಠಾನತೋ ಅಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅಟ್ಠಾನತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಂ ವಿದಿತಂ ತಥಾ ತಥಾ ತೇಸಂ ತಥಾಗತೋ ಠಾನಞ್ಚ ಠಾನತೋ ಅಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅಟ್ಠಾನತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣೇನ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ।

"ತತ್ರ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ತಥಾಗತಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾನಂ ಠಾನಸೋ ಹೇತುಸೋ ವಿಪಾಕಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾನಂ ಠಾನಸೋ ಹೇತುಸೋ ವಿಪಾಕಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಂ ವಿದಿತಂ ತಥಾ ತಥಾ ತೇಸಂ ತಥಾಗತೋ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾನಂ ಠಾನಸೋ ಹೇತುಸೋ ವಿಪಾಕಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣೇನ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ।

"ತತ್ರ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ತಥಾಗತಂ ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಸಮಾಧಿಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ವೋದಾನಂ ವುಟ್ಠಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಸಮಾಧಿಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ವೋದಾನಂ ವುಟ್ಠಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಂ ವಿದಿತಂ, ತಥಾ ತಥಾ ತೇಸಂ ತಥಾಗತೋ ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಸಮಾಧಿಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ವೋದಾನಂ ವುಟ್ಠಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣೇನ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ।

"ತತ್ರ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ತಥಾಗತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಂ ವಿದಿತಂ, ತಥಾ ತಥಾ ತೇಸಂ ತಥಾಗತೋ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣೇನ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ।

"ತತ್ರ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ತಥಾಗತಂ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಂ ವಿದಿತಂ, ತಥಾ ತಥಾ ತೇಸಂ ತಥಾಗತೋ ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣೇನ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ।

"ತತ್ರ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರೇ ತಥಾಗತಂ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ…ಪೇ॰… ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣೇನ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪಞ್ಹಂ ಪುಚ್ಛನ್ತಿ। ಯಥಾ ಯಥಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ…ಪೇ॰… ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಂ ವಿದಿತಂ, ತಥಾ ತಥಾ ತೇಸಂ ತಥಾಗತೋ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ…ಪೇ॰… ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣೇನ ಪಞ್ಹಂ ಪುಟ್ಠೋ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ।

"ತತ್ರ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಮ್ಪಿದಂ [ಯಮಿದಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಯದಿದಂ (ಕ॰)] ಠಾನಞ್ಚ ಠಾನತೋ ಅಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅಟ್ಠಾನತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಂ ತಮ್ಪಿ ಸಮಾಹಿತಸ್ಸ ವದಾಮಿ ನೋ ಅಸಮಾಹಿತಸ್ಸ। ಯಮ್ಪಿದಂ [ಯದಿದಂ (ಕ॰)] ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾನಂ ಠಾನಸೋ ಹೇತುಸೋ ವಿಪಾಕಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಂ ತಮ್ಪಿ ಸಮಾಹಿತಸ್ಸ ವದಾಮಿ ನೋ ಅಸಮಾಹಿತಸ್ಸ। ಯಮ್ಪಿದಂ [ಯದಿದಂ (ಕ॰)] ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಸಮಾಧಿಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಸಂಕಿಲೇಸಂ ವೋದಾನಂ ವುಟ್ಠಾನಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಂ ತಮ್ಪಿ ಸಮಾಹಿತಸ್ಸ ವದಾಮಿ ನೋ ಅಸಮಾಹಿತಸ್ಸ। ಯಮ್ಪಿದಂ [ಯದಿದಂ (ಕ॰)]

ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಂ ತಮ್ಪಿ ಸಮಾಹಿತಸ್ಸ ವದಾಮಿ ನೋ ಅಸಮಾಹಿತಸ್ಸ। ಯಮ್ಪಿದಂ [ಯದಿದಂ (ಕ॰)] ಸತ್ತಾನಂ ಚುತೂಪಪಾತಂ ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಂ ತಮ್ಪಿ ಸಮಾಹಿತಸ್ಸ ವದಾಮಿ ನೋ ಅಸಮಾಹಿತಸ್ಸ। ಯಮ್ಪಿದಂ [ಯದಿದಂ (ಕ॰)] ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ...ಪೇ॰... ಯಥಾಭೂತಂ ಞಾಣಂ ತಮ್ಪಿ ಸಮಾಹಿತಸ್ಸ ವದಾಮಿ ನೋ ಅಸಮಾಹಿತಸ್ಸ। ಇತಿ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಮಾಧಿ ಮಗ್ಗೋ, ಅಸಮಾಧಿ ಕುಮ್ಮಗ್ಗೋ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಮಹಾವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ। [ಪಠಮೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)]

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಸೋಣೋ ಫಗ್ಗುನೋ ಛಳಭಿಜಾತಿ, ಆಸವಾ ದಾರುಹತ್ಥಿ ಚ।
ಮಜ್ಝೇ ಞಾಣಂ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಂ, ಸೀಹನಾದೋತಿ ತೇ ದಸಾತಿ॥

೭. ದೇವತಾವಗ್ಗೋ

೧. ಅನಾಗಾಮಿಫಲಸುತ್ತಂ

೬೫. “ಛ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯಂ, ಅಹಿರಿಕಂ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪಂ, ಕೋಸಜ್ಜಂ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸಚ್ಚಂ, ದುಪ್ಪಞ್ಞತಂ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ।

“ಛ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯಂ, ಅಹಿರಿಕಂ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪಂ, ಕೋಸಜ್ಜಂ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸಚ್ಚಂ, ದುಪ್ಪಞ್ಞತಂ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತು”ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅರಹತ್ತಸುತ್ತಂ

೬೬. “ಛ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಥಿನಂ [ಥೀನಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಮಿದ್ಧಂ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯಂ, ಪಮಾದಂ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ।

“ಛ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಥಿನಂ, ಮಿದ್ಧಂ, ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯಂ, ಪಮಾದಂ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತು”ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಮಿತ್ತಸುತ್ತಂ

೬೭. “‘ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಾಪಮಿತ್ತೋ ಪಾಪಸಹಾಯೋ ಪಾಪಸಮ್ಪವಙ್ಕೋ, ಪಾಪಮಿತ್ತೇ [ಪಾಪಕೇ ಮಿತ್ತೇ (ಕ॰)] ಸೇವಮಾನೋ ಭಜಮಾನೋ ಪಯಿರುಪಾಸಮಾನೋ, ತೇಸಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನೋ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸೇಖಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸೇಖಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸೀಲಾನಿ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸೀಲಾನಿ ಅಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಕಾಮರಾಗಂ ವಾ ರೂಪರಾಗಂ ವಾ ಅರೂಪರಾಗಂ ವಾ ಪಜಹಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“‘ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಕಲ್ಯಾಣಸಹಾಯೋ ಕಲ್ಯಾಣಸಮ್ಪವಙ್ಕೋ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೇ ಸೇವಮಾನೋ ಭಜಮಾನೋ ಪಯಿರುಪಾಸಮಾನೋ, ತೇಸಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನೋ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸೇಖಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸೇಖಂ ಧಮ್ಮಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸೀಲಾನಿ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸೀಲಾನಿ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಕಾಮರಾಗಂ ವಾ ರೂಪರಾಗಂ ವಾ ಅರೂಪರಾಗಂ ವಾ ಪಜಹಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮಸುತ್ತಂ

೬೮. “‘ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮೋ ಸಙ್ಗಣಿಕರತೋ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ಗಣಾರಾಮೋ ಗಣರತೋ ಗಣಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ಏಕೋ ಪವಿವೇಕೇ ಅಭಿರಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಏಕೋ ಪವಿವೇಕೇ

ಅನಭಿರಮನ್ತೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಹೇಸ್ಸತೀ'ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। 'ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ'ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। 'ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ'ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। 'ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಅಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಜಹಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। 'ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಅಪ್ಪಹಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

"'ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮೋ ನ ಸಙ್ಗಣಿಕರತೋ ನ ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ನ ಗಣಾರಾಮೋ ನ ಗಣರತೋ ನ ಗಣಾರಾಮತಂ ಅನುಯುತ್ತೋ, ಏಕೋ ಪವಿವೇಕೇ ಅಭಿರಮಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। 'ಏಕೋ ಪವಿವೇಕೇ ಅಭಿರಮನ್ತೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಹೇಸ್ಸತೀ'ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। 'ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ'ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। 'ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಪರಿಪೂರೇಸ್ಸತೀ'ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। 'ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಜಹಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। 'ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಪಹಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತೀ'ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ದೇವತಾಸುತ್ತಂ

೬೯. ಅಥ ಖೋ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ ಸಾ ದೇವತಾ ಭಗವನ್ತಂ ಏತದವೋಚ - "ಛಯಿಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಛ? ಸತ್ಥುಗಾರವತಾ, ಧಮ್ಮಗಾರವತಾ, ಸಙ್ಘಗಾರವತಾ, ಸಿಕ್ಖಾಗಾರವತಾ, ಸೋವಚಸ್ಸತಾ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಛ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ"ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಸಾ ದೇವತಾ। ಸಮನುಞ್ಞೋ ಸತ್ಥಾ ಅಹೋಸಿ। ಅಥ ಖೋ ಸಾ ದೇವತಾ "ಸಮನುಞ್ಞೋ ಮೇ ಸತ್ಥಾ"ತಿ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯಿ।

ಅಥ ಖೋ ಭಗವಾ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಯಾ ಅಚ್ಚಯೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಮನ್ತೇಸಿ - "ಇಮಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಿಂ ಅಞ್ಞತರಾ ದೇವತಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾ ಕೇವಲಕಪ್ಪಂ ಜೇತವನಂ ಓಭಾಸೇತ್ವಾ ಯೇನಾಹಂ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮಿ; ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏಕಮನ್ತಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ। ಏಕಮನ್ತಂ ಠಿತಾ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ದೇವತಾ ಮಂ ಏತದವೋಚ - 'ಛಯಿಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತಿ। ಕತಮೇ ಛ? ಸತ್ಥುಗಾರವತಾ, ಧಮ್ಮಗಾರವತಾ, ಸಙ್ಘಗಾರವತಾ, ಸಿಕ್ಖಾಗಾರವತಾ, ಸೋವಚಸ್ಸತಾ, ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭನ್ತೇ, ಛ ಧಮ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಪರಿಹಾನಾಯ ಸಂವತ್ತನ್ತೀ'ತಿ। ಇದಮವೋಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾ ದೇವತಾ। ಇದಂ ವತ್ವಾ ಮಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥೇವನ್ತರಧಾಯೀ"ತಿ।

ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಭಗವನ್ತಂ ಅಭಿವಾದೇತ್ವಾ ಏತದವೋಚ - "ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮಿ। ಇಧ, ಭನ್ತೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಚ ಸತ್ಥುಗಾರವೋ ಹೋತಿ ಸತ್ಥುಗಾರವತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಸತ್ಥುಗಾರವಾ ತೇ ಚ ಸತ್ಥುಗಾರವತಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸತ್ಥುಗಾರವಾ ತೇಸಞ್ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಣತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ। ಅತ್ತನಾ ಚ ಧಮ್ಮಗಾರವೋ ಹೋತಿ...ಪೇ०... ಸಙ್ಘಗಾರವೋ ಹೋತಿ... ಸಿಕ್ಖಾಗಾರವೋ ಹೋತಿ ... ಸುವಚೋ ಹೋತಿ... ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾ ತೇ ಚ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾ ತೇಸಞ್ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಣತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ । ಇಮಸ್ಸ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಭಗವತಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಮೀ"ತಿ।

“ಸಾಧು ಸಾಧು, ಸಾರಿಪುತ್ತ! ಸಾಧು ಖೋ ತ್ವಂ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಇಮಸ್ಸ ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥಂ ಆಜಾನಾಸಿ। ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನಾ ಚ ಸತ್ಥುಗಾರವೋ ಹೋತಿ ಸತ್ಥುಗಾರವತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಸತ್ಥುಗಾರವಾ ತೇ ಚ ಸತ್ಥುಗಾರವತಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸತ್ಥುಗಾರವಾ ತೇಸಞ್ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಣತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ। ಅತ್ತನಾ ಚ ಧಮ್ಮಗಾರವೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘಗಾರವೋ ಹೋತಿ… ಸಿಕ್ಖಾಗಾರವೋ ಹೋತಿ… ಸುವಚೋ ಹೋತಿ… ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತೋ ಹೋತಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾಯ ಚ ವಣ್ಣವಾದೀ। ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾ ತೇ ಚ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ। ಯೇ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾ ತೇಸಞ್ಚ ವಣ್ಣಂ ಭಣತಿ ಭೂತಂ ತಚ್ಛಂ ಕಾಲೇನ। ಇಮಸ್ಸ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಮಯಾ ಸಂಖಿತ್ತೇನ ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ”ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಸಮಾಧಿಸುತ್ತಂ

೭೦. “‘ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಸನ್ತೇನ ಸಮಾಧಿನಾ ನ ಪಣೀತೇನ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಲದ್ಧೇನ [ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಲದ್ಧೇನ (ಸೀ॰)] ನ ಏಕೋದಿಭಾವಾಧಿಗತೇನ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭವಿಸ್ಸತಿ - ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಬಹುಧಾಪಿ ಹುತ್ವಾ ಏಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣಿಸ್ಸತಿ - ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚಾ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಿಸ್ಸತಿ - ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಿಸ್ಸತಿ …ಪೇ॰… ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ, ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ । ‘ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“‘ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ತೇನ ಸಮಾಧಿನಾ ಪಣೀತೇನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಲದ್ಧೇನ ಏಕೋದಿಭಾವಾಧಿಗತೇನ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಂ ಪಚ್ಚನುಭವಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಸಂ ವತ್ತೇಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಿಕಾಯ ಉಭೋ ಸದ್ದೇ ಸುಣಿಸ್ಸತಿ - ದಿಬ್ಬೇ ಚ ಮಾನುಸೇ ಚ ಯೇ ದೂರೇ ಸನ್ತಿಕೇ ಚಾ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಪರಸತ್ತಾನಂ ಪರಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಪಜಾನಿಸ್ಸತಿ - ಸರಾಗಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ಸರಾಗಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಿಸ್ಸತಿ…ಪೇ॰… ವಿಮುತ್ತಂ ವಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುತ್ತಂ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಪಜಾನಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ - ಏಕಮ್ಪಿ ಜಾತಿಂ, ದ್ವೇಪಿ ಜಾತಿಯೋ…ಪೇ॰… ಇತಿ ಸಾಕಾರಂ ಸಉದ್ದೇಸಂ ಅನೇಕವಿಹಿತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ವಿಸುದ್ಧೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಮಾನುಸಕೇನ ಸತ್ತೇ ಪಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ ಚವಮಾನೇ ಉಪಪಜ್ಜಮಾನೇ ಹೀನೇ ಪಣೀತೇ ಸುವಣ್ಣೇ ದುಬ್ಬಣ್ಣೇ, ಸುಗತೇ ದುಗ್ಗತೇ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇ ಸತ್ತೇ ಪಜಾನಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ । ‘ಆಸವಾನಂ ಖಯಾ ಅನಾಸವಂ ಚೇತೋವಿಮುತ್ತಿಂ…ಪೇ॰… ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬಸುತ್ತಂ

೭೧. “ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಇಮೇ ಹಾನಭಾಗಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಇಮೇ ಠಿತಿಭಾಗಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಇಮೇ ವಿಸೇಸಭಾಗಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ,

‘ಇಮೇ ನಿಬ್ಬೇಧಭಾಗಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ನಪ್ಪಜಾನಾತಿ, ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಚ ಹೋತಿ, ಅಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ।

“ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ‘ಇಮೇ ಹಾನಭಾಗಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಇಮೇ ಠಿತಿಭಾಗಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಇಮೇ ವಿಸೇಸಭಾಗಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ‘ಇಮೇ ನಿಬ್ಬೇಧಭಾಗಿಯಾ ಧಮ್ಮಾ’ತಿ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಚ ಹೋತಿ, ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ತತ್ರ ತತ್ರೇವ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬತಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ಸತಿ ಸತಿ ಆಯತನೇ”ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಬಲಸುತ್ತಂ

೭೨. “ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ [ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ (ಕ॰)] ಬಲತಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಠಿತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ [ನ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾ (ಕ॰) ಉಪರಿಸತ್ತಕನಿಪಾತೇ ದೇವತಾವಗ್ಗೇ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥಪಿ “ಸಮಾಧಿಸ್ಸ”ಇತ್ವೇವ ದಿಸ್ಸತಿ] ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಅಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಚ ಹೋತಿ, ಅಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಚ, ಅಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಬಲತಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ।

“ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಬಲತಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಠಿತಿಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲೋ ಹೋತಿ, ಸಕ್ಕಚ್ಚಕಾರೀ ಚ ಹೋತಿ, ಸಾತಚ್ಚಕಾರೀ ಚ, ಸಪ್ಪಾಯಕಾರೀ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ಸಮಾಧಿಸ್ಮಿಂ ಬಲತಂ ಪಾಪುಣಿತು”ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಪಠಮತಜ್ಝಾನಸುತ್ತಂ

೭೩. “ಛ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ, ಬ್ಯಾಪಾದಂ, ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ। ಕಾಮೇಸು ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ನ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ।

“ಛ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಂ, ಬ್ಯಾಪಾದಂ, ಥಿನಮಿದ್ಧಂ, ಉದ್ಧಚ್ಚಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ, ಕಾಮೇಸು ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಆದೀನವೋ ನ ಯಥಾಭೂತಂ ಸಮ್ಮಪ್ಪಞ್ಞಾಯ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತು”ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ದುತಿಯತಜ್ಝಾನಸುತ್ತಂ

೭೪. “ಛ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ, ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ, ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ, ಕಾಮಸಞ್ಞಂ, ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಂ, ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಂ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ।

“ಛ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಕಾಮವಿತಕ್ಕಂ, ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಂ, ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಂ, ಕಾಮಸಞ್ಞಂ, ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಂ, ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಂ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರಿತು”ನ್ತಿ। ದಸಮಂ।

ದೇವತಾವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ। [ದುತಿಯೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಅನಾಗಾಮಿ ಅರಹಂ ಮಿತ್ತಾ, ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮದೇವತಾ।
ಸಮಾಧಿ ಸಕ್ಖಿಭಬ್ಬಂ ಬಲಂ, ತಜ್ಝಾನಾ ಅಪರೇ ದುವೇತಿ॥

೮. ಅರಹತ್ತವಗ್ಗೋ

೧. ದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೭೫. “ಛಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ ಸವಿಘಾತಂ ಸಉಪಾಯಾಸಂ ಸಪರಿಳಾಹಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಕಾಮವಿತಕ್ಕೇನ, ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೇನ, ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೇನ, ಕಾಮಸಞ್ಞಾಯ, ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾಯ, ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾಯ - ಇಮೇಹಿ, ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ದುಕ್ಖಂ ವಿಹರತಿ ಸವಿಘಾತಂ ಸಉಪಾಯಾಸಂ ಸಪರಿಳಾಹಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ದುಗ್ಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ।

“ಛಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ ಅವಿಘಾತಂ ಅನುಪಾಯಾಸಂ ಅಪರಿಳಾಹಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕೇನ, ಅಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೇನ, ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೇನ, ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಞ್ಞಾಯ, ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾಯ, ಅವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾಯ - ಇಮೇಹಿ, ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖಂ ವಿಹರತಿ ಅವಿಘಾತಂ ಅನುಪಾಯಾಸಂ ಅಪರಿಳಾಹಂ, ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಪರಂ ಮರಣಾ ಸುಗತಿ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಅರಹತ್ತಸುತ್ತಂ

೭೬. “ಛ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಮಾನಂ, ಓಮಾನಂ, ಅತಿಮಾನಂ, ಅಧಿಮಾನಂ, ಥಮ್ಭಂ, ಅತಿನಿಪಾತಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ।

“ಛ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಮಾನಂ, ಓಮಾನಂ , ಅತಿಮಾನಂ, ಅಧಿಮಾನಂ, ಥಮ್ಭಂ, ಅತಿನಿಪಾತಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತು”ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೭೭. “ಛ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಮುಟ್ಠಸ್ಸಚ್ಚಂ, ಅಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರತಂ, ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಂ, ಕುಹನಂ, ಲಪನಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ।

“ಛ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಮುಟ್ಠಸ್ಸಚ್ಚಂ, ಅಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರತಂ, ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಂ, ಕುಹನಂ, ಲಪನಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಅಲಮರಿಯಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತು”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸುಖಸೋಮನಸ್ಸಸುತ್ತಂ

೭೮. “ಛಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖಸೋಮನಸ್ಸಬಹುಲೋ ವಿಹರತಿ, ಯೋನಿ ಚಸ್ಸ ಆರದ್ಧಾ ಹೋತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಧಮ್ಮಾರಾಮೋ ಹೋತಿ, ಭಾವನಾರಾಮೋ ಹೋತಿ, ಪಹಾನಾರಾಮೋ ಹೋತಿ, ಪವಿವೇಕಾರಾಮೋ ಹೋತಿ , ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಝಾರಾಮೋ ಹೋತಿ, ನಿಪ್ಪಪಞ್ಚಾರಾಮೋ ಹೋತಿ।

ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ ಸುಖಸೋಮನಸ್ಸಬಹುಲೋ ವಿಹರತಿ, ಯೋನಿ ಚಸ್ಸ ಆರದ್ಧಾ ಹೋತಿ ಆಸವಾನಂ ಖಯಾಯಾ"ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಧಿಗಮಸುತ್ತಂ

೭೯. "ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ಅನಧಿಗತಂ ವಾ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ, ಅಧಿಗತಂ ವಾ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ ಫಾತಿಂ ಕಾತುಂ [ಫಾತಿಕತ್ತುಂ (ಸೀ॰), ಫಾತಿಕಾತುಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)]। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಆಯಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ನ ಅಪಾಯಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ನ ಉಪಾಯಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನಧಿಗತಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಧಿಗಮಾಯ ನ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ಅಧಿಗತೇ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ನ ಆರಕ್ಖತಿ [ಸಾರಕ್ಖತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಸಾತಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ನ ಸಮ್ಪಾದೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ಅನಧಿಗತಂ ವಾ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ, ಅಧಿಗತಂ ವಾ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ ಫಾತಿಂ ಕಾತುಂ।

"ಛಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ಅನಧಿಗತಂ ವಾ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ, ಅಧಿಗತಂ ವಾ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ ಫಾತಿಂ ಕಾತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಯಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅಪಾಯಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಉಪಾಯಕುಸಲೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅನಧಿಗತಾನಂ ಕುಸಲಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಧಿಗಮಾಯ ಛನ್ದಂ ಜನೇತಿ, ಅಧಿಗತೇ ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಆರಕ್ಖತಿ, ಸಾತಚ್ಚಕಿರಿಯಾಯ ಸಮ್ಪಾದೇತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ಅನಧಿಗತಂ ವಾ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಧಿಗನ್ತುಂ, ಅಧಿಗತಂ ವಾ ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮಂ ಫಾತಿಂ ಕಾತು"ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಮಹನ್ತತ್ತಸುತ್ತಂ

೮೦. "ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಮಹನ್ತತ್ತಂ [ಮಹತ್ತಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)] ವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಧಮ್ಮೇಸು। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಆಲೋಕಬಹುಲೋ ಚ ಹೋತಿ ಯೋಗಬಹುಲೋ ಚ ವೇದಬಹುಲೋ ಚ ಅಸನ್ತುಟ್ಠಿಬಹುಲೋ ಚ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಧುರೋ ಚ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಉತ್ತರಿ ಚ ಪತಾರೇತಿ [ಪಕರೋತಿ (ಕ॰)]। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಮಹನ್ತತ್ತಂ ವೇಪುಲ್ಲತ್ತಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಧಮ್ಮೇಸೂ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಪಠಮನಿರಯಸುತ್ತಂ

೮೧. "ಛಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಪಾಪಿಚ್ಛೋ ಚ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

"ಛಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ , ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅಪ್ಪಿಚ್ಛೋ ಚ, ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ದುತಿಯನಿರಯಸುತ್ತಂ

೮೭. "ಛಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ [ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣವಾಚಾ ಹೋತಿ, ಫರುಸವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಹೋತಿ, (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰) ಏವಂ ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೇಪಿ]? ಪಾಣಾತಿಪಾತೀ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾಯೀ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರೀ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ [ಮುಸಾವಾದೀ ಹೋತಿ, ಪಿಸುಣವಾಚಾ ಹೋತಿ, ಫರುಸವಾಚೋ ಹೋತಿ, ಸಮ್ಫಪ್ಪಲಾಪೀ ಹೋತಿ, (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰) ಏವಂ ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೇಪಿ], ಲುದ್ಧೋ ಚ, ಪಗಬ್ಭೋ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ।

"ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅದಿನ್ನಾದಾನಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಮುಸಾವಾದಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತಿ, ಅಲುದ್ಧೋ ಚ, ಅಪ್ಪಗಬ್ಭೋ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ ಭಿಕ್ಖವೇ ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ಸಗ್ಗೇ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅಗ್ಗಧಮ್ಮಸುತ್ತಂ

೮೮. "ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ಅಗ್ಗಂ ಧಮ್ಮಂ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಅಹಿರಿಕೋ ಹೋತಿ, ಅನೋತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಕುಸೀತೋ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ಕಾಯೇ ಚ ಜೀವಿತೇ ಚ ಸಾಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ಅಗ್ಗಂ ಧಮ್ಮಂ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ।

"ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ಅಗ್ಗಂ ಧಮ್ಮಂ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಹಿರಿಮಾ ಹೋತಿ, ಓತ್ತಪ್ಪೀ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ, ಕಾಯೇ ಚ ಜೀವಿತೇ ಚ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ , ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ಅಗ್ಗಂ ಧಮ್ಮಂ ಅರಹತ್ತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತು"ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ರತ್ತಿದಿವಸಸುತ್ತಂ

೮೯. "ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ ಹಾನಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ವುದ್ಧಿ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಮಹಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ, ವಿಘಾತವಾ, ಅಸನ್ತುಟ್ಠೋ, ಇತರೀತರಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ, ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ದುಸ್ಸೀಲೋ ಹೋತಿ, ಕುಸೀತೋ ಹೋತಿ, ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ ಹಾನಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ವುದ್ಧಿ।

"ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು, ನೋ ಪರಿಹಾನಿ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನ ಮಹಿಚ್ಛೋ ಹೋತಿ, ಅವಿಘಾತವಾ, ಸನ್ತುಟ್ಠೋ, ಇತರೀತರಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪ್ಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರೇನ, ಸದ್ಧೋ ಹೋತಿ, ಸೀಲವಾ ಹೋತಿ, ಆರದ್ಧವೀರಿಯೋ ಹೋತಿ, ಸತಿಮಾ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯಾ ರತ್ತಿ ವಾ ದಿವಸೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛತಿ ವುದ್ಧಿಯೇವ ಪಾಟಿಕಙ್ಖಾ , ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ನೋ ಪರಿಹಾನೀ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ಅರಹತ್ತವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ। [ತತಿಯೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰)]

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ದುಕ್ಖಂ ಅರಹತ್ತಂ ಉತ್ತರಿ ಚ, ಸುಖಂ ಅಧಿಗಮೇನ ಚ।

ಮಹನ್ತತ್ತಂ ದ್ವಯಂ ನಿರಯೇ [ಮಹತ್ತದ್ವಯನಿರಯೇ (ಸ್ಯಾ॰)], ಅಗ್ಗಧಮ್ಮ್ಞ್ಚ ರತ್ತಿಯೋತಿ॥

೯. ಸೀತಿವಗ್ಗೋ

೧. ಸೀತಿಭಾವಸುತ್ತಂ

೮೫. “ಛಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸೀತಿಭಾವಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ [ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೬೪ ಆದಯೋ ವಿತ್ಥಾರೋ]? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತಬ್ಬಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ನ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ, ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ಸಕ್ಕಾಯಾಭಿರತೋ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಭಬ್ಬೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸೀತಿಭಾವಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ।

“ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸೀತಿಭಾವಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಹಂಸಿತಬ್ಬಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಸಮ್ಪಹಂಸೇತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ, ಪಣೀತಾಧಿಮುತ್ತಿಕೋ ಚ ಹೋತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಾಭಿರತೋ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಬ್ಬೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸೀತಿಭಾವಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತು”ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಆವರಣಸುತ್ತಂ

೮೬. “ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ ? ಕಮ್ಮಾವರಣತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಕಿಲೇಸಾವರಣತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ವಿಪಾಕಾವರಣತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಅಸ್ಸದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ಅಚ್ಛನ್ದಿಕೋ ಚ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ।

“ಛಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ನ ಕಮ್ಮಾವರಣತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ನ ಕಿಲೇಸಾವರಣತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ನ ವಿಪಾಕಾವರಣತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಸದ್ಧೋ ಚ ಹೋತಿ, ಛನ್ದಿಕೋ ಚ, ಪಞ್ಞವಾ ಚ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತ”ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ವೋರೋಪಿತಸುತ್ತಂ

೮೭. “ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಮಾತಾ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತಾ ಹೋತಿ, ಪಿತಾ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತೋ ಹೋತಿ, ಅರಹಂ [ಅರಹಾ (ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰), ಅರಹನ್ತೋ (ಕ॰)] ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತೋ ಹೋತಿ, ತಥಾಗತಸ್ಸ ದುಟ್ಠೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಲೋಹಿತಂ ಉಪ್ಪಾದಿತಂ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತಿ ಜಳೋ ಏಳಮೂಗೋ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ।

“ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ನ ಮಾತಾ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತಾ ಹೋತಿ, ನ ಪಿತಾ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತೋ ಹೋತಿ, ನ ಅರಹಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪಿತೋ ಹೋತಿ, ನ ತಥಾಗತಸ್ಸ ದುಟ್ಠೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಲೋಹಿತಂ ಉಪ್ಪಾದಿತಂ ಹೋತಿ, ನ ಸಙ್ಘೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಞವಾ ಹೋತಿ ಅಜಳೋ ಅನೇಳಮೂಗೋ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತ”ನ್ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸುಸ್ಸೂಸತಿಸುತ್ತಂ

೮೮. “ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ನ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ, ನ ಸೋತಂ ಓದಹತಿ, ನ ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ [ಉಪಟ್ಠಪೇತಿ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಕಂ॰ ಪೀ॰)], ಅನತ್ಥಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅತ್ಥಂ ರಿಞ್ಚತಿ, ಅನನುಲೋಮಿಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಅಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ।

“ಛಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತಂ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತೇ ಧಮ್ಮವಿನಯೇ ದೇಸಿಯಮಾನೇ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ, ಸೋತಂ ಓದಹತಿ, ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಿ, ಅತ್ಥಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅನತ್ಥಂ ರಿಞ್ಚತಿ, ಅನುಲೋಮಿಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸುಣನ್ತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಭಬ್ಬೋ ನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿತುಂ ಕುಸಲೇಸು ಧಮ್ಮೇಸು ಸಮ್ಮತ್ತ”ನ್ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅಪ್ಪಹಾಯಸುತ್ತಂ

೮೯. “ಛ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಂ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಂ, ಅಪಾಯಗಮನೀಯಂ ರಾಗಂ, ಅಪಾಯಗಮನೀಯಂ ದೋಸಂ, ಅಪಾಯಗಮನೀಯಂ ಮೋಹಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ।

“ಛ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಂ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಂ, ಅಪಾಯಗಮನೀಯಂ ರಾಗಂ, ಅಪಾಯಗಮನೀಯಂ ದೋಸಂ, ಅಪಾಯಗಮನೀಯಂ ಮೋಹಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪದಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತು”ನ್ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಪಹೀನಸುತ್ತಂ

೯೦. “ಛಯಿಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಹೀನಾ। ಕತಮೇ ಛ? ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸೋ, ಅಪಾಯಗಮನೀಯೋ ರಾಗೋ, ಅಪಾಯಗಮನೀಯೋ ದೋಸೋ, ಅಪಾಯಗಮನೀಯೋ ಮೋಹೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮಾ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪಹೀನಾ”ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅಭಬ್ಬಸುತ್ತಂ

೯೧. “ಛ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ । ಕತಮೇ ಛ? ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿಂ, ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ, ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸಂ, ಅಪಾಯಗಮನೀಯಂ ರಾಗಂ, ಅಪಾಯಗಮನೀಯಂ ದೋಸಂ, ಅಪಾಯಗಮನೀಯಂ ಮೋಹಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಪ್ಪಾದೇತು”ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಪಠಮಅಭಬ್ಬಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ

೯೨. “ಛಯಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಬ್ಬಟ್ಠಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸತ್ಥರಿ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಧಮ್ಮೇ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಙ್ಘೇ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಗಾರವೋ ವಿಹರಿತುಂ ಅಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನಾಗಮನೀಯಂ ವತ್ಥುಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಟ್ಠಮಂ ಭವಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತುಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಅಭಬ್ಬಟ್ಠಾನಾನೀ”ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದುತಿಯಅಭಬ್ಬಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ

೯೩. “ಛಯಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಬ್ಬಟ್ಠಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಞ್ಚಿ [ಕಿಞ್ಚಿ (ಕ॰) ವಿಭ॰ ೮೦೯; ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೧೨೭] ಸಙ್ಖಾರಂ ನಿಚ್ಚತೋ ಉಪಗನ್ತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಞ್ಚಿ ಸಙ್ಖಾರಂ ಸುಖತೋ ಉಪಗನ್ತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಂ ಅತ್ತತೋ ಉಪಗನ್ತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಕಮ್ಮಂ [ಆನನ್ತರಿಯಕಮ್ಮಂ (ಸೀ॰), ಅನನ್ತರಿಯಕಮ್ಮಂ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೬೨ ಪಸ್ಸಿತಬ್ಬಂ] ಕಾತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕೋತೂಹಲಮಙ್ಗಲೇನ ಸುದ್ಧಿಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತುಂ , ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಇತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಂ ಗವೇಸಿತುಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಅಭಬ್ಬಟ್ಠಾನಾನೀ”ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ತತಿಯಅಭಬ್ಬಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ

೯೪. “ಛಯಿಮಾನಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಬ್ಬಟ್ಠಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಮಾತರಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಿತರಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅರಹನ್ತಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ತಥಾಗತಸ್ಸ ದುಟ್ಠೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಲೋಹಿತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದಿತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಞ್ಞಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಉದ್ದಿಸಿತುಂ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಅಭಬ್ಬಟ್ಠಾನಾನೀ”ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ಚತುತ್ಥಅಭಬ್ಬಟ್ಠಾನಸುತ್ತಂ

೯೫. “ಛಯಿಮಾನಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಬ್ಬಟ್ಠಾನಾನಿ। ಕತಮಾನಿ ಛ? ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಯಂಕತಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಪರಂಕತಂ [ಪರಕತಂ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰)] ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಸಯಂಕತಞ್ಚ ಪರಂಕತಞ್ಚ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಸಯಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಪರಂಕಾರಂ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತುಂ, ಅಭಬ್ಬೋ ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಸಯಂಕಾರಞ್ಚ ಅಪರಂಕಾರಞ್ಚ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತುಂ। ತಂ ಕಿಸ್ಸ ಹೇತು? ತಥಾ ಹಿಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಹೇತು ಚ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಹೇತುಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ಧಮ್ಮಾ। ಇಮಾನಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಅಭಬ್ಬಟ್ಠಾನಾನೀ”ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಸೀತಿವಗ್ಗೋ ನವಮೋ। [ಚತುತ್ಥೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)]

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ –

ಸೀತಿಭಾವಂ ಆವರಣಂ, ವೋರೋಪಿತಾ ಸುಸ್ಸೂಸತಿ।
ಅಪ್ಪಹಾಯ ಪಹೀನಾಭಬ್ಬೋ, ತಟ್ಠಾನಾ ಚತುರೋಪಿ ಚಾತಿ॥

೧೦. ಆನಿಸಂಸವಗ್ಗೋ

೧. ಪಾತುಭಾವಸುತ್ತಂ

೯೭. “ಛನ್ನಂ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಕತಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ? ತಥಾಗತಸ್ಸ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ತಥಾಗತಪ್ಪವೇದಿತಸ್ಸ ಧಮ್ಮವಿನಯಸ್ಸ ದೇಸೇತಾ ಪುಗ್ಗಲೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಅರಿಯಾಯತನೇ ಪಚ್ಚಾಜಾತಿ ದುಲ್ಲಭಾ [ಪಚ್ಚಾಜಾತೋ ದುಲ್ಲಭೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಅವೇಕಲ್ಲತಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಅಜಳತಾ ಅನೇಳಮೂಗತಾ ದುಲ್ಲಭಾ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ, ಕುಸಲೇ ಧಮ್ಮೇ ಛನ್ದೋ [ಕುಸಲಧಮ್ಮಚ್ಛನ್ದೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛನ್ನಂ ಪಾತುಭಾವೋ ದುಲ್ಲಭೋ ಲೋಕಸ್ಮಿ”ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಆನಿಸಂಸಸುತ್ತಂ

೯೮. “ಛಯಿಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯ। ಕತಮೇ ಛ? ಸದ್ಧಮ್ಮನಿಯತೋ ಹೋತಿ, ಅಪರಿಹಾನಧಮ್ಮೋ ಹೋತಿ, ಪರಿಯನ್ತಕತಸ್ಸ ದುಕ್ಖಂ ಹೋತಿ [ದುಕ್ಖಂ ನ ಹೋತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಅಸಾಧಾರಣೇನ ಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಹೋತಿ, ಹೇತು ಚಸ್ಸ ಸುದಿಟ್ಠೋ, ಹೇತುಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ಧಮ್ಮಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಆನಿಸಂಸಾ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಯಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ಅನಿಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೯೯. “‘ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಞ್ಚಿ ಸಙ್ಖಾರಂ ನಿಚ್ಚತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅನುಲೋಮಿಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಅನುಲೋಮಿಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಅಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ ಅನೋಕ್ಕಮಮಾನೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ವಾ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಂ ವಾ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ವಾ ಅರಹತ್ತಂ [ಅರಹತ್ತಫಲಂ (ಕ॰) ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೩.೩೬] ವಾ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

“‘ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇ [ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰)] ಅನಿಚ್ಚತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅನುಲೋಮಿಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಅನುಲೋಮಿಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಮಾನೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ವಾ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಂ ವಾ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ವಾ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ದುಕ್ಖಸುತ್ತಂ

೯೯. “ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಞ್ಚಿ ಸಙ್ಖಾರಂ ಸುಖತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇ ದುಕ್ಖತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ…ಪೇ॰… ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ”। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಅನತ್ತಸುತ್ತಂ

೧೦೦. “ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಕಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಂ ಅತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ…ಪೇ॰… ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇ [ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಂ (ಸೀ॰ ಪೀ॰), ಕಿಞ್ಚಿಧಮ್ಮಂ (ಕ॰) ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೩.೩೬] ಅನತ್ತತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ…ಪೇ॰… ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ”। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ನಿಬ್ಬಾನಸುತ್ತಂ

೧೦೧. ‘‘‘ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಾನಂ ದುಕ್ಖತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅನುಲೋಮಿಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಅನುಲೋಮಿಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಅಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ ಅನೋಕ್ಕಮಮಾನೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ವಾ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಂ ವಾ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ವಾ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ನೇತಂ ಠಾನಂ ವಿಜ್ಜತಿ।

‘‘‘ಸೋ ವತ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸುಖತೋ ಸಮನುಪಸ್ಸನ್ತೋ ಅನುಲೋಮಿಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಅನುಲೋಮಿಕಾಯ ಖನ್ತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತಿ। ‘ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ ಓಕ್ಕಮಮಾನೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ವಾ ಸಕದಾಗಾಮಿಫಲಂ ವಾ ಅನಾಗಾಮಿಫಲಂ ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ವಾ ಸಚ್ಛಿಕರಿಸ್ಸತೀ’ತಿ ಠಾನಮೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ’’ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅನವತ್ಥಿತಸುತ್ತಂ

೧೦೨. ‘‘ಛ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನೋಧಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ‘ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಾ ಚ ಮೇ ಅನವತ್ಥಿತಾ [ಅನವಟ್ಠಿತತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಖಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಚ ಮೇ ಮನೋ ನಾಭಿರಮಿಸ್ಸತಿ [ನ ರಮಿಸ್ಸತಿ (ಕ॰)], ಸಬ್ಬಲೋಕಾ ಚ ಮೇ ಮನೋ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸತಿ, ನಿಬ್ಬಾನಪೋಣಞ್ಚ ಮೇ ಮಾನಸಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸಂಯೋಜನಾ ಚ ಮೇ ಪಹಾನಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ [ಗಚ್ಛನ್ತಿ (ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰ ಕ॰)], ಪರಮೇನ ಚ ಸಾಮಞ್ಞೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ’ತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಆನಿಸಂಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನೋಧಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತು’’ನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕಸುತ್ತಂ

೧೦೩. ‘‘ಛ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನೋಧಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ‘ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಚ ಮೇ ನಿಬ್ಬಿದಸಞ್ಞಾ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿಕೇ ವಧಕೇ। ಸಬ್ಬಲೋಕಾ ಚ ಮೇ ಮನೋ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸತಿ, ನಿಬ್ಬಾನೇ ಚ ಸನ್ತದಸ್ಸಾವೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅನುಸಯಾ ಚ ಮೇ ಸಮುಗ್ಘಾತಂ ಗಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತಿ [ಗಚ್ಛನ್ತಿ (ಪೀ॰ ಕ॰)], ಕಿಚ್ಚಕಾರೀ ಚ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸತ್ಥಾ ಚ ಮೇ ಪರಿಚಿಣ್ಣೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಮೇತ್ತಾವತಾಯಾ’ತಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಆನಿಸಂಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನೋಧಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತು’’ನ್ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ಅತಮ್ಮಯಸುತ್ತಂ

೧೦೪. ‘‘ಛ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆನಿಸಂಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ಅನೋಧಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಸಬ್ಬಲೋಕೇ ಚ ಅತಮ್ಮಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಅಹಙ್ಕಾರಾ ಚ ಮೇ ಉಪರುಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಮಮಙ್ಕಾರಾ ಚ ಮೇ ಉಪರುಜ್ಝಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಅಸಾಧಾರಣೇನ ಚ ಞಾಣೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಹೇತು ಚ ಮೇ ಸುದಿಟ್ಠೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಹೇತುಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಚ ಧಮ್ಮಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಆನಿಸಂಸೇ ಸಮ್ಪಸ್ಸಮಾನೇನ ಅಲಮೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಸು ಅನೋಧಿಂ ಕರಿತ್ವಾ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತು’’ನ್ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಭವಸುತ್ತಂ

೧೦೫. "ತಯೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ತೀಸು ಸಿಕ್ಖಾಸು ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಕತಮೇ ತಯೋ ಭವಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ? ಕಾಮಭವೋ, ರೂಪಭವೋ, ಅರೂಪಭವೋ - ಇಮೇ ತಯೋ ಭವಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ। ಕತಮಾಸು ತೀಸು ಸಿಕ್ಖಾಸು ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ? ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾಯ, ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಯ, ಅಧಿಪಞ್ಞಾಸಿಕ್ಖಾಯ - ಇಮಾಸು ತೀಸು ಸಿಕ್ಖಾಸು ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮೇ ತಯೋ ಭವಾ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಇಮಾಸು ಚ ತೀಸು ಸಿಕ್ಖಾಸು ಸಿಕ್ಖಿತಸಿಕ್ಖೋ ಹೋತಿ - ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ ತಣ್ಹಂ, ವಿವತ್ತಯಿ ಸಂಯೋಜನಂ, ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿ। ದಸಮಂ।

೧೧. ತಣ್ಹಾಸುತ್ತಂ

೧೦೬. "ತಿಸ್ಸೋ ಇಮಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಣ್ಹಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ, ತಯೋ ಚ ಮಾನಾ। ಕತಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ತಣ್ಹಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ? ಕಾಮತಣ್ಹಾ, ಭವತಣ್ಹಾ, ವಿಭವತಣ್ಹಾ - ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ತಣ್ಹಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ ಮಾನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ? ಮಾನೋ, ಓಮಾನೋ, ಅತಿಮಾನೋ - ಇಮೇ ತಯೋ ಮಾನಾ ಪಹಾತಬ್ಬಾ। ಯತೋ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ತಣ್ಹಾ ಪಹೀನಾ ಹೋನ್ತಿ, ಇಮೇ ಚ ತಯೋ ಮಾನಾ; ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಅಚ್ಛೇಚ್ಛಿ ತಣ್ಹಂ, ವಿವತ್ತಯಿ ಸಂಯೋಜನಂ, ಸಮ್ಮಾ ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾ ಅನ್ತಮಕಾಸಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿ। ಏಕಾದಸಮಂ।

ಆನಿಸಂಸವಗ್ಗೋ ದಸಮೋ। [ಪಞ್ಚಮೋ (ಸ್ಯಾ॰ ಕ॰)]

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ಪಾತುಭಾವೋ ಆನಿಸಂಸೋ, ಅನಿಚ್ಚದುಕ್ಖಅನತ್ತತೋ।
ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅನವತ್ಥಿ, ಉಕ್ಖಿತ್ತಾಸಿ ಅತಮ್ಮಯೋ।
ಭವಾ ತಣ್ಹಾಯೇಕಾ ದಸಾತಿ॥

ದುತಿಯಪಣ್ಣಾಸಕಂ ಸಮತ್ತಂ।

೧೧. ತಿಕವಗ್ಗೋ

೧. ರಾಗಸುತ್ತಂ

೧೦೭. “ತಯೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ರಾಗೋ, ದೋಸೋ, ಮೋಹೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ರಾಗಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಅಸುಭಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ದೋಸಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಮೇತ್ತಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ಮೋಹಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಪಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ದುಚ್ಚರಿತಸುತ್ತಂ

೧೦೮. “ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಂ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಕಾಯಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಬ್ಬಂ, ವಚೀದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ವಚೀಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಬ್ಬಂ, ಮನೋದುಚ್ಚರಿತಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಮನೋಸುಚರಿತಂ ಭಾವೇತಬ್ಬಂ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ವಿತಕ್ಕಸುತ್ತಂ

೧೦೯. “ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಕಾಮವಿತಕ್ಕೋ, ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ, ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಕಾಮವಿತಕ್ಕಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ನೇಕ್ಖಮ್ಮವಿತಕ್ಕೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ, ಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಅಬ್ಯಾಪಾದವಿತಕ್ಕೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ, ವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಅವಿಹಿಂಸಾವಿತಕ್ಕೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪. ಸಞ್ಞಾಸುತ್ತಂ

೧೧೦. “ತಯೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಕಾಮಸಞ್ಞಾ, ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾ, ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಕಾಮಸಞ್ಞಾಯ ಪಹಾನಾಯ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಅಬ್ಯಾಪಾದಸಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಅವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ। ಚತುತ್ಥಂ।

೫. ಧಾತುಸುತ್ತಂ

೧೧೧. “ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಕಾಮಧಾತು, ಬ್ಯಾಪಾದಧಾತು, ವಿಹಿಂಸಾಧಾತು। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಕಾಮಧಾತುಯಾ ಪಹಾನಾಯ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಧಾತು ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ಬ್ಯಾಪಾದಧಾತುಯಾ ಪಹಾನಾಯ ಅಬ್ಯಾಪಾದಧಾತು

ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ವಿಹಿಂಸಾಧಾತುಯಾ ಪಹಾನಾಯ ಅವಿಹಿಂಸಾಧಾತು ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಮಂ।

೬. ಅಸ್ಸಾದಸುತ್ತಂ

೧೧೨. "ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಅಸ್ಸಾದದಿಟ್ಠಿ, ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಅಸ್ಸಾದದಿಟ್ಠಿಯಾ ಪಹಾನಾಯ ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ಅತ್ತಾನುದಿಟ್ಠಿಯಾ ಪಹಾನಾಯ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಪಹಾನಾಯ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ । ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। ಛಟ್ಠಂ।

೭. ಅರತಿಸುತ್ತಂ

೧೧೩. "ತಯೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಅರತಿ, ವಿಹಿಂಸಾ [ವಿಹೇಸಾ (ಕ॰)], ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಅರತಿಯಾ ಪಹಾನಾಯ ಮುದಿತಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ವಿಹಿಂಸಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಅವಿಹಿಂಸಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ಅಧಮ್ಮಚರಿಯಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಧಮ್ಮಚರಿಯಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। ಸತ್ತಮಂ।

೮. ಸನ್ತುಟ್ಠಿತಾಸುತ್ತಂ

೧೧೪. "ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಅಸನ್ತುಟ್ಠಿತಾ, ಅಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ, ಮಹಿಚ್ಛತಾ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಅಸನ್ತುಟ್ಠಿತಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಸನ್ತುಟ್ಠಿತಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ಅಸಮ್ಪಜಞ್ಞಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ ಭಾವೇತಬ್ಬಂ, ಮಹಿಚ್ಛತಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। ಅಟ್ಠಮಂ।

೯. ದೋವಚಸ್ಸತಾಸುತ್ತಂ

೧೧೫. "ತಯೋಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ದೋವಚಸ್ಸತಾ, ಪಾಪಮಿತ್ತತಾ, ಚೇತಸೋ ವಿಕ್ಖೇಪೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ದೋವಚಸ್ಸತಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಸೋವಚಸ್ಸತಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ಪಾಪಮಿತ್ತತಾಯ ಪಹಾನಾಯ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತತಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ, ಚೇತಸೋ ವಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। ನವಮಂ।

೧೦. ಉದ್ಧಚ್ಚಸುತ್ತಂ

೧೧೬. "ತಯೋಮೇ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ? ಉದ್ಧಚ್ಚಂ, ಅಸಂವರೋ, ಪಮಾದೋ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ತಯೋ?

ಉದ್ಧಚ್ಚಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಸಮಥೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ, ಅಸಂವರಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಸಂವರೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ, ಪಮಾದಸ್ಸ ಪಹಾನಾಯ ಅಪ್ಪಮಾದೋ ಭಾವೇತಬ್ಬೋ। ಇಮೇಸಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಣ್ಣಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಪಹಾನಾಯ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। ದಸಮಂ।

ತಿಕವಗ್ಗೋ ಏಕಾದಸಮೋ। [ಪಠಮೋ (ಸ್ಯಾ॰)]

ತಸ್ಸುದ್ದಾನಂ -

ರಾಗದುಚ್ಚರಿತವಿತಕ್ಕ, ಸಞ್ಞಾ ಧಾತೂತಿ ವುಚ್ಚತಿ।
ಅಸ್ಸಾದಅರತಿತುಟ್ಠಿ, ದುವೇ ಚ ಉದ್ಧಚ್ಚೇನ ವಗ್ಗೋತಿ॥

೧೨. ಸಾಮಞ್ಞವಗ್ಗೋ

೧. ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀಸುತ್ತಂ

೧೧೭. "ಛ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಿತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಕಮ್ಮಾರಾಮತಂ, ಭಸ್ಸಾರಾಮತಂ, ನಿದ್ದಾರಾಮತಂ, ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರತಂ, ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಿತುಂ।

"ಛ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಿತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಕಮ್ಮಾರಾಮತಂ, ಭಸ್ಸಾರಾಮತಂ, ನಿದ್ದಾರಾಮತಂ, ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರತಂ, ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಂ - ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಿತು"ನ್ತಿ। ಪಠಮಂ।

೨. ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀಸುತ್ತಂ

೧೧೮. "ಛ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಭಬ್ಬೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಕಾಯೇ...ಪೇ॰... ಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಯೇ...ಪೇ॰... ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಕಾಯೇ...ಪೇ॰... ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಬಹಿದ್ಧಾ ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ವೇದನಾಸು...ಪೇ॰... ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಬಹಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಚಿತ್ತೇ...ಪೇ॰... ಅಜ್ಝತ್ತಂ ಧಮ್ಮೇಸು...ಪೇ॰... ಬಹಿದ್ಧಾ ಧಮ್ಮೇಸು...ಪೇ॰... ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಿತುಂ। ಕತಮೇ ಛ? ಕಮ್ಮಾರಾಮತಂ, ಭಸ್ಸಾರಾಮತಂ, ನಿದ್ದಾರಾಮತಂ, ಸಙ್ಗಣಿಕಾರಾಮತಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯೇಸು ಅಗುತ್ತದ್ವಾರತಂ , ಭೋಜನೇ ಅಮತ್ತಞ್ಞುತಂ। ಇಮೇ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛ ಧಮ್ಮೇ ಪಹಾಯ ಭಬ್ಬೋ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧಾ ಧಮ್ಮೇಸು ಧಮ್ಮಾನುಪಸ್ಸೀ ವಿಹರಿತು"ನ್ತಿ। ದುತಿಯಂ।

೩. ತಪುಸ್ಸಸುತ್ತಂ

೧೧೯. "ಛಹಿ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಪುಸ್ಸೋ [ತಪಸ್ಸೋ (ಪೀ॰) ಅ॰ ನಿ॰ ೧.೨೪೮] ಗಹಪತಿ ತಥಾಗತೇ ನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋ ಅಮತದ್ದಸೋ ಅಮತಂ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಇರಿಯತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ, ಧಮ್ಮೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ, ಅರಿಯೇನ ಸೀಲೇನ, ಅರಿಯೇನ ಞಾಣೇನ, ಅರಿಯಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಪುಸ್ಸೋ ಗಹಪತಿ ತಥಾಗತೇ ನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋ ಅಮತದ್ದಸೋ ಅಮತಂ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಇರಿಯತೀ"ತಿ। ತತಿಯಂ।

೪-೨೩. ಭಲ್ಲಿಕಾದಿಸುತ್ತಾನಿ

೧೨೦-೧೩೯. "ಛಹಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಭಲ್ಲಿಕೋ ಗಹಪತಿ...ಪೇ॰... ಸುದತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕೋ... ಚಿತ್ತೋ ಗಹಪತಿ ಮಚ್ಛಿಕಾಸಣ್ಡಿಕೋ... ಹತ್ಥಕೋ ಆಳವಕೋ... ಮಹಾನಾಮೋ ಸಕ್ಕೋ... ಉಗ್ಗೋ ಗಹಪತಿ ವೇಸಾಲಿಕೋ... ಉಗ್ಗತೋ ಗಹಪತಿ... ಸೂರಮ್ಬಟ್ಠೋ [ಸೂರೋ ಅಮ್ಬಟ್ಠೋ (ಕ॰)] ... ಜೀವಕೋ ಕೋಮಾರಭಚ್ಚೋ... ನಕುಲಪಿತಾ ಗಹಪತಿ... ತವಕಣ್ಣಿಕೋ ಗಹಪತಿ... ಪೂರಣೋ ಗಹಪತಿ... ಇಸಿದತ್ತೋ ಗಹಪತಿ... ಸನ್ಧಾನೋ [ಸನ್ತಾನೋ (ಕ॰)] ಗಹಪತಿ... ವಿಚಯೋ [ವಿಜಯೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಗಹಪತಿ... ವಿಜಯಮಾಹಿಕೋ [ವಜ್ಜಿಯಮಹಿತೋ (ಸೀ॰ ಸ್ಯಾ॰ ಪೀ॰)] ಗಹಪತಿ... ಮೇಣ್ಡಕೋ ಗಹಪತಿ ... ವಾಸೇಟ್ಠೋ ಉಪಾಸಕೋ... ಅರಿಟ್ಠೋ ಉಪಾಸಕೋ... ಸಾರಗ್ಗೋ [ಸಾದತ್ತೋ (ಸ್ಯಾ॰)] ಉಪಾಸಕೋ ತಥಾಗತೇ ನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋ ಅಮತದ್ದಸೋ ಅಮತಂ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಇರಿಯತಿ। ಕತಮೇಹಿ ಛಹಿ? ಬುದ್ಧೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ, ಧಮ್ಮೇ

ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ, ಸಙ್ಘೇ ಅವೇಚ್ಚಪ್ಪಸಾದೇನ, ಅರಿಯೇನ ಸೀಲೇನ, ಅರಿಯೇನ ಞಾಣೇನ, ಅರಿಯಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ। ಇಮೇಹಿ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಸಾರಗ್ಗೋ ಉಪಾಸಕೋ ತಥಾಗತೇ ನಿಟ್ಠಙ್ಗತೋ ಅಮತದ್ದಸೋ ಅಮತಂ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಇರಿಯತೀ"ತಿ। ತೇವೀಸತಿಮಂ।

ಸಾಮಞ್ಞವಗ್ಗೋ ದ್ವಾದಸಮೋ।

೧೩. ರಾಗಪೇಯ್ಯಾಲಂ

೧೪೦. “ರಾಗಸ್ಸ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಛ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಛ? ದಸ್ಸನಾನುತ್ತರಿಯಂ , ಸವನಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಲಾಭಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಸಿಕ್ಖಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಪಾರಿಚರಿಯಾನುತ್ತರಿಯಂ, ಅನುಸ್ಸತಾನುತ್ತರಿಯಂ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಛ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

೧೪೧. “ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಛ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಛ? ಬುದ್ಧಾನುಸ್ಸತಿ, ಧಮ್ಮಾನುಸ್ಸತಿ, ಸಙ್ಘಾನುಸ್ಸತಿ, ಸೀಲಾನುಸ್ಸತಿ, ಚಾಗಾನುಸ್ಸತಿ, ದೇವತಾನುಸ್ಸತಿ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಛ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

೧೪೨. “ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಛ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ। ಕತಮೇ ಛ? ಅನಿಚ್ಚಸಞ್ಞಾ, ಅನಿಚ್ಚೇ ದುಕ್ಖಸಞ್ಞಾ, ದುಕ್ಖೇ ಅನತ್ತಸಞ್ಞಾ, ಪಹಾನಸಞ್ಞಾ, ವಿರಾಗಸಞ್ಞಾ, ನಿರೋಧಸಞ್ಞಾ। ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇಮೇ ಛ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ।

೧೪೩-೧೬೯. “ರಾಗಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪರಿಞ್ಞಾಯ…ಪೇ॰… ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ… ಪಹಾನಾಯ… ಖಯಾಯ… ವಯಾಯ… ವಿರಾಗಾಯ… ನಿರೋಧಾಯ… ಚಾಗಾಯ… ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಛ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”।

೧೭೦-೬೪೯. “ದೋಸಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಮೋಹಸ್ಸ… ಕೋಧಸ್ಸ… ಉಪನಾಹಸ್ಸ… ಮಕ್ಖಸ್ಸ… ಪಳಾಸಸ್ಸ… ಇಸ್ಸಾಯ… ಮಚ್ಛರಿಯಸ್ಸ… ಮಾಯಾಯ… ಸಾಠೇಯ್ಯಸ್ಸ… ಥಮ್ಭಸ್ಸ… ಸಾರಮ್ಭಸ್ಸ… ಮಾನಸ್ಸ… ಅತಿಮಾನಸ್ಸ… ಮದಸ್ಸ… ಪಮಾದಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ…ಪೇ॰… ಪರಿಞ್ಞಾಯ… ಪರಿಕ್ಖಯಾಯ… ಪಹಾನಾಯ… ಖಯಾಯ… ವಯಾಯ… ವಿರಾಗಾಯ… ನಿರೋಧಾಯ… ಚಾಗಾಯ… ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಇಮೇ ಛ ಧಮ್ಮಾ ಭಾವೇತಬ್ಬಾ”ತಿ। ಇದಮವೋಚ ಭಗವಾ। ಅತ್ತಮನಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಗವತೋ ಭಾಸಿತಂ ಅಭಿನನ್ದುನ್ತಿ।

ರಾಗಪೇಯ್ಯಾಲಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ।

ಛಕ್ಕನಿಪಾತಪಾಳಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ।